

RAKENTAMISEN RUUSU 2007–2011

BYGGROSEN | THE ROSE FOR BUILDING

HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUSLAUTAKUNTA | HELSINGFORS STADS BYGGNADSNÄMND | HELSINKI CITY BUILDING CONTROL COMMISSION

RAKENTAMISEN RUUSU 2007–2011
BYGGROSEN 2007–2011
THE ROSE FOR BUILDING 2007–2011

SISÄLLYS

Esipuhe 3

Säännöt 6

Haastattelut 8

Helsingin arkkitehtuuria 2000-luvulla 14

2007 38

2008 50

2009 72

2010 88

2011 102

Tekniset tiedot 116

Kohdekartta 120

INNEHÅLL

Förord 4

Regler 6

Intervjuer 9

Helsingfors arkitektur på 2000-talet 22

2007 38

2008 50

2009 72

2010 88

2011 102

Tekniska fakta 116

Karta 120

CONTENTS

Preface 5

Rules 7

Interviews 10

Helsinki Architecture in the 2000s 30

2007 38

2008 50

2009 72

2010 88

2011 102

Technical information 118

Map 120

VASTAAVA TOIMITTAJA ANSVARIG REDAKTÖR EDITOR-IN-CHIEF
Lauri Jääskeläinen

TOIMITUSKUNTA REDAKTIONSKOMMITTÉ EDITORIAL COMMITTEE
Marjatta Uusitalo, Leena Jaskanen, Mirka Saarholma

KÄÄNNÖKSET ÖVERSÄTTNINGAR TRANSLATIONS
Franz Betcke, Rosemary Mackenzie, Kristian Forsman

KIRJAPAINO TRYCKERI PRINTING HOUSE
Artprint Oy 2012

VALOKUVAT JA PIIRUSTUKSET FOTOGRAFIER OCH RITNINGAR PHOTOGRAPHS AND DRAWINGS
Arkkitehtitoimistojen kokoelmat, nimetyt kuvaajat, rakennuttajien kokoelmat, rakennusvalvontaviraston kuvakokoelmat
Arkitektbyråernas samlingar, nämnda fotografer, byggherrarnas samlingar, byggnadstillsynsverkets bildsamlingar
Archives of architectural offices, named photographers, archives of developers, Archives of Building Control Department

TAITTO LAYOUT LAYOUT
Mika Kettunen

JULKAISIJA UTGIVARE PUBLISHER
Helsingin kaupungin rakennuslautakunta
Helsingfors stads byggnadsnämnd
Helsinki City Building Control Commission

ISBN 978-952-272-022-1

ESIPUHE

HELSINGIN rakennuslautakunnan vuotuinen tunnustus, Rakentamisen Ruusu, myönnettiin ensimmäisen kerran vuodelta 1995. Tunnustuksella nostetaan esiin rakennusvalvonnan tarkoituksellista esimerkiksi toteuttava tai edistävää teko. Tarkoitus on, että kohde kiinnittyy kulloiseenkin vuoteen, kiinteämmin tai löyhemmin. Seremonia pidetään alkuvuodesta. Ensimmäisessä seremoniassa tammikuussa 1996 rakennuslautakunnan puheenjohtajalla Maija Könkkölällä oli kunnia ojentaa Ruusu-tunnustus Suomenlinnan hoitokunnalle. Erikois-maininnan, joita sittemmin on ryhdytty kutsumaan kunniainnoinnoiksi, sai Vuosaaren sisääntuloväylän ympäristösuunnitelma.

Vuonna 2008 ilmestyi laaja monikielinen teos Rakentamisen Ruusulla ja kunniainnoinnoilla palkituista kohteista. Teos kattaa vuodet 1995–2006, eli kaksitoista ensimmäistä vuotta.

Nyt ilmestyvä teos on jatko-osa ja käsittää viisi seuraavaa vuotta, vuodet 2007–2011. Teoksen perusrakenne on säilynyt ennallaan. Kun edellisessä teoksessa arkkitehti Arvi Ilonen loi katsauksen helsinkiläiseen toisen maailmansodan jälkeiseen arkkitehtuuriin, keskittyy hän tällä kertaa 2000-lukuun.

Kaikista viidestä vuodesta esitellään palkitut kohteet sekä yleisemmällä tasolla että kerrotaan yksityiskohdallisesti kohteista ja niiden tekijöistä. Uutena lisänä on mukana kaksi haastattelua, joissa pitkäaikainen rakennuslautakunnan puheenjohtaja Kauko Koskinen ja neljä vuotta sektorin apulaiskaupunginjohtajana toimiva Hannu Penttilä avaavat omia näkemyksiänsä ja tuntojansa Helsingin rakentamisesta ja Rakentamisen Ruususta.

Rakentamisen Ruusu on vakiinnuttanut paikkansa huomattavana alan tunnustuksena. Kysymys on nimenomaan rakennusvalvonnan tarkoituksellista esiin tuovasta huomion osoituksesta. Rakentamisen alalla jaetaan vuosittain kymmenittäin erilaisia palkintoja ja tunnustuksia. Sama ansiokas kohde voi saada eri tahojen myöntämänä lukuisia palkintoja. On ilahduttavaa, että Helsingin rakennuslautakunnan Ruusu-palkinto edelleen erottuu ja se noteerataan ammattipiireissä. Erityisen myönteisenä voi pitää sitä, että yhteiskunnallisen ilmapiirin muututtua entistä yksilökeskeisemmäksi ja omaa taloudellista voittoa arvostavaksi, voi Ruusu-palkinto ilman mitään rahallista kannustinta nauttia arvostusta.

Palkittavien kohteiden ehdottaminen ja seulonta aktivoi kiitettävästi koko Helsingin rakennusvalvontaa. Mukana ovat viraston henkilökunta, kaupunkikuvaneuvottelukunta, teknillinen neuvottelukunta ja itse valinnan tekevä rakennuslautakunta. Suoraan kaupunkilaisten taholta tulevia ehdotuksia on toistaiseksi ollut niukanlaisesti ja kuntalaisaloitteellisuuteen kannustamiseen olisikin jatkossa mahdollista panostaa lisää.

Vielä vuosienkin jälkeen palkitut kohteet muistetaan. Tunnustuksen saaneiden esittely ja kokoaminen painettuun muotoon toivottavasti lisää Rakentamisen Ruusu-palkinnon tunnettuutta edelleen.

Jatko-osaa ideoimassa ja toteuttamassa ovat vaivojaan säästämättä olleet erityisesti arkkitehti Leena Jaskanen, kaupunkikuva-arkkitehti Marjatta Uusitalo ja syyskuussa rakennusvalvontaviraston tiedottajan tehtävistä toisaalle kaupungin tehtäviin siirtynyt Mirka Saarholma. Teoksen taiton on tehnyt Mika Kettunen.

Kiitän kaikkia teoksen aikaansaamisessa mukana olleita ja myös heitä, joita on eri tavoin toimituskunnan toimesta haastattu ja tietojen keruulla vaivattu.

24.11.2011

LAURI JÄÄSKELÄINEN
virastopäällikkö

FÖRORD

HELSINGFORS byggnadsnämnds årliga utmärkelse, Byggrosen, beviljades för första gången år 1995. Med utmärkelsen lyfter man fram en gärning som föredömligt förverkligar eller främjar byggnadstillsynens syften. Avsikten är att objektet har, fastare eller lösare, anknytning till året i fråga. Ceremonin hålls i början av året. Vid den första ceremonin i januari 1996 hade ordföranden för byggnadsnämnden Maija Könkkölä äran att överlämna Rosen-priset till Sveaborgs förvaltningsnämnd. Ett särskilt omnämnande som man sedermera har börjat kalla hedersomnämnan, fick miljöplanen för Nordsjös infartsled.

År 2008 utkom ett flerspråkigt verk över objekt som belönats med Byggrosen och hedersomnämnan. Verket täcker åren 1995–2006, dvs. de första tolv åren.

Det verk som nu utkommer är en fortsättningsdel och omfattar de fem efterföljande åren, åren 2007–2011. Verkets grundstruktur har bevarats. Medan arkitekt Arvi Ilonen i det förra verket skapade en översikt över Helsingforsarkitekturen efter andra världskriget, koncentrerar han sig denna gång på 2000-talet.

För vart och ett av de fem åren presenteras de belönade objekten både på en mer allmän nivå och det berättas detaljerat om objekten och deras upphovsmän. Ett nytt tillägg är två intervjuer, där den mångåriga ordföranden för byggnadsnämnden Kauko Koskinen och Hannu Penttilä, som är inne på sitt fjärde år som biträdande stadsdirektör för sektorn, presenterar sina egna synvinklar på och känslor för byggandet i Helsingfors och Byggrosen.

Byggrosen har etablerat sin plats som ett betydande erkännande inom branschen. Det är uttryckligen fråga om ett bevis på uppskattning för framförandet av byggnadstillsynens syften. Inom byggbranschen delas årligen ut tiotals olika priser och erkännanden. Samma förtjänstfulla objekt kan få ett flertal priser från olika aktörer. Det är glädjande att Helsingfors byggnadsnämnds Rosen-pris fortfarande skiljer sig och noteras i yrkeskretsarna. Särskilt positivt kan anses vara att när den samhällseliga atmosfären blivit ännu mer individcentrerad och människor värderar den egna ekonomiska vinningen, kan Rosen-priset utan något som helst ekonomiskt incitament åtnjuta uppskattning.

Att föreslå objekt som ska belönas och utgallringen av dem aktiverar på ett förtjänstfullt sätt hela Helsingfors byggnadstillsyn. Deltagande parter är verkets personal, stadsbildskommissionen, tekniska kommissionen och byggnadsnämnden som gör själva valet. Förslag direkt från stadsbor har tills vidare varit få och det skulle också vara möjligt att i fortsättningen satsa mer på att uppmuntra initiativkraften bland kommuninvånarna.

Fortfarande efter många år kommer man ihåg pristagarnas objekt. Presentation av och sammanställning över dem som fått priset i tryckt form ökar förhoppningsvis kännedomen om Byggrosen-priset ytterligare.

Särskilt arkitekt Leena Jaskanen, stadsbildsarkitekt Marjatta Uusitalo och Mirka Saarholma, som i september övergått till andra uppgifter inom staden från uppdraget som informatör vid byggnadstillsynsverket, håller utan att spara någon möda på att komma med idéer och genomför fortsättningsdelen. Ombrytningen av verket har gjorts av Mika Kettunen.

Jag tackar alla som deltagit i sammanställandet av verket och även dem som redaktionen på olika sätt besvärat med intervjuer och insamlingen av information.

24.11.2011

LAURI JÄÄSKELÄINEN
verkschef

PREFACE

THE ANNUAL award of recognition of the City of Helsinki Building Control Commission, the Rose for Building, was handed over to the winners for the first time in 1995. The award is intended to draw attention to an action that fulfils or promotes the city's building control goals and policy in an exemplary fashion. The aim is that the award-winning project should be topical – whether more or less specifically – to that particular year. The award ceremony takes place early in the following year. In the first ceremony, held in January 1996, the Chair of the Building Control Commission, Maija Könkkölä, had the honour of awarding the Rose award to the Governing Body of Suomenlinna. A special commendation, thereafter called an Honorary Mention, was awarded to the environmental plan for the Vuosaari approach road.

The year 2008 saw the publication of a multilingual volume on the projects awarded the Rose for Building and the commended runners-up. The book covers the years 1995–2006, i.e. the first twelve years.

The present volume spans the following five years from 2007 to 2011. The basic structure of the work remains unaltered. While in the previous volume architect Arvi Ilonen provided an overview of post-war architecture in Helsinki, he now focuses on the 2000s.

The book features all the award-winning projects over the five-year-period, described both on a general level, and with more detailed accounts of the projects and those involved in their execution. As a new addition, the volume contains two interviews where the long-standing Chair of the Building Control Commission, Kauko Koskinen, and Hannu Penttilä, Deputy Mayor for City Planning and Real Estate for almost four years now, elaborate on their views and sentiments about building in Helsinki and on the Rose for Building award.

The Rose for Building has established its status as an important award in the field, focusing particularly on the objectives of local building control authorities and on giving recognition to projects that highlight these goals. In the field of building dozens of awards and prizes are given every year. The same meritorious project may win several prizes awarded by different bodies. It is a great pleasure to note that the Helsinki Building Control Commission's Rose award still stands out and is recognised in professional circles. A particularly positive feature is that, as the climate in society becomes increasingly centred on the individual and on personal financial gain, the Rose award, which does not involve any financial benefit, is still valued.

The nomination and selection of award winners is a commendable way of activating all the building control agencies in the City of Helsinki. These include the staff of the Building Control Department, sub-committees for cityscape and technical matters and obviously the Building Control Commission itself, which chooses the award recipients. So far few suggestions for nominees have been received directly from inhabitants, and it would certainly be possible to promote this kind of community initiative in the future.

The award-winning projects are remembered years after the event. We hope that compiling and featuring the award-winning and commended projects in printed form will help to promote the visibility of the Rose for Building award.

Those who have contributed ideas and tirelessly implemented the second volume include in particular architect Leena Jaskanen, urban planning architect Marjatta Uusitalo and Mirka Saariholma, who until September worked as an information officer with the Building Control Department and is now employed in other duties by the City of Helsinki. The volume layout is by Mika Kettunen.

I wish to extend my sincere thanks to all those involved in the making of the book, and also those who have provided the editorial working group with interviews and information.

24.11.2011

LAURI JÄÄSKELÄINEN
Head of Building Control Department

2007

2008

SÄÄNNÖT

Rakentamisen Ruusu: palkinto, jonka rakennuslautakunta jakaa vuosittain rakennusvalvonnan tarkoituksena esimerkillisesti toteuttavalle tai edistävälle teolle.

Palkinnon kohteeksi voidaan valita laaja-alaisesti erilaisia Helsingin rakennettuun ympäristöön liittyviä aiheita, esimerkiksi kuluneen vuoden aikana valmistunut tai julkistettu:

- uudisrakennus
- peruskorjaus
- toteutumaton suunnitelma
- aluekokonaisuus tai asemakaava
- julkinen ulkotila
- toistuva tai yksittäinen yksityiskohta
- tekninen kehitystyö
- kirjallinen tuote
- henkilön tai yhteisön työpanos.

Ehdotuksia palkittavista kohteista toivotaan lautakunnan, neuvottelukuntien ja viraston piiristä. Ehdotuksia otetaan mielellään vastaan myös viraston yhteistyötahoilta ja kaupunkilaisilta.

Kaupunkikuvaneuvottelukunta ja teknillinen neuvottelukunta antavat palkintoehdokkaista lausuntonsa. Rakennusvalvontaviraston esitys viedään lautakunnan kokoukseen. Rakennuslautakunta tekee päätöksen palkitsemisesta.

Palkinto jaetaan tammi-helmikuun aikana juhlavassa tilaisuudessa, joka pidetään esimerkiksi kaupungintalolla tai kohteessa. Tilaisuuteen kutsutaan tiedotusvälineiden edustajat sekä rakennusvalvonnan sidosryhmiä kulloistakin palkinnon aihepiiriä painottaen.

REGLER

Byggrosen: ett pris, som byggnadsnämnden utdelar årligen för en gärning som föredömligt förverkligar eller främjar byggnadstillsynens syften.

Objektet för priset kan vara vitt skilda teman som anknyter till den byggda miljön i Helsingfors, till exempel något som blivit färdigt under föregående år, såsom:

- en nybyggnad
- en renovering
- en orealiserad plan
- en områdeshelhet eller en detaljplan
- ett offentligt uterum
- en mångfaldigad eller enstaka detalj
- ett tekniskt utvecklingsarbete
- en litterär produkt
- en persons eller en gemenskaps arbetsinsats.

Ledamöter vid nämnden och kommissionerna samt ämbetsverkets personal önskas komma med nomineringar till priset. Vi tar också gärna emot förslag av verkets samarbetsparter och av stadsborna.

2009

2010

RULES

Stadsbildskommisionen och tekniska kommissionen ger utlåtanden om kandidaterna för priset. Byggnadstillsynsverkets förslag tillställs byggnadsnämndens möte. Byggnadsnämnden beslutar om utdelningen av priset.

Priset delas ut vid en festceremoni i januari-februari. Denna hålls till exempel i stadshuset eller i objektet för utmärkelsen. Till ceremonin inbjuds massmediernas representanter samt byggnadstillsynens intressegrupper med tonvikt på temat för respektive pris.

The Rose for Building: a prize that the Building Control Commission awards annually for an act that in an exemplary way fulfils or furthers the intentions of the Building Control Department.

The prize can be awarded to a wide range of themes related to the built environment in Helsinki, for example to a recent, within one year completed or published

- new building
- renovation
- non-realised plan or design
- area or town plan
- public outdoor space
- repeated or single detail
- technical development work
- literary product
- activity of an individual or a community.

Commission and Sub-Committee members and Department personnel are asked for nominations for objects to be awarded. The public and interest groups of the department, too, are welcome to submit nominations.

The Architectural Design Sub-Committee and the Technical Sub-Committee give their statements about the nominations. The Building Control Department presents a proposition at the Building Control Commission's meeting. The Building Control Commission decides on the award.

The prize will be awarded at a ceremony to be held in January or February at for example the City Hall or the object for the prize. The media will be invited to the ceremony, as well as the Building Control Department's interest groups with a focus on the theme of the prize of the year.

PROSESSIN SUJUVUUS MIELLYTTÄÄ KIINTEISTÖNEUVOSTA

Helsingin kaupungin rakennuslautakunnan pitkäaikainen puheenjohtaja Kauko Koskinen antaisi mielellään enemmän huomiota rakentamisen toteuttajapuolelle. Rakentamisen Ruusuja hän on ollut jakamassa lähes koko palkinnon olemassaolon ajan.

KAUKO Koskinen on ollut Rakentamisen Ruusu -tunnustuspalkinnon myöntävän Helsingin kaupungin rakennuslautakunnan puheenjohtaja jo viitisentoista vuotta, joten hänellä on muistikuva lähes kaikista myönnetyistä Ruusuista. Tunnustuspalkinnon kahtena ensimmäisenä vuotena, 1995 ja 1996, palkinto jaettiin silloisen lautakunnan puheenjohtajan Maija Könkkölän johdolla.

– Ensimmäisen puheenjohtajuusvuoteni Ruusun saajan muistan hyvin. Vuonna 1997 tunnustus annettiin Malmilla sijaitsevalle Soinisen koululle. Tuttujen lähikulmien lisäksi myös suunnittelussa oli tuttuja ammattilaisia, muistelee kiinteistöneuvos Koskinen, joka asuu ja työskentelee Malmilla.

Palkinto oli tapana jakaa alkutaipaleellaan aina kulloiseenkin palkittuun liittyvässä kohteessa. Näin ollen myös Soinisen koululla pidettiin palkitsemistilaisuus. Sittemmin seremonia siirrettiin kaupungintalolle ja sieltä rakentamisen ja kaupunkisuunnittelun näyttelytila Laiturille Kamppiin, jolloin mahdollistui myös vuosittainen näyttelyn järjestäminen Ruusulla palkituista hankkeista.

Ruusu myönnetään palkitsemisperusteiden mukaan teolle, joka toteuttaa tai edistää esimerkiksi rakennusvalvonnan tarkoituksella. Koskisen mukaan tässä on onnistuttu esimerkiksi silloin, kun on saatu aikaan hyvää kaupunkikuvaa tai vedetty läpi prosessiltaan poikkeuksellisen sujuva tai haasteellinen hanke onnistunein lopputuloksin. Koskinen arvostaa myös viranomais- ja rakennuttaja-yhteistyön sekä aikataulujen toimivuutta.

Vuosien varrella palkinnon on saanut laaja kirjo nämä kriteerit täyttäneitä tekoja, kohteita ja niitä toteuttaneita henkilöitä. Näistä Koskisen mielestä erityisen kiinnostavia ja onnistuneita hankkeita ovat olleet esimerkiksi Vuosaaren sataman kokonaisuus ja Stockmannin Kasvu-hanke. Hyvään osoitteeseen meni puheenjohtajan mielestä myös Peter von Baghille annettu tunnustus elokuvasta ”Helsinki, ikuisesti”.

– Palkinnon hyvä puoli on ollut sen laaja-alaisuus. Tosin näin insinöörimiehenä soisin lisähuomiota tuonne toteuttajapuolellekin, miettii Koskinen, jolla on niin diplomi-insinöörin kuin kauppatieteilijänkin koulutus.

Moitittavaa Koskinen ei Helsingin rakennetusta ympäristöstä keksi, mutta hiukan kehitettävää kuitenkin.

KAUKO KOSKINEN

– Kaupunki on merellisyydessään upea, mutta siitä voisi ottaa enemmänkin irti. Mielelläni näkisin tulevilla uusilla asuinalueilla kerrostalojen lisäksi myös pienimuotoisempaa asuntorakentamista, kuten suunniteltua enemmän rivi- ja omakotitaloja.

Yksi inhokki Koskisellakin tosin rakennetusta ympäristöstä löytyy. Jos Rakentamisen Ruusulle olisi vastakohta, Rakentamisen Risu, niitä Koskinen antaisi mieluummin töhryille – esimerkiksi radan varren sotketuille meluaidoille.

ATT PROCESSEN GÅR SMIDIGT FRAM GILLAS AV FASTIGHETSRÅDET

Den mångåriga ordföranden för Helsingfors stads byggnadsnämnd Kauko Koskinen skulle gärna ge mer uppmärksamhet till dem som genomför byggandet. Han har delat ut Byggrosor under nästan hela den tid som priset funnits.

KAUKO Koskinen har varit ordförande runt femton år för Helsingfors stads byggnadsnämnd, som beviljar priset Byggrosen. Därmed har han en minnesbild av nästan alla Rosor som beviljats. Under de första två åren, 1995 och 1996, delades priset ut under ledning av den dåtida ordföranden Maija Könkkölä.

– Jag kommer väl ihåg mottagaren av Rosen under mitt första år som ordförande. År 1997 utdelades priset till Soininens skola som ligger i Malm. Förutom bekanta närmiljöer vinklar deltog även bekanta experter i planeringen, säger fastighetsrådet Koskinen, som bor och arbetar i Malm.

I början brukade man dela ut priset på en plats med anknytning till pristagaren. Därmed hölls prisutdelningen även vid Soininens skola. Sedermera flyttades ceremonin till stadshuset och utställningslokalen för byggande och stadsplanering till Plattformen i Kampen. Då blev det möjligt att ordna en årlig utställning med projekt som belönats med Rosen.

Enligt belöningsgrunderna beviljas Rosen till ett verk som antingen genomför eller främjar exemplariskt målen för byggnadstillsyn. Enligt Koskinen har man lyckats med detta till exempel när man har åstadkommit en bra stadsbild eller genomdrivit ett lyckat projekt vars process varit särskilt smidig eller utmanande. Koskinen sätter även värde på att samarbetet mellan myndigheterna och entreprenören samt tidtabellerna fungerar.

Under åren har priset utdelats till ett varierande antal bedrifter, mål och personer bakom dessa som uppfyllt dessa kriterier. Särskilt intressanta och lyckade projekt har enligt Koskinen varit till exempel hela Nordsjö hamn och Stockmanns tillväxtprojekt. Ordföranden anser också att priset till Peter von Bagh för filmen "Helsingfors, för evigt" gick till rätt adress.

– Det goda med priset är att det varit övergripande. Som ingenjör skulle jag unna mer uppmärksamhet även till dem som genomför projekten, resonerar Koskinen, som är både utbildad diplomingenjör och ekonom.

Koskinen kommer inte på något att kritisera om den byggda miljön i Helsingfors, men det finns dock något som kan utvecklas.

– Staden med sin närhet till havet är elegant, men man kunde få mer ut av detta. Inom nya bostadsområden skulle jag utöver höghus vilja se bostadsbyggande i mindre format, såsom fler rad- och egnahemshus än planerat.

En sak som även Koskinen avskyr finns i miljön. Om Byggrosen hade en motsats, Byggriiset, skulle Koskinen gärna dela ut dem för klotter – till exempel för bullerplanken som klottrats ned längs spåren.

BUILDING INDUSTRY PRO VALUES A SMOOTH-RUNNING PROCESS

Long-time Chairman of the Helsinki City Building Control Commission Kauko Koskinen would like to give more attention to those responsible for executing building projects. He has been involved in awarding the Rose for Building for nearly the whole history of the prize.

KAUKO Koskinen has chaired the Helsinki City Building Control Commission, which awards the Rose for Building, for 15 years now, so he remembers almost all the Roses awarded. In the first two years, 1995 and 1996, the then Chairwoman, Maija Könkkölä, was in charge of awarding the Rose.

– I remember the winner of the Rose award during my first year as Chair well. In 1997 the award went to a school, Soinisen koulu, in the north-eastern suburb of Malmi. Not only was I familiar with the neighbourhood, but some of the designers involved were also known to me professionally, Koskinen reminisces. Honorary Councillor Koskinen both lives and works in Malmi.

At first an award ceremony was held at each site that had received the award, so a ceremony was also held at Soinisen koulu. Later on the ceremony was transferred to the City Hall and from there to the Helsinki City Planning Department's exhibition space Laituri, in the Kamppi district, which also made it possible to hold an annual exhibition of the award-winning projects.

According to the criteria for the award, the Rose for Building goes to a work that either implements or promotes the aims of building control in an exemplary fashion. Koskinen believes that the criteria have been met, for example, when the project has contributed to the generation of a good urban landscape, or has been executed in an exceptionally efficient way, or a challenging project has been successfully carried through with good results. Koskinen also sets a high value on smooth cooperation and adherence to schedules.

Over the years the award has gone to a whole range of actions and projects and that have fulfilled these criteria and the people responsible for them. Of these Koskinen considers that particularly interesting and successful projects have been, for example, the Port of Helsinki, Vuosaari Harbour and the Stockmann expansion project. He also believes that Peter von Bagh's recognition for his film "Helsinki, Forever", was well-deserved.

– The good thing about the award has been that it is so wide-ranging, although, as an engineer, I would like to see more attention given to the people executing the projects, reflects Koskinen, a graduate in both civil engineering and business administration.

Koskinen finds nothing to criticise in the built environment of Helsinki, but there is always room for improvement.

– The city has a fantastic coastal aspect, which could be made more of. I would like to see smaller-scale building in new housing areas as well as high-rise blocks, so more low-rise housing than has currently been planned.

There is one thing Koskinen despises in the built environment: if there were an opposite to the Rose for Building award, a "Stick for Building", it would go to graffiti – for example the scrawls covering the noise barriers along the railway.

TOIMIVA ON YHTÄ KUIN KAUNIS

Helsingin apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä kokee Helsingin rakennuslautakunnan vuotuisen tunnustuspalkinnon, Rakentamisen Ruusun, lunastaneen paikkansa.

– **RUUSUHAN** on muodostunut jo brändiksi, toteaa apulaiskaupunginjohtaja palkinnosta, jota on myönnetty vuodesta 1995.

Penttilä on omalta osaltaan seurannut Ruusun myöntämistä ja saajia vuodesta 2008, jolloin hänet valittiin Helsingin kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa luotsaavaksi apulaiskaupunginjohtajaksi. Ruusua alettiin jakaa Penttilän edeltäjän Pekka Korpisen aikana. Apulaiskaupunginjohtaja on perinteisesti pitänyt palkinnon saajille puheen kulloisessakin palkinnonjakotilaisuudessa. Korpisen aikana puheet olivat värikkäitä ja kantaottaviaakin. Penttilä on osaltaan jatkanut hyvien puheiden perinnettä.

Ruusu tekee hänen mielestään hyvää niin sen saajille, antajille kuin kaupunkilaisillekin.

– Suunnittelijoiden keskuudessa palkinnolla on hyvä maine. Toisaalta näen palkinnon jakamisen antavan huomiota myös helsinkiläiselle laadukkaalle rakentamiselle ylipäättään. Lisäksi se nostaa esiin myös sitä hyvää työtä, jota rakennusvalvonta ja muu kaupungin hallinto tekee paljon ennen kuin rakennettu ympäristö tulee näkyväksi, Penttilä sanoo.

Rakennuslautakunta sopii hänen mielestään hyvin tällaisen tunnustuksen antajaksi, samoin kuin rakennusvalvontavirasto ja sen yhteydessä toimiva kaupunkikuva- ja teknillinen neuvottelukunta varteenotettavien ehdokkaiden kerääjäksi. Palkinnolla summataan yhteen menneen vuoden onnistuneita rakentamisen tekoja ja myös lautakunnan toimintaa. Ruusun kaltaisella, rakennetun ympäristön maineteoille suunnatulla kiitoksella on Penttilän mukaan paikkansa kaupungin jakamien muiden tunnustusten rinnalla: on hienoa, että lupaavien suunnitelmien, ”haavekuvien” lisäksi lopputuote tai toimiva olemassa oleva ratkaisu saa arvoisensa huomion.

Viime vuosien Rakentamisen Ruusu-palkituista Penttilä mainitsee erityisesti Stockmannin kasvuhankkeen.

– Kaupungin keskustan liike-elämän vahvistaminen on mielestäni hyvä suuntaus. Myös hankkeen maanlaiset rakennustyöt olivat sekä laajuudessaan että toimivuudessaan merkittäviä.

Toinen mieluinen palkittu on Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö eli Hoas, jonka monet rakennukset ovat Penttilälle esimerkki hänelle läheisestä, toimivasta arjen arkkitehtuurista. Kestävä, kohtuuhintainen ja funktionaalinen kaupunkirakentaminen edustaa hänelle kaunistaa rakennettua ympäristöä – sellaista, jossa on muutakin viehättävää kuin näyttäviä julkisivuja.

– Joskus tuntuu siltä, että Suomessa toteutetaan ilmeeltään liiankin vakavia ja varovaisia rakennuksia. Kaipaisiin ehkä enemmän hauskaa ja iloittelevaa arkkitehtuuria.

HANNU PENTTILÄ

Helsingissä onkin yhä tilaa, tilausta ja mahdollisuuksia tällaiselle arkiarkkitehtuurille ja uusille ideoille, summaa Penttilä. Esimerkiksi lähiöitä kehittämällä voidaan saada aikaan yhä viihtyisämpiä ja kiinnostavampia kaupunkitiloja ja monipuolisempaa palvelurakennetta. Hyvänä esimerkkinä hän mainitsee Myllypuron ostoskeskuksen alueen. Jopa niin hyvänä, että siellä voisi olla jotain Rakentamisen Ruusun arvoista.

Apulaiskaupunginjohtajalla on kehitysehdotus myös Ruusu-palkinnon tunnettuuden edistämiseksi.

– Voisikohan palkituista ja palkinnosta vuosittain koottava näyttely olla esillä ympäri vuoden, esimerkiksi kaupungin eri kirjastoissa?

FUNKTIONELLT ÄR VACKERT

Helsingfors biträdande stadsdirektör Hannu Penttilä anser att Helsingfors byggnadsnämnds årliga pris, Byggsrosen, försvarar sin plats.

– **ROSEN** har ju redan blivit ett varumärke, konstaterar biträdande stadsdirektör om priset som beviljats sedan år 1995.

Penttilä har för sin egen del följt beviljandet och mottagarna av Rosen sedan 2008 då han valdes till biträdande stadsdirektör som leder stadsplanerings- och fastighetsväsendet i Helsingfors. Rosen började delas ut under Penttiläs föregångare Pekka Korpinen. Den biträdande stadsdirektören har traditionellt hållit ett tal till prismottagarna vid respektive prisutdelning. Under Korpinens tid var talen färgstarka och även ställningstagande. Penttilä har för sin del fortsatt traditionen av bra tal.

Han anser att Rosen gör gott för såväl dess mottagare, givare som stadsinvånarna.

– Bland planerare har priset ett gott rykte. Å andra sidan ser jag att prisutdelningen även drar till sig uppmärksamhet för högklassigt byggande i Helsingfors överhuvudtaget. Dessutom lyfter priset fram det fina arbete som byggnadstillsynen och stadens övriga förvaltning gör långt innan den byggda miljön blir synlig, säger Penttilä.

Enligt honom lämpar sig byggnadsnämnden väl som utdelare att ett sådant erkännande, på samma sätt som byggnadstillsynsverket med stadsbildskommissionen och tekniska kommissionen som samlare av kandidater. Genom priset summerar man både lyckade byggprojekt under det gångna året och nämndens verksamhet. Ett tack likt Rosen, som riktas till bedrifter inom den byggda miljön har enligt Penttilä sin plats vid sidan av övriga erkännanden som staden delar ut: det är fint att förutom en lovande plan, ”drömbilder”, slutprodukten eller en befintlig fungerande lösning får den uppmärksamhet den förtjänar.

Av de som belönats med Byggrosen under de senaste åren nämner Penttilä särskilt Stockmanns tillväxtprojekt.

– Att förstärka affärslivet i stadens centrum är en bra insats tycker jag. Även de underjordiska byggnadsarbetena i projektet var betydande till sin omfattning och funktionalitet.

En annan omtyckt pristagare är Helsingforsregionens studentbostadsstiftelse, dvs. Hoas vars byggnader i flera fall är för Penttilä exempel på fungerande vardagsarkitektur. Ett stadsbyggande som är hållbart, till rimliga priser och funktionellt är för honom ett exempel på en vackert byggd miljö – som erbjuder annat förtjusande än imponerande fasader.

– Ibland känns det som att man i Finland bygger hus med alltför allvarstygnt och diskret utseende. Jag saknar roligare och mer glädjefull arkitektur.

Helsingfors har fortfarande plats, efterfrågan och möjligheter för en sådan arkitektur och nya idéer, summerar Penttilä. Genom att till exempel utveckla förorter kan man åstadkomma allt trivsammare och intressantare stadsutrymmen och en mångsidigare servicestruktur. Som ett bra exempel nämner han området runt Kvarnbäcken köpcentrum. Till och med så bra att området skulle kunna förtjäna någonting i stil med Byggrosen.

Den biträdande stadsdirektören har ett utvecklingsförslag för att också öka kännedomen om Rosen-priset.

– Kunde en årlig utställning bestående av pristagarna och priset visas året runt, till exempel vid stadens olika bibliotek?

FUNCTIONAL EQUALS BEAUTIFUL

Deputy Mayor Hannu Penttilä believes that the Rose for Building, the annual building award of the City of Helsinki Building Control Commission, has earned its place.

– **THE ROSE** has already become something of a brand, says Deputy Mayor Penttilä about the prize, which has been awarded since 1995.

In his role as Deputy Mayor for City Planning and Real Estate, Penttilä has followed the award and winners of the Rose since his appointment in 2008. The Rose for Building award was established during the term of Penttilä's predecessor, Pekka Korpinen. The Deputy Mayor has traditionally made a speech to the award winners in every award ceremony. During Korpinen's term of office, the speeches were colourful, sometimes taking a firm stand on issues. For his part, Penttilä has continued in the same the tradition of first-rate speeches.

In his view the Rose benefits both the recipients and the awarders, as well as the city's residents.

– The prize is well reputed amongst designers. From another perspective I see the award as promoting high quality building in Helsinki on a more general level. Additionally it highlights the good work done by the local building control and other city administration long before the built environment becomes tangible, Penttilä says.

In his view the Building Control Commission is the appropriate body to award such a prize, and the Building Control Department and its sub-committees for cityscape and technical matters equally well suited to propose worthy candidates. The award gives an overview of successful actions in the field of building for the past year and also of the Committee's work. According to Penttilä an accolade for meritorious actions in terms of the built environment, such as the Rose, has its place alongside other honours awarded by the city: it is splendid that in addition to promising designs, "fantasies", an end product or an existing viable solution can receive deserved attention.

Of the schemes that have won the award during the past few years, Penttilä draws attention to one in particular, the Stockmann department store extension project.

– In my view, strengthening business activities in the city centre is a goal worth promoting. The underground construction work was also significant, in terms of both its extent and its effective execution.

Another welcome award winner is the Hoas student housing foundation. To Penttilä, many of its buildings are representative of well-functioning everyday architecture, something which is close to his heart. To him, durable, affordable and functional urban building is the essence of an attractive built environment – a milieu that embodies more than just fancy facades.

– It often seems to me that in Finland we go in for unnecessarily stern looking and overcautiously designed buildings. I personally would like to see more fun and whimsical architecture.

Helsinki still has room, a need and possibilities for such architecture and new ideas, Penttilä concludes. For example, by developing and upgrading Helsinki's suburbs we can generate more pleasing and interesting urban spaces and diversify the service base. He points out the Myllypuro shopping centre site as a good example. Perhaps so good that there could something there worthy of the Rose for Building.

The Deputy Mayor also has a proposal for promoting public awareness of the Rose for Building award.

– Perhaps an annual exhibition of the award winners' work and the award could be held all year round, for example, in the city's libraries?

HELSINGIN ARKKITEHTUURIA 2000-LUVULLA

Vuosituhanen vaihteen jälkeiset muutokset kaupunkikuvassa ja yksittäisissä rakennuksissa, vanhan rakennuskannan lisääntynyt arvostus sekä ekologisten vaatimusten luova soveltaminen suunnittelussa alkavat näkyä uuden vuosituhanen ensimmäisen kymmenyksen toteutuksissa. Orastavia merkkejä arkkitehtuurin vapautumisesta laatikkokehyksestään, rakennuksen ulkovaipan ja rungon vapaammasta liitosta sekä uuden ornamentiikan tulosta esiintyy varsinkin kilpailuehdotuksissa.

HELSINGIN ALUEELLINEN LAAJENEMINEN

Kaupungin väestön lisääntyessä on tarvittu lisämaata uusille rakennuksille. Sotien jälkeinen ensimmäinen suuri alueliitos 1946 teki mahdolliseksi lähiöiden rakentamisen. Vuosaaren liittämisellä Helsinkiin parikymmentä vuotta myöhemmin luotiin pääkaupungin suurin kaupunginosa. Lounais-Sipoo liitettiin 2009; aluetta aiotaan kehittää 35 000 asukkaalle. Lisämaata on saatu myös siirtämällä rantaviivaa merelle päin. Uusilla merenranta-asunto-alueilla on tehty osittain näin ja tulevilla alueilla mereltä valtaaminen näyttää lisääntyvän.

VUOSITUHANEN VAIHTEEN ASUNTOALUEET VALMISTUVAT

1990-luvun alussa aloitetuista uusista asunto-alueista Ruoholahti, Pikku Huopalahti ja Herttoniemenranta valmistuivat vuosituhanen vaihteessa, muissa rakentaminen jatkuu. Ehkä parhaan esimerkin uusien kaupunginosien suunnitteluperiaatteista tarjoaa Arabianranta, jossa on yhtäaika kaupunkimaisuutta ja mereen

sekä rantapuistoon kytkeytyvää luontosuhdetta. Muiden uusien asuntoalueiden tapaan täälläkin on toteutettu julkisia palvelurakennuksia rinnan asuntorakentamisen kanssa. Värikäs koulun, päiväkodin ja nuorisotalon laajennus valmistui 2009. Yli kymmenen vuotta kestäneen toteutusvaiheen loppupäässä on alueella nähtävissä pyrkimystä alkuperäistä tiiviimpään rakentamiseen kerrosalan ja kerrosluvun kasvun muodossa. Tämä on näkyvissä alueen pohjoispäässä, lähellä teollisuuskortteleita ja myös mainitun koulun luoteispuolelle rakentuissa suurkortteleissa, jonne on tulossa muun muassa 12-kerroksinen asuintorni.

Uuden Vuosaaren rakentaminen on jatkunut varsinkin Aurinkolahdessa. Satama valmistui 2008 Vuosaaren länsiosaan ja sinne rakennettiin myös Pauligin uusi paahtimo ja pääkonttori. Paulig toimi aiemmin Vuosaaren keskustan lähellä sijainneessa ”kahvikorttelissa”, jonne nyt rakennetaan asuin-kerrostaloja. Pieni, vapaamuotoinen Merimieskeskus on tehty satama-alueelle, suurimittakaavaisten terminaali-, logistiikka- ja varastorakennusten lomaan.

PAULIGIN KAHVIPAAHTIMO JA TOIMITILAT PAULIGS KAFFEROSTERI OCH KONTORSLOKALER PAULIG COFFEE ROASTERY AND HEAD OFFICE

Viikin ekologisen yliopistokaupunginosan rakentaminen on siirtynyt sen pohjoispuoleiseen osaan, Latokartanoon. Tähän on valmistunut myös Latokartanon koulu ja liikuntahalli liikuntapuiston läheisyyteen. Yhdessä Viikin kirkon kaakkoispuolelle tehdyn selkeälinjaisen palvelutalo Hoivan kanssa ne muodostavat hyvän kokonaisuuden. Viikin tiedepuiston etelälaidalle on valmistunut opiskelija-asuntoja. Noppamaisia kerrostaloja yhdistävät matalahkot muurit kaarevan Viikintien puolella. Samalle periaatteelle on rakennettu asuinkerrostalojen ryhmä Viikinportti Viikintien ja Pihlajamäentien risteykseen. Opiskelija-asuntojen viereen on toteutettu Viikin ympäristötalo Helsingin ympäristökeskuksen ja yliopiston käyttöön.

Sen suunnittelussa panostettiin erityisesti korkeaan energiatehokkuuteen. Samaan pyritään myös Synergia-talossa, Suomen ympäristökeskuksen Syken toimitalossa, joka on suunniteltu asuntoalueen länsipuolelle, lähelle elintarvikevirasto Eviran taloa. Talosta halutaan tehdä uuden energia- ja ekotehokkaan toimitilarakentamisen suunnan näyttäjää. Viikinmäen länsiosa Vantaanjoen vieressä on rakenteilla ja ensimmäiset kerrostalot lähimpänä Lahdentietä ovat valmistuneet. Rakennukset terassipihoiineen ja maastoportaineen pyritään liittämään voimakasmuotoiseen kalliomaastoon luontevasti. Myös Vanhankaupunginkosken lähellä olevan Viikinnann rakentaminen on käynnistetty.

HELSINKI RAKENTUU RANNOILLE

Asumiskulttuurissa tapahtuneiden muutosten odotetaan heijastuvan asuntoratkaisujen lisäksi myös kaupunkikuvassa ja korttelirakenteessa, kun suunnittelussa otetaan huomioon yleiset elämäntapamuutokset ja uudenlaiset perhekoostumukset. Uusilla asuntoalueilla on näkyvissä joitakin lupaavia merkkejä tästä asuntoarkkitehtuurin monipuolistumisesta.

Vuosituhaten vaihteen asuntoalueiden tapaan uusimmat, 2010-luvulla aloitetut alueet rakennetaan entisille satama-, varasto- ja teollisuusmaille. Useimmat niistä ovat merellisiä ja lähempänä kanta-

JUSSI TIAINEN

kaupunkia ja tästä syystä kaupunkimaisempia kuin vuosituhannen vaihteen alueet.

Jätkäsaaren asuin- ja työpaikka-alue on naapurinsa, vuosituhannen vaihteessa valmistuneen Ruoholahden alueen tavoin kantakaupungin jatke. Alueita yhdistävä Crusellin silta valmistui 2011 ja asuntorakentaminen on alkanut sen juurelta Saukonpaadessa. Lähemmäksi kantakaupunkia on noussut opiskelija-asuntojen ryhmä, toimisto- ja liikerakennuksia on tehty vanhojen satamarakennusten lähelle. Jätkäsaareen on suunniteltu hiilipäästötöntä korttelia, johon tulisi Suomen itsenäisyyden juhlarahaston toimitalo ja asuntoja. Sitra-talon edustama rakentamisen uusi toimintamalli (Low2No)

tuottaa kestäväää rakennettua ympäristöä ja luo edellytyksiä ekologiselle kaupunkielämälle. Olemassa oleva matkustajalaivasatama jatkaa toimintaansa Jätkäsaareessa. Kaarteleva Hyväntoivonpuisto jakaa alueen kahteen osaan. Kerrosmäärä kortteleissa on kuudesta seitsemään kuten kantakaupungissa yleensä. Alueen arvellaan valmistuvan 2020-luvun puoliväliin mennessä. Jätkäsaaren viereen suunnitellussa uudessa kaupunginosassa Hernesaaressa rakentamista ei ole vielä aloitettu.

Kantakaupungin uudesta itäreunasta Kalasatamasta on tulossa toisenlainen kuin asemakaavaltaan melko tavanomainen Jätkäsaari lounaassa. Uusia ideoita etsittiin kansainvälisen kilpailun avulla ja tulosten pohjalta työstetyssä kaavassa on nähtävissä innoitusta vastaavista kohteista Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa. Kalasataman ensimmäiset asuinrakennukset ovat jo kohoamassa ja alueen odotetaan valmistuvan 2030-luvulla.

Kalasataman nauhamainen työpaikka- ja asuntoalue alkaa Sompasaaren eteläosasta kaareutuen Sörnäisten ja Hermannin ohitse aina Toukolaan asti. Asuinkorttelit työntyvät merelle omina saarekkeinaan kanavien erottamina. Poikkeavia korttelirakenteita on suunniteltu mm. Hanasaaren kärkeen ja Kyläsaaren alueelle. Kelluvien pientalojen paikka on osoitettu Verkkosaaren pohjoisosaan. Kalasataman keskus sijoittuu metroaseman kohdalle, Kulosaaren sillan päähän. Kahdeksan 20–33-kerroksisen tornin ryhmä muodostaa kaupungin itäisen portin, jonka kautta itähelsinkiläiset ja itä-uusmaalaiset saapuvat kantakaupunkiin. Helsingin itäisistä uusista kaupunginosista toinen tulee olemaan Kruunuvuorenranta. Sen rakentaminen Laajasalon länsirannalle, entiselle öljysataman alueelle alkaa 2012. Alue valmistunee 2020-luvun puolivälissä. Läntisin Helsingin merellisistä asuntoalueista tulee olemaan Länsiväylän varteen rakennettava Koivusaari, jonka suunnittelusta järjestettiin kansainvälinen kilpailu 2008–09. Voittaneen ehdotuksen pohjalta rakentuva Koivusaari ottaa Helsinkiin lännestä saapuvat vastaansa sylin tavoin.

Pienempiä, mutta osaltaan Helsingin uuden merijulkisivun muotoutumiseen vaikuttavia kohteita löytyy esimerkiksi Lauttasaaren itärannalta, Vattuniemestä. Merenkulkijanrantaan on rakennettu neljä asteittain merelle päin terassoituvaa ja osittain meren päälle kurottuvaa, pilarien kannattamaa asuinrakennusta. Lauttasaaren länsipuolelta löytyy asuinkerrostalo Scarlett, joka ei ole meren rannalla, mutta on muuten merihenkkinen. Siinä on yksityisyyttä melko suojaisan pihan muodossa, kuitenkin asunnoista avautuvat komeat näköalat avomerelle.

Muualle kuin meren ääreen toteutetuista uusista asuntoalueista mielenkiintoisimpia on Pasilan konepajan värikäs korttelisto, joka on ensimmäinen osa-alue laajasta kokonaisuudesta.

JUSSI TIAINEN

ASUINKERROSTALO SCARLETT BOSTADSHÖGHUSET SCARLETT SCARLETT APARTMENT BLOCK

HIETANIEMEN UIMARANNAN KAHVILA
CAFÉ VID SANDUDDS BADSTRAND
HIETANIEMI BEACH CAFÉ

KAUPUNKIRAKENTEE EHEYTYSTÄ REUNOILLA JA KESKELLÄ

Vuosituhanen vaihteen asunto- ja työpaikka-alueilla toimistorakennukset sijoitettiin usein melumuuriksi liikenteen ja asuinrakennusten väliin. Näin on tehty esimerkiksi Ruoholahdessa ja Pikku Huopalahdessa. Uusimmissakin kaupunginosissa kuten nauha- maisessa Kalasatamassa ollaan noudattamassa samaa vyöhykeperiaatetta.

Itsenäisistä toimistokeskittymistä merkittävin on Ruoholahden luoteiskärkeen, hiilikasojen paikalle valmistunut kokonaisuus. Ahlströmin ja Varman pääkonttorit täydentävät oikeustaloksi muutetun Alkon Salmisaarentalon komeaa tiiliarkkitehtuuria, eheyttävät kantakaupungin länsireunaa ja toimivat porttina Länsiväylältä kaupunkiin tultaessa.

Helsingin tärkein merelle avautuva kaupunki- julkisivu on Eteläsatama, kaupungin historiallinen keskusta taustanaan. Sen laajalle rantavyöhykkeelle

on laadittu monenlaisia suunnitelmia. Katajanokan kanavaterminaalin paikalle suunniteltu ja kauan kaivattu Armi-talo on jäänyt toteuttamatta. Samalle paikalle suunniteltu ”ristihotelli” torjuttiin kansallismaisemaan sopimattomana. Helsinkiin kaavailun Guggenheim-museon sijoituspaikaksi on myös haluttu Katajanokkaa. Kokonaisratkaisua Eteläsatamasta etsitään kansainvälisellä Kirjava Satama-ideakilpailulla, jonka Helsingin kaupunkisuunnittelu- virasto on järjestänyt alueesta osana World Design Capital Helsinki 2012 -ohjelmaa. Kilpailu ratkaistaan keväällä 2012.

Useista uusista merellisistä asuntoalueista ja muusta kaupungin reunan rakentamisesta huolimatta Helsingin niemen eteläosa Kaivopuistosta Eiranrantaan on säilyttänyt alkuperäisen rantaviivansa ja puistonsa toimien kantakaupungin henkireikänä ja tarjoten näkymiä avomerelle lähisaarten lomitse. Kaivopuiston lukuisien kesäkahviloiden viimeisin tulokas on mattolaiturien tuntumaan, maastoon taitavasti sovitettu ulkoilmakahvila Mattolaituri. Myös muualle Helsingin vapaille rannoille on rakennettu kesäkahvilaita kuten Katajanokan pohjoisrannalle, vierasvenesataman yhteyteen, Eläntarhanlahdelle ja Hietaniemen uimarannalle.

Helsingin ydinkeskustassa sijaitsevan Kamppi-Töölönlahden alue on 2000-luvun puolivälissä täydentynyt Kampin Keskuksella ja Eduskunnan lisärakennuksella. Eduskuntataloa vastapäätä valmistui loppukesällä 2011 Musiikkitalo Helsingin kaupunginorkesterin, Radion sinfoniaorkesterin ja Sibelius-Akatemian käyttöön. Musiikkitalo on melko pidättyväinen kaupunkikuvassa, mutta taitavasti sijaintipaikkansa korkeuseroja hyväksikäyttäen se tarjoaa auloista ja lämpiöistä tilallisia avauksia lähiympäristöönsä. Sen akustis-visuaalinen ”viinitarhasali” on ensimmäinen laatuaan Suomessa. Taloa ympäröivä puisto ja Kansalaistori ovat valmistuneet samanaikaisesti ja ratapihan viereen ovat myöhemmin tulossa Eteran ja Alma Median toimistotalot. Paikka on ollut myös yksi vaihtoehto Guggenheim-museolle, samoin tulevalle keskustakirjastolle. Musiikkitalon puistoon liittyy sen

pohjoispuolella oleva Finlandiapuisto, joka syntyi kun Finlandiataloa laajennettiin Töölönlahden puolelle FinlandiaVeranda -nimisellä näyttely- ja kahvila-tilalla ja laaja pysäköintialue otettiin puistokäyttöön. Töölönlahdelta Jätkäsaareen kulkeva satamarata poistui käytöstä 2008. Ratakuilusta on suunniteltu kevyen liikenteen väylää ”Baanaa”, keskustasta Jätkäsaaren asuntoalueelle ja siellä Hyväntoivonpuiston kautta meren äärelle. Töölönlahdelta yhteys voisi jatkua toiseen suuntaan aina Keskuspuistoon asti.

Kantakaupungissa on useita esimerkkejä siitä kuinka uudisrakennus korjaa tai täydentää kaupunkirakennetta ja -kuvaa tuoden siihen samalla omailmeisen lisänsä.

Kulttuuritalo Sandels täydentää suorakaiteen muotoisen Töölöntorin puuttuvan läntisen rajauksen voimakkaasti porrastetulla julkisivurintamallaan. Uudenlaista kaupunkiarkkitehtuuria on syntynyt Leppäsuolle, puretun tavara-aseman paikalle. Etu-Töölön umpikorttelien uustulkintaa edustava asuinkompleksi kiertyy pihan ympärille, joka toisen rakennusvaiheen vielä puuttuessa avautuu Mechelininkadun ja puistomaisen hautausmaan suuntaan. Sisäpihan puolella ulkoseinän yläosa on oikeastaan jyrkkä, kalteva vesikatto, jonka räystäslinja on matalalla. Piha on valoisa ja rakennuksen kattomaisema ja siluetti ovat eläviä.

Hyvän esimerkin umpikorttelin täydennyksestä tarjoaa Kuntien eläkevakuutuksen toimitalo, joka paikkasi Unioninkadun korttelissa vuosikymmeniä ammottaneen aukon. Rohkea sisennys ja vinoasentoinen katos tuovat katunäkymään raikkaan tuulahduksen omalta ajaltamme.

Kallion kaupunginosassa on Diakonissalaitoksen suurtori, jota on vaihteittain rakennettu 1800-luvun lopulta lähtien. Vuosikymmeniä on noudatettu periaatetta, että uudisrakennukset kehystävät korttelia ulkokehällä ja jättävät sisäänsä pienipiirteisemmän sisäpihan. Viimeinen uudisrakennus Aurora-talo täydentää korttelin reunan Helsinginkadulle.

KUNTIEN ELÄKEVAKUUTUKSEN TOIMITALO KOMMUNERNAS PENSIONS FÖRSÄKRINGS AFFÄRSHUS
KEVA PENSIONS INSURANCE OFFICE BUILDING

YLIOPISTON HELSINKI

Yliopiston neljästä kampuksesta vanhin ja laajin keskustakampus sai pitkästä aikaa uudisrakennuksena tehdyn täydennyksen kun ruotsinkielinen sosiaalitieteiden laitoksen rakennus (Svenska social- och kommunalhögskolan) valmistui Kruununhakaan 2009. Uudisrakennus täydentää korttelirakennetta taitavasti, mutta vähäeleisesti ja synnyttää herkkää ulko- ja sisätilaa. Yliopiston keskustakampuksen kirjasto valmistuu keväällä 2012 entiseen tavarataloon, joka ulottui Kaisaniemenkadulta Fabianinkadulle. Katujen puoleisissa uusissa julkisivuissa on suuri määrä pieniä neliöikkunoita ja joitakin isoja kaarimaisia avauksia, joiden kautta sisätilat hengittävät kadulle.

Siltavuoren kampukselle valmistui käyttäytymistieteiden laitosrakennus Minerva 2000-luvun puolivälissä. Kampuksen vanhat rakennukset peruskorjattiin saman laitoksen käyttöön ja tilojen aiemmat käyttäjät, matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan laitokset muuttivat Kumpulan kampukselle. Sinne valmistuneet rakennukset Chemicum, Physicum, Exactum ja Dynamicum toteutettiin vuosina 1995–2005. Viides rakennusvaihe, Kumpulan kampuksen portti odottaa vielä toteutustaan.

Neljäs kampus, HYKSin ja lääketieteellisen tutkimuksen kampus Meilahdessa on vuosikymmenien aikana rakentunut tiivis alue. 2000-luvun alussa sinne valmistui Biomedicum ja uusimpia tulokkaita ovat ”kolmiosairaala” Meilahden sairaalan potilastornin välittömässä läheisyydessä sekä näitä yhdistävä pääaula ja katettu ambulanssihiha. Viime mainitusta näkyvät vain muotoillut kattolyhdyt viereisen kallion läheisyydessä. Myös 1940-luvulta peräisin olevaa lasten ja nuorten sairaalaa on laajennettu. Laajennusosat sijoittuvat kaarevan osan takana olevien säteittäissiipien väliin eivätkä näy lainkaan pääjulkisivun puolelle.

PINTAILMIÖITÄ

Uuden vuosituhannen arkkitehtuurissa on nähtävissä joitakin muutoksia aiempaan verrattuna. Yksiaineinen lasirakentaminen on vaihtunut juurevampien materiaalien, kuten tiilen käyttöön, värien osuus on lisääntynyt ja jonkin asteisesta ornamentin paluusta on merkkejä. Vaikka arkkitehtuuri on kolmiulotteista tilataidetta, on julkisivu tai ulkovaippa se, joka määrittelee rakennuksen tai kaupunkitilan laadun.

1900-luvun loppupuolen suomalaisessa konstruktivismissa tärkeää osaa näytteli näkyvä rakenne, se oli rakennuksen ainoa ja riittävä ornamentti. Modernin arkkitehtuurin pioneereihin kuulunut Auguste Perret oli jo varhain julistanut; se joka kätkee rakenteen, tekee rikoksen. Häntä ennen oli toinen modernismin esitaistelija ja sileän pinnan puolustaja Adolf Loos puolestaan yhdistänyt ornamentin rikokseen tunnetussa pamfletissaan Ornament und Verbrechen. Tänä päivänä tällainen ehdottomuus ja kriminalisointi eivät ole enää paikallaan jo siitäkin syystä, että usein rakenne ja ulkovaippa ovat etäänntyneet toisistaan ja elävät omaa elämäänsä omine sisäisine struktuureineen ja tekstuureineen.

Parhaat esimerkit värikylläisistä ympäristöistä 2000-luvun Helsingissä ovat syntyneet kuvataiteilijan ja arkkitehdin yhteistyön tuloksena. Sileiden pintojen kuten lasin ja puhdasvaletun betonin elävöittämiseen on monia tekniikoita. Lopputulos voi olla kohteesta tai sen ympäristöstä viestivää. Posliinitehtaan nimeä kantavan Arabianrannan eteläosaan valmistuvassa asuinkerrostalossa on käytetty elementtejä, joiden pinnassa on kierrätettyä jätteposliinia. Tekniikka tuo mieleen Antoni Gaudin ja Josep Maria Jujolin työt Barcelonassa sadan vuoden takaa. Hyvin yleisenä elävöittämistarkoituksena on käytetty myös graafista betonia, betoniteknikaan ja painotekniikan nerokasta liittoa. Neljän kirosan yhdistelmä ”harmaa betonielementtilähiö” taitaa olla taakse jäänyttä historiaa senkin vuoksi, että rakennusten käyttöikävaatimukset ovat moninkertaistuneet viime vuosituhanteen verrattuna. Syntipukiksi usein leimattu betoni voi tänä päivänä

olla läpikuultavaa, itsensä puhdistavaa, vitivalkoista nanobetonia tai itsensä korjaavaa biobetonia. Uudenlaista tulkintaa ornamenteista löytyy Arabianrannan pohjoispäähän valmistuneessa isohkossa asuinkerrostalossa, jonka sisäpihan julkisivu on koottu sileistä, valkoisista betonielementeistä mielenkiintoisella tavalla. Arabeskin kaltaisen julkisivu-sommitelman äärellä tarkkaavainen havainnoitsija saattaa löytää siitä yllättäviäkin symboleita.

Perinteinen puurakentaminen on saanut uusia muotoja 2000-luvulla. Inhimillistä mittakaavaa tarjoavat aiempaa tiiviimmät puukaupungit, Lehtovuori Konalan pohjoispuolella ja Omenamäki Vuosaaressa. Myllypuroon on alettu rakentaa laajaa puista kaupunkikylää. Muuttuneet rakentamismääräykset ovat edesauttaneet puukerrostalojen rakentamista. Muun muassa Viikin Latokartanoon on alkamassa laajahko kohde. Helsingin seurakunta-

AS OY HUVITUS, OMENAMÄKI BOSTADS AB HUVITUS, ÄPPELBACKEN TERRACED HOUSING IN OMENAMÄKI

yhtymän uusimmista kirkoista Laajasalon ja Viikin kirkot ovat puurakenteisia samoin keväällä 2012 valmistuva Kampin hiljentymiskappeli. Vanhinta suomalaista puurakentamista esittelevän Seurasaaren uusiin tulokas on oman aikamme puuarkkitehtuuria edustava konservointikeskus. Sakarinmäen puuverhoiltu koulu Itäsalmessa on uusimman kouluarkkitehtuurimme parhaita edustajia. Puista toimistorakennusta edustaa puolestaan Viikkiin suunniteltu Synergialato.

Uusin arkkitehtuuri vaikuttaa avoimeen Helsinki-kuvaan tilojensa, yksityiskohtiensa ja materiaaliensa kautta. Niin tekevät myös vanhat arvorakennukset, jotka ovat hiljattain pesseet kasvojaan kuten Ateneum ja Helsingin rautatieasema, Valtioneuvoston linna, Kansalliskirjasto ja Svenska Teatern. Jalankulkijan Helsinkiä on parannettu kahden Keskuskadun varrella sijaitsevan liikekorttelin, Stockmannin ja City Centerin, laajoissa uudistusprojekteissa. Helsingin symbolirakennus Olympiastadion on niin ikään ollut huolenpidon kohteena samoin Tilkan entinen sotilassairaala, joka käyttötarkoituksensa ja peruskorjauksensa jälkeen hohtaa valkoisuuttaan. Saman funktionalismiperheen kolmas jäsen, entinen Autopataljoonan rakennus odottaa vielä vuoroaan. Stora Enson pääkonttorin taipuneet Carrara-marmorit korvattiin portugalilaisella Branco Estremoz -marmorilla 2008, Finlandia-talon uudet Carrara-marmorit asennettiin jo vuosituhannen vaihteessa. Vanha ja uusi arkkitehtuuri osallistuvat rinta rinnan Helsingin designpääkaupunkivuoteen 2012.

ARVI ILONEN

Arkkitehti, s. 1933, TKK 1961

Arvi Ilonen perusti toimiston yhdessä Pirkko Ilosen kanssa jo opiskeluaikanaan voitettuaan eräitä kilpailuja. Toimiston työt ovat olleet pääosin julkisia rakennuksia seurakunnille, kunnille ja valtiolle. Arvi Ilonen on toiminut opettajana Taideteollisessa korkeakoulussa sekä arkkitehtuuriostasioilla Helsingissä ja Tampereella, viime mainitussa mm. rakennussuunnittelun vt. professorina ja hän on kirjoittanut mm. arkkitehtuurioppaita sekä laatinut useita artikkeleita koti- ja ulkomaisiin julkaisuihin.

FLOORANAUKION ASUINKERROSTALO BOSTADSHÖGHUSET VID FLORAPLATSEN FLOORANAUKIO SQUARE, APARTMENT BLOCK

VUOSITUHANNEN VAIHTEEN ASUNTOALUEET VALMISTUVAT

LEENA YLI-LONTTINEN Arabian peruskoulu, päiväkotii, nuorisotalo ja asukaspuisto 2009
 MAURI TOMMILA Pauligin kahvipaahimo ja toimitilat 2009
 PENTTI KAREOJA/ARK-HOUSE Merimieskeskus 2009
 PEKKA SALMINEN Latokartanon peruskoulu 2009
 LPV Latokartanon liikuntahalli 2009
 JKMM Palvelutalo Hoiva 2011
 PLAYA-ARKKITEHDIT Hoas Viikki 2010
 TUOMO SIITONEN Viikinportti 2011
 KIMMO KUISMANEN Viikin ympäristötalo 2011

HELSINKI RAKENTUU RANNOILLE

PIA ILONEN/TALLI Asuinkerrostalo Tila 2011
 JYRKI TASA/NRT Merenkulkijanrannan asuinkortteli 2009-
 TUOMO SIITONEN Asuinkerrostalo Scarlett 2009
 JYRKI TASA/NRT Pasilan konepaja-alue 2009

KAUPUNKIRAKENTEE EHEYTYSTÄ REUNOILLA JA KESKELLÄ

PEKKA HELIN Salmisaarenaukio 1 2008
 TUOMO SIITONEN Varma Salmisaari 2009
 PEKKA HELIN Kahvila Mattolaituri 2011
 SEPPO HÄKLI Katajanokan vierasvenesataman huoltorakennus 2005
 CJN Cafe Piritta 2010
 OLLI PEKKA JOKELA Hietaniemen uimarannan kahvila 2011
 LPR-ARKKITEHDIT OY Musiikkitalo 2011
 A-KONSULTIT Finlandia-talon kokous- ja näyttelytila Veranda 2011

JUHA LEIVISKÄ Kulttuurikeskus Sandels 2007
 TUOMO SIITONEN As Oy Helsingin Oscar 2009
 KÄPY JA SIMO PAAVILAINEN Kuntien eläkevakuutuksen toimitalo 2005
 JUHA LEIVISKÄ Aurora-talo 2010

YLIOPISTON HELSINKI

JUHA LEIVISKÄ Svenska social- och kommunalhögskolan 2009
 ANTTINEN OIVA ARKKITEHDIT OY Yliopiston keskustakampuksen kirjasto 2012
 SWEKO-PAATELA Kolmiosairaala 2010
 LAHDELMA & MAHLAMÄKI HYKSin pääaula ja katettu ambulanssipiha 2009
 AW2 & OLLI PEKKA JOKELA Lasten ja nuorten sairaalan laajennus 2010

PINTAILMIÖITÄ

PENTTI KAREOJA/ARK-HOUSE Muurikujan asuinkerrostalo 2010
 HEIKKINEN & KOMONEN Flooranaukion asuinkerrostalo 2011
 HUTTUNEN, LIPASTI, PAKKANEN Kiinteistö Oy Kaanaanpiha 4 2011
 A-KONSULTIT Lehtovuoren pientaloalue 2005
 KIRSI KORHONEN, MIKA PENTTINEN As Oy Huvitus, Omenamäki 2007
 K2S Kampin hiljentymiskappeli 2012
 SEPPO HÄKLI Seurasaaren konservointikeskus 2009
 SARI NIEMINEN Sakarinmäen koulu, Itäsalmi (Östersundom) 2005
 PEKKA LAATIO Stockmannin tavaratalon laajennus 2010
 CJN City Centerin uudistus 2012
 K2S Olympiastadionin uudet yleisötilat, tornin ja selostamon peruskorjaus 2012

2000-luvun alkupuolen kohteita on luetteloitu aikaisemmassa Rakentamisen Ruusu -kirjassa.

HELSINGFORS ARKITEKTUR PÅ 2000-TALET

Förändringarna efter millennieskiftet i stadsbilden och i enskilda byggnader, ökad uppskattning av den gamla byggnadsstammen samt kreativ tillämpning av ekologiska krav i byggnader börjar synas i projekten under det nya millenniets första decennium. Gryende tecken på att arkitekturen befriats från sitt ramverk, en friare anslutning mellan byggnadens yttermantel och stomme samt framträdandet av en ny ornamentik visar sig i synnerhet i tävlingsförslagen.

ASUINKERROSTALO KAANAANPIHA 4 BOSTADSHÖGHUSET KANANSGÅRDEN 4 APARTMENT BLOCK KAANAANPIHA 4

TIIA ETTALA

MUSIIKKITALO MUSIKHUSET I HELSINGFORS HELSINKI MUSIC CENTER

ARVI ILOENEN

REGIONAL UTVIDGNING AV HELSINGFORS

När stadens befolkning ökat har det behövts mer mark för nya byggnader. Den första efterkrigstida stora inkorporeringen 1946 möjliggjorde byggandet av förorter. Genom anslutningen av Nordsjö till Helsingfors ett tjugotals år senare skapades huvudstadens största stadsdel. Sydvästra Sibbo anslöts 2009; avsikten är att området ska utvecklas för att ha 35 000 invånare. Mer mark har man också fått genom att flytta strandlinjen mot havet. Inom nya bostadsområden vid havsstranden har man delvis gått till väga på det här sättet och erövringen från havet inom framtida områden tycks öka.

BOSTADSOMRÅDEN VID MILLENNIESKIFTET BLIR FÄRDIGA

Av de nya områden som påbörjades i början av 1990-talet blev Gräsviken, Lillhoplaxviken och Hertonäs strand färdiga vid millennieskiftet, byggandet av de övriga fortsätter. Det kanske bästa exemplet på planeringsprinciperna för nya stadsdelar erbjuder Arabiastranden som har urban framtoning och ett naturförhållande som anknyter till både havet och strandparken. I stil med andra nya bostadsområden har man även här byggt offentliga servicebyggnader parallellt med bostadsbyggandet.

En färgstark utvidgning av en skola, ett daghem och ett ungdomshus blev klar 2009. I slutändan av en byggfas, som tog över tio år, kan en strävan till tätare byggande än ursprungligen i form av ökad våningsareal och större antal våningar skönjas. Detta kan man se i norra ändan i närheten av industrikvarteren och storkvarteren som ska byggas nordväst om den ovan nämnda skolan. Där ska bland annat ett bostadstorn i 12 våningar byggas.

Byggandet av det nya Nordsjö har fortsatt särskilt i Solvik. Hamnen blev klar 2008 i västra delen av Nordsjö och där byggdes Pauligs nya rosteri och huvudkontor. Paulig verkade tidigare i "kaffekvarteret" i närheten av Nordsjö centrum där man nu uppför bostadshöghus. Ett litet Sjömanscenter med fria former har uppförts inom hamnområdet mellan storskaliga terminal-, logistik- och förrådsbyggnader.

Byggandet av Viks ekologiska universitetsstadsdel har förlagts till dess norra sida, till Ladugården. Här har även Ladugården skola och motionshall byggts i närheten av idrottsparken. Tillsammans med servicehuset Hoiva med sina klara linjer som byggts på sydöstra sidan av Viks kyrka utgör de en bra helhet. Vid södra utkanten av Viks vetenskapspark har studentbostäder byggts. Tärningsformade höghus förenas av låga murar på den bågformade Viksvägens sida. Gruppen av bostadshöghus

Viksporten har byggts enligt samma princip vid korsningen mellan Viksvägen och Rönnebackavägen. Viks miljöhus har byggts intill studentbostäderna för bruk av Helsingfors miljöcentral och universitetet. Vid dess planering satsade man särskilt på hög energieffektivitet. Detsamma eftersträvar man också i fråga Synergihuset, i Finlands miljöcentrals Sykes affärshus, som har planerats till väster om bostadsområdet, nära livsmedelsverket Eviras hus. Man vill göra huset till vägvisare för byggandet av nya energi- och ekoeffektiva affärslokaler. Västra delen av Viksbacka bredvid Vanda å är under byggnad och de första höghusen närmast Lahtisvägen har byggts. Man eftersträvar att ansluta byggnaderna med sina terrassgårdar och terrängtrappor på ett naturligt sätt till den starkt bergiga terrängen. Även byggandet av Vikstranden i närheten av Gammelstadsforsen har påbörjats.

HELSINGFORS BYGGS PÅ STRÄNDER

De förväntningar som skett i boendekulturen förväntas avspegla sig förutom i boendelösningar även i stadsbilden och kvartersstrukturen när de allmänna förändringarna i levnadsvanor och nya familjesammansättningar beaktas i planeringen. Inom nya bostadsområden syns vissa lovande tecken på denna mångsidigare bostadsarkitektur.

HYKSIN PÄÄAULA JA KATETTU AMBULANSSIPIHA HUCS HUVUDENTRÉ OCH DEN TÄCKTA AMBULANSGÅRDEN
HUCH MAIN ENTRANCE LOBBY AND COVERED AMBULANCE COURT

I samma stil som bostadsområdena från millennieskiftet byggs de nyaste områdena som påbörjats under 2010-talet på tidigare hamn-, förråds- och industrimark. De flesta av dem är havsnära och närmare stadskärnan och av denna anledning mer stadsliknande än områdena vid millennieskiftet.

Bostads- och arbetsplatsområdet på Busholmen är i likhet med sin granne Gräsviken som byggdes vid millennieskiftet en fortsättning på stadskärnan. Crusells bro som förenar områdena blev färdig 2011 och bostadsbyggandet har börjat vid foten av denna i Utterhällen. En grupp av studentbostäder har rests närmare stadskärnan, kontors- och affärsbyggnader har byggts i närheten av de gamla hamnbyggnaderna. Ett kvarter utan kolutsläpp har planerats på Busholmen. I detta ska Jubileumsfonden för Finlands självständighets affärshus och bostäder inrymmas. Den nya verksamhetsmodellen (Low2No) som Sitra-huset representerar skapar en hållbar

byggd miljö och skapar förutsättningar för ett ekologiskt stadsliv. Den befintliga passagerarfärjehamnen fortsätter sin verksamhet i Busholmen. Den svängande Godahoppsparken delar upp området i två delar. Antalet våningar i kvarteret är mellan sex och sju såsom i allmänhet i stadskärnan. Området tros stå färdigt senast vid mitten av 2020-talet. Byggandet av den nya stadsdelen Ärtholmen som planerats invid Busholmen har ännu inte inletts.

Fiskhamnen, stadskärnans nya östra utkant, håller på att bli annorlunda än det till sin detaljplan tämligen traditionella Busholmen i sydväst. Man sökte nya idéer med hjälp av en internationell tävling och i den plan som utarbetats utifrån resultaten kan man se inspiration från motsvarande mål i de nordiska länderna och övriga Europa. De första bostadsbyggnaderna i Fiskhamnen håller redan på att resas och området förväntas stå färdigt under 2030-talet.

Det bandliknande arbetsplats- och bostadsområdet i Fiskhamnen börjar i södra delen av Sumparn och gör en båge förbi Sörnäs och Hermanstad ända till Majstad. Bostadskvarteren sträcker sig mot havet som egna holmar avskiljda genom kanaler. Avvikande kvartersbyggnader har planerats bl.a. vid spetsen av Hanaholmen och området runt Byholmen. Norra delen av Nätholmen har utpekats som plats för flytande småhus. Fiskhamnens centrum ligger vid metrostationen, vid brohuvudet i Brändö. En grupp av åtta torn bestående av 20–33 våningar utgör stadens östra port, genom vilken östhelsingforsare och östnylänningar anländer till stadskärnan. Den andra av Helsingfors östliga nya stadsdelar kommer att vara Kronobergsstranden. Byggandet av den på Degerös västra strand, området för den tidigare oljehamnen, börjar 2012. Området torde bli klart i mitten av 2020-talet. Det västligaste av Helsingfors havsnära bostadsområden kommer att vara Björkholmen som byggs vid Västerleden och för vars planering man ordnade en internationell tävling 2008–09. Björkholmen som byggs utifrån det vinnande förslaget omfamnar de som anländer till Helsingfors från väst.

Mindre objekt, men som för sin del påverkar utformningen av Helsingfors nya havsfasad återfinns till exempel vid östra stranden av Drumsö, i Hallonnäs. Fyra bostadsbyggnader stödda på pelare med gradvisa terrasser och som delvis sträcker sig över havet har byggts på Sjöfärrarstranden. På västra sidan av Drumsö finns bostadshöghuset Scarlett, som inte ligger vid havsstranden, men som i övrigt andas hav. Den erbjuder privatliv i form av en relativt skyddad gård, ändå öppnar sig en mäktig utsikt mot det öppna havet från bostäderna.

De mest intressanta nya bostadsområden som byggts annanstans än vid havet är det färgstarka kvarteret vid Böle maskinverkstad, som är det första delområdet av en omfattande helhet.

FÖRENHETLIGANDE AV STADSSTRUKTUREN VID UTKANTERNA OCH I MITTEN

Inom bostads- och arbetsplatsområdena från millennieskiftet placerades kontorsbyggnaderna ofta som bullermur mellan trafiken och bostadsbyggnaderna. Så har man gjort till exempel i Gräsviken och Lillhop-laxviken. Även i de nyaste stadsdelarna såsom i det bandliknade Fiskhamnen håller man på att följa samma zonprincip.

Den mest betydande av kontorskonzentrationerna är den helhet som byggts på platsen för kolhögarna i Gräsvikens nordvästra spets. Ahlströms och Varmas huvudkontor kompletterar den ståtliga tegelarkitekturen i Alkos hus på Sundholmen som ombyggs till tingshus, enar västra utkanten av stadskärnan och fungerar som port när man kommer till staden från Västerleden.

Helsingfors viktigaste stadsfasad som öppnar sig mot havet är Södra hamnen, med stadens historiska centrum som bakgrund. För dess strandzon har många slags planer utarbetats. Armi-huset som planerats i stället för Kanalterminalen vid Skatudden har inte byggts. "Korshotellet" som planerats på samma ställe stoppades som olämpligt i national-landskapet. Man har också velat ha Skatudden som placeringsplats för Guggenheim-museet som planerats i Helsingfors. En helhetslösning för Södra hamnen söks genom den internationella idé tävlingen Kirjava Satama, som Helsingfors stadsplaneringsverk har ordnat om området som en del av programmet World Design Capital Helsinki 2012. Tävlingen avgörs under våren 2012.

Trots flera nya havsnära bostadsområden och annat byggande av stadens utkanter har den södra delen av Helsingfors udde från Brunnsparken till Eirastranden bevarat sin ursprungliga strandlinje och parker genom att fungera som ett andningshål för stadskärnan och erbjuda vyer mot det öppna havet genom de närliggande öarna. Den senaste nykomlingen bland Brunnsparakens otaliga sommarcaféer är utomhuscaféet Mattolaituri invid mattbryggorna,

som har anpassats skickligt till terrängen. Även andra fria stränder i Helsingfors har bebyggt med sommarcaféer såsom Skatuddens norra strand, i anslutning till gästbåthamnen, Djurgårdsviken och Sanduddens badstrand.

Området Kampen-Tölövik i Helsingfors stadskärna har i mitten av 2000-talet kompletterats med Kampen Centrum och Riksdagens tillägs-

byggnad. Musikhuset mittemot riksdagshuset blev klart i slutet av sommaren 2011 för att användas av Helsingfors stadsorkester, Radions symfoniorkester och Sibelius-Akademien. Musikhuset är relativt återhållsamt i stadsbilden, men genom att skickligt använda höjdskillnaderna i sin bestickpunkt erbjuder det utrymmesöppningar av entréer och foajéer mot sin närmiljö. Dess akustisk-visuella "vingårdssal" är den första i sitt slag i Finland.

ARVI ILONEN

LEHTOVUOREN PIENTALOALUE LEHTOVUORI SMÅHUSOMRÅDE LEHTOVUORI LOW-RISE HOUSING AREA

Parken och medborgartorget som omger huset har färdigställts samtidigt och senare kommer Eteras och Alma Medias kontorshus bredvid järnvägsschaktet. Platsen har även varit ett alternativ för Guggenheim-museet, likaså för det framtida centrumbiblioteket. Till Musikhusets park ansluter Finlandiaparken norr om denna. Den uppstod när Finlandiahuset utvidgades mot Tölövik med en utställnings- och cafélokal med namnet Finlandia Veranda och ett omfattande parkeringsområde togs i bruk som park. Hamnspåret som går från Tölövik till Busholmen togs ur bruk 2008. Man har planerat att av järnvägsschaktet göra en led för lättare trafik, "Banan", från centrum till bostadsområdet i Busholmen och där genom Godahoppsparken till havet. Från Tölövik skulle anslutningen kunna fortsätta i en annan riktning ända till Centralparken.

I stadskärnan finns flera exempel på hur nybyggnation renoverar eller kompletterar stadsstrukturen och stadsbilden genom att samtidigt föra med sig säregna tillägg.

Kulturhuset Sandels kompletterar den avsaknade västra angränsningen vid det rektangulära Tölötorg genom sin starkt terrasserade frontfasad.

En ny slags stadsarkitektur har uppstått i Alkärr, på platsen för den rivna godsstationen. Bostadskomplexet som företräder nytolkning av slutna kvarter i Främre Tölö slingrar sig runt gården, som när den andra byggnadsfasen ännu saknas öppnar sig mot Mechelingatan och den parkliknande begravningsplatsen. På innegårdens sida är ytterväggens övre del egentligen ett brant, lutande vattentak vars taklist är låg. Gården är ljus och byggnadens taklandskap och silhuett levande.

Ett bra exempel på komplettering av ett slutet kvarter erbjuder Kommunernas pensionsförsäkrings affärshus, som lagade den under flera decennier gapande öppningen i kvarteret på Unionsgatan. Djärvt indrag och snedställt tak för med sig en frisk fläkt i gatuvyn från vår egen tid.

SAKARINMÄEN KOULU, ITÄSALMI ZACHRISBACKENS SKOLA, ÖSTERSUNDOM SAKARINMÄKI SCHOOL, ITÄSALMI

ARVI ILOENEN

I stadsdelen Berghäll finns Diakonianstaltens storkvarter, som successivt har byggts sedan slutet av 1800-talet. Under decennier har man följt principen att nybyggen omger kvarteret med en yttre ring och lämnar en innegård med mindre drag innanför. Det sista nybygget Aurora-huset kompletterar kvarterets utkant mot Helsingforsgatan.

HELSINGFORS - STADEN OCH UNIVERSITETET

Det äldsta och mest omfattande av universitetets fyra campus, Centrumcampus, fick sedan lång tid tillbaka en komplettering som gjordes som nybygge när byggnaden för den svenskspråkiga institutionen för socialvetenskaper (Svenska social- och kommunalhögskolan) blev klar i Kronohagen 2009. Nybygget kompletterar på ett skickligt men enkelt

sätt kvartersstrukturen och skapar känsliga exteriörer och interiörer. Universitetets Campusbibliotek i centrum blir klar under våren 2012 i det tidigare varuhuset, som sträckte sig från Kajsaniemi-gatan till Fabiansgatan. De nya fasaderna mot gatan har ett stort antal små kvadratiska fönster och vissa stora bågformade öppningar, genom vilka inomhusutrymmena andas mot gatan.

På campus vid Broberg uppfördes institutionsbyggnaden för beteendevetenskap Minerva i mitten av 2000-talet. De gamla byggnaderna på campus renoverades för användning av samma institution och de tidigare användarna av lokalerna, vid matematisk-naturvetenskapliga fakultetens institutioner, flyttade till Campus Gumtägt. Byggnaderna Chemicum, Physicum, Exactum och Dynamicum som uppfördes där byggdes åren 1995-2005. Den femte byggnadsfasen,

porten till Campus Gumtägt väntar ännu på att byggas.

Det fjärde campus, Campus Mejlans för HUCS och medicinsk forskning är ett tättbebyggt område som byggts upp under flera decennier. I början av 2000-talet byggdes där Biomedicum och senare nykomlingar är "trianglesjukhuset" i omedelbar närhet till Mejlans sjukhus patienttorn samt en huvudentré som förenar dessa och en täckt ambulansgård. Av den sistnämnda syns endast utformade taklyktor i närheten av den angränsande berggrunden. Även barn- och ungdomssjukhuset från 1940-talet har byggts ut. Utbyggnadsdelarna finns mellan de radiala vingarna bakom den bågformiga delen, och de syns inte alls mot huvudfasaden.

HILJAISUUDEN KAPPELI, KAMPPI KAPellet I KAMPEN KAMPPI CHAPEL OF SILENCE

K25

YTFENOMEN

Vissa förändringar jämfört med tidigare kan ses i det nya millenniets arkitektur. Glasbyggandet i ett material har bytts ut till mera robusta material, såsom användning av tegel, färgernas andel har ökat och det finns tecken på en återkomst av ornament i en viss utsträckning. Trots att arkitektur är tredimensionell installationskonst är fasaden eller yttermanteln den som definierar byggnaden eller stadsrummets kvalitet.

I den finländska konstruktivismen under slutet av 1900-talet spelade en synlig struktur en viktig roll, den var byggnadens enda och tillräckliga ornament. Auguste Perret som tillhörde den moderna arkitekturens pionjärer hade redan tidigt deklarerat; den som döljer strukturen, begår ett brott. Före honom hade en annan förespråkare för modernismen och den släta ytan Adolf Loos å sin sida förenat ornamentet till brottet i sin kända pamflett *Ornament und Verbrechen*. I dag är en sådan ovillkorlighet och

kriminalisering inte längre på sin plats redan av det skälet att ofta har strukturen och yttermanteln redan fjärrat sig från varandra och lever sitt eget liv med sina egna inre strukturer och texturer.

De bästa exemplen på färgmättade miljöer i 2000-talets Helsingfors har uppstått som ett resultat av ett samarbete mellan bildkonstnären och arkitekten. Det finns flera tekniker för att ge liv åt släta ytor såsom glas och rengjuten betong. Slutresultatet kan vittna om objektet eller dess omgivning. I bostadshöghuset som byggs i södra delen av Arabiastranden som bär namnet porslinsfabriken har man använt element på vilkas yta det finns återanvänt avfallsporslin. Tekniken får en att tänka på Antoni Gaudis och Josep Maria Jujols arbeten i Barcelona ett hundra år tillbaka i tiden. I ett mycket allmänt upplivningssyfte har man även använt grafisk betong, en genial allians mellan betongtekniken och trycktekniken. Kombinationen av fyra svordomar "grå förort av betongelement" tycks vara en historia som man lämnat bakom sig också av det skälet att kraven

på byggnadernas livslängd har mångfaldigats jämfört med det senaste millenniet. Den ofta till syndabock utmålade betongen kan i dag vara genomskinlig, självrengörande, kritvit nanobeton eller självreparerande biobeton. En ny slags tolkning av ornament finns i ett stort bostadshöghus som byggs i norra ändan av Arabiastranden. Fasaden till dess innergård har sammanställts av släta, vita betongelement på ett intressant sätt. Intill fasadkompositionen liknande en arabesk kan en observant iakttagare finna överraskande symboler i den.

Det traditionella träbyggandet har antagit nya former på 2000-talet. Mera tätbebyggda trästäder än tidigare, Lehtovuori norr om Kånala och Äppelbacken i Nordsjö, erbjuder en mänsklig skala. Byggandet av en omfattande stadsby i trä i Kvarnbäcken har inletts. Förändrade byggnadsbestämmelser har bidragit till byggandet av flervåningshus i trä. Bland annat i Ladugården i Vik ska ett omfattande objekt inledas. Av Helsingfors kyrkliga samfällighets nyare kyrkor är Degerös och Viks kyrka träkonstruktioner

likaså kapellet i Kampen som blir färdigbyggt under våren 2012. Den senaste nykomlingen på Fölisön som presenterar det äldsta finländska träbyggandet är ett konserveringscenter som företräder vår egen tids träarkitektur. Den träbeklädda Zachrisbackens skola i Östersundom är en av de bästa företrädarna för vår nyaste skolarkitektur. Synergihuset som planeras i Vik företräder å sin sida en kontorsbyggnad i trä.

Den senaste arkitekturen påverkar den öppna bilden av Helsingfors genom sina lokaler, detaljer och material. Så gör även värdebyggnaderna som nyligen genomgått en ansiktslyftning såsom Ateneum och Helsingfors järnvägsstation, Statsrådsborgen, Nationalbiblioteket och Svenska Teatern. Fotgängarens

Helsingfors har förbättrats genom de två stora ombyggnadsprojekten Stockmann och City Center i affärskvarteret längs Centralgatan. Helsingfors symbolbyggnad Olympiastadion har likaledes varit föremål för omsorg likaså tidigare Tilkka militär-sjukhus, som efter ändringen av användningssyftet och renoveringen glänser av vithet. Den tredje medlemmen i samma funktionalismfamilj, tidigare Bilbataljonens hus (Autopataljoonan rakennus) väntar på sin tur. Carrara-marmorskivorna i Stora Ensos huvudkontor ersattes med Branco Estremoz-marmor från Portugal 2008, Finlandiahusets nya Carrara-marmorskivor installerades redan vid millennieskiftet. Gammal och ny arkitektur deltar sida vid sida i Helsingfors designhuvudstadsår 2012.

ARVI ILONEN
Arkitekt, f. 1933, Tekniska högskolan TKK 1961

Arvi Ilonen grundade en byrå tillsammans med Pirkko Ilonen redan under sin studietid efter att ha vunnit vissa tävlingar. Byråns uppdrag har huvudsakligen bestått av offentliga byggnader för församlingar, kommuner och staten. Arvi Ilonen har varit lärare vid Konstindustriella högskolan samt vid arkitektavdelningar i Helsingfors och Tammerfors, vid den sistnämnda bl.a. som tf. professor i byggnadsplanering. Han har skrivit bl.a. arkitektuguider samt ett flertal artiklar för inhemska och utländska publikationer.

BOSTADSOMRÅDEN VID MILLENNIESKIFTET BLIR FÄRDIGA

LEENA YLI-LONTTINEN Arabia grundskola, daghem, ungdomshus och invånarpark 2009
MAURI TOMMILA Pauligs kafferosteri och kontorslokaler 2009
PENTTI KAREOJA/ARK-HOUSE Sjömanscenter 2009
PEKKA SALMINEN Ladugårdens grundskola 2009
LPV Ladugårdens idrottshall 2009
JKMM Servicehuset Hoiva 2011
PLAYA-ARKKITEHDIT Hoas Vik 2010
TUOMO SIITONEN Viksporten 2011
KIMMO KUISMANEN Viks miljöhus 2011

HELSINGFORS BYGGS PÅ STRÄNDER

PIA ILONEN/TALLI Bostadshöghuset Tila 2011
JYRKI TASA/NRT Bostadskvarteret på Sjöfaranstranden 2009-
TUOMO SIITONEN Bostadshöghuset Scarlett 2009
JYRKI TASA/NRT Böle maskinverkstadsområde 2009

FÖRENHETLIGANDE AV STADSSTRUKTUREN VID UTKANTERNA OCH I MITTEN

PEKKA HELIN Sundholmsplatsen 1 2008
TUOMO SIITONEN Varma Sundholmen 2009
PEKKA HELIN Café Mattolaituri 2011
SEPPO HÄKLI Servicebyggnad vid Skatuddens gästbåthamn 2005
CJN Cafe Piritta 2010
OLLI PEKKA JOKELA Cafét vid Sandudds badstrand 2011
LPR-ARKKITEHDIT OY Musikhuset i Helsingfors 2011
A-KONSULTIT Finlandiahusets konferens- och utställningslokal Veranda 2011

JUHA LEIVISKÄ Kulturcentrum Sandels 2007
TUOMO SIITONEN As Oy Helsingin Oscar 2009
KÄPY OCH SIMO PAAVILAINEN Kommunernas pensionsförsäkrings affärshus 2005
JUHA LEIVISKÄ Aurora-huset 2010

HELSINGFORS – STADEN OCH UNIVERSITETET

JUHA LEIVISKÄ Svenska social- och kommunalhögskolan 2009
ANTTINEN OIVA ARKKITEHDIT OY Universitetets Campusbibliotek i centrum 2012
SWEKO-PAATELA Triangelsjukhuset 2010
LAHDELMA & MAHLAMÄKI HUCS huvudentré och den täckta ambulansgården 2009
AW2 & OLLI PEKKA JOKELA Utbyggnad av barn- och ungdomssjukhuset 2010

YTFENOMEN

PENTTI KAREOJA/ARK-HOUSE Bostadshöghuset på Murgränden 2010
HEIKKINEN & KOMONEN Bostadshöghuset vid Floraplatsen 2011
HUTTUNEN, LIPASTI, PAKKANEN Kiinteistö Oy Kanansgården 4 2011
A-KONSULTIT Lehtovuori småhusområde 2005
KIRSI KORHONEN, MIKA PENTTINEN Bostads Ab Huvitus, Äppelbacken 2007
K2S Kapellet i Kampen 2012
SEPPO HÄKLI Konserveringscentret på Fölisön 2009
SARI NIEMINEN Zachrisbackens skola, Östersundom 2005
PEKKA LAATIO Utbyggnad av Stockmanns varuhus 2010
CJN Ombyggnad av City Center 2012
K2S Olympiastadions nya lokaler för allmänheten, renovering av tornet och speakerbåsen 2012

Objekt under första hälften av 2000-talet har katalogiserats i den tidigare boken Byggnadsrosen.

HELSINKI ARCHITECTURE IN THE 2000s

Changes in cityscape and individual buildings, increased respect for the existing building stock, and the creative incorporation of ecological requirements into design work are beginning to make their mark on the projects executed in the new millennium's first decade. Signs are emerging that architecture is being liberated from its "box framework", signs of a less rigid union between the building's frame and its outer skin, and of the advent of a new type of ornamentation, especially in competition entries.

AREAL EXPANSION OF HELSINKI

The city's population growth has meant that additional land was needed for new buildings. The first major post-war land annexation in 1946 provided the land to build Helsinki's suburbs. Some twenty years later, the addition of Vuosaari produced the capital's biggest city district. Southwest Sipoo was annexed in 2009, with a projected population of 35,000. Land has also been gained from the sea by pushing the shoreline outwards. This has been done partly in the new waterfront residential areas,

and the trend towards reclaiming land from the sea seems to be accelerating in the new areas coming under development.

TURN OF THE MILLENNIUM RESIDENTIAL AREAS NEARING COMPLETION

The residential areas of Ruoholahti, Pikku Huopalahti and Herttoniemenranta, begun in the early 1990s, were completed at the turn of the millennium, but in the others construction still continues. Perhaps the best example of the planning principles applied in the new city districts is embodied in Arabianranta, combining urbanity and a link with nature provided by its seaside park and location. As in other new residential areas, buildings for public services have been implemented alongside residential development. A colourful extension of the local school, day care centre and youth centre was completed in 2009. Towards the end of the period of execution, which has lasted over a decade, there are visible signs of escalated density compared to the original plan, reflected in increasing floor areas and number of floors. This is apparent at the northern end of the area, near the industrial city blocks as well as the superblocks being constructed northwest of the above-mentioned school, including a twelve-storey residential tower block.

The development of the new Vuosaari has continued, most rapidly at Aurinkolahti. The new harbour in the western part of the area was completed in 2008, and the new Paulig roastery and head office was also erected there. Paulig previously operated in the "coffee block" near the centre of Vuosaari where new high-rise housing is currently being built. In the harbour area, amidst the colossal terminal, logistics and warehouse buildings, a smaller-scale Seafarers' Centre with a more organic geometry has been built.

The construction of the ecological university district of Viikki has shifted to its northern part, Latokartano, where the new Latokartano comprehensive school and sports hall have also been built adjacent to the sports park. Together with the Hoiva services centre for the elderly, southeast of Viikki Church, they form an effective entity. Student housing units have been constructed at the southern edge of Viikki Science Park. The cubiform apartment blocks are linked by low walls along the curving Viikintie Road. Based on the same principle, a group of residential blocks, Viikinportti, has been built at the corner of Viikintie and Pihlajamäentie roads. Adjacent to the student housing is the Viikki Environment Building occupied by the university and the City of Helsinki Environment Centre. High energy efficiency was one of the key elements in its design concept. The same goal applies to the Synergy House of the Finnish

Environment Institute SYKE, west of the housing area, adjacent to the premises of EVIRA, the Finnish Food Safety Authority. The aim is to make the building a pioneering example of present-day energy and eco-efficient facilities construction. The western part of Viikinmäki by Vantaanjoki River is being developed, and the apartment blocks closest to the Lahti highway have been completed. The aim is to relate the buildings to the bold forms of the rocky terrain by means of stepped outdoor areas and terraced courtyards. Development has also started at Viikinkaari, close to Vanhankaupunginkoski rapids.

HELSINKI'S SHOREWARD EXPANSION

The changes that have affected housing culture are expected to be reflected not only in dwelling types but also in the cityscape and the block matrix, as general changes in life style and family types are incorporated into planning and design. New residential areas show promising evidence of a diversification in residential architecture.

As with the residential areas commenced at the turn of the millennium, the neighbourhoods that have begun to rise in the 2010s are built on former harbour, warehouse and industrial sites. However, most of them are near the sea and closer to the old centre, which gives them a more urban character than the previous developments.

The Jätkäsaari residential and commercial area, similar to the adjacent Ruoholahti, completed at the turn of the millennium, is an extension of the city centre. The Crusell Bridge linking the two areas was completed in 2011, and residential development has commenced at the foot of the bridge in the adjacent Saukonpaasi area. Closer to the city centre a group of student housing blocks has risen, while new office and commercial buildings have been built near the old harbour buildings. A zero-emissions city block, to contain housing and the head offices of the Finnish Innovation Fund, SITRA, has been planned in Jätkäsaari. The new construction concept applied

HOAS, VIKKI HOAS, VIK HOAS STUDENT HOUSING, VIKKI

to the Sitra House (Low2No) generates sustainable built environments and conditions for ecological urban living. The existing passenger harbour continues to operate in Jätkäsaari. The whole area is divided into two by the meandering Hyväntoivonpuisto Park. The building heights comply with the standard six-to-seven floors in the city centre. The area's estimated time of completion is the mid-2020s. The construction of Hernesaari, the planned new city district, next to Jätkäsaari, has not yet commenced.

The new eastern perimeter of the city centre, Kalasatama, will be quite different from the Jätkäsaari area in the southwest with its rather conventional town plan. New ideas were sought by holding an international design competition, and the town plan based on the outcome reveals inspiration drawn from similar projects in the Nordic countries and elsewhere in Europe. The first buildings in Kalasatama are already rising, and the area is projected to be completed in the 2030s.

The commercial and residential area of Kalasatama winds like a ribbon from the southern end of Sompasaari, curving alongside the districts of Sörnäinen and Hermannin all the way up to Toukola. The residential blocks extend towards the sea as separate islands separated by canals. Non-conventional city block types have been planned, e.g. at the tip of Hanasaari and in the Kyläsaari area. An area has been designated for floating low-rise houses in the northern part of Verkkosaari. The centre of the Kalasatama district is at the Metro station by the Kulosaari bridge. The group of eight 20- to 33-storey towers comprises the city's eastern gateway, through which those living in the eastern suburbs of Helsinki and the Itä-Uusimaa region arrive in the city centre. The second new eastern city district of Helsinki will be Kruunuvuorenranta. Its construction on the western shore of Laajasalo, in place of the old oil harbour, commences in 2012. The area should be complete by the mid-2020s. The westernmost residential district of Helsinki will be Koivusaari to be built along the Länsiväylä westward artery,

MERENKULKIJANRANNAN ASUINKORTTELI BOSTADSKVARTERET PÅ SJÖFARARSTRANDEN
MERENKULKIJANRANTA RESIDENTIAL BLOCK

for which an international planning competition was held in 2008–09. Based on the winning entry, the future Koivusaari will receive those approaching Helsinki from the west in a welcoming embrace.

Projects that are less extensive, but will significantly influence the configuration of the new sea-facing facade of Helsinki can be found, for example, on the eastern shore of Lauttasaari, at Vattuniemi. At Merenkulkijanranta four residential buildings have been built, gradually terraced towards the sea and partially overhanging the water, supported on columns. In the western part of Lauttasaari, the apartment block Scarlett has been built so that although not quite on the sea, it has a nautical feel to it. With its sheltered courtyard it provides a good degree of privacy and yet the apartments have fine views of the open sea.

Among the most interesting new residential areas implemented away from the seashore is the colourful group of city blocks in the place of the old Pasila engineering workshops, which is the first phase of this extensive development.

INTEGRATING THE URBAN FABRIC: CENTRE AND PERIPHERY

In the turn of the millennium residential and commercial areas, office buildings were mostly situated as a noise barrier between traffic and housing. This has been the case, for instance at Ruoholahti and Pikku Huopalahti. The same principle of zoning has been applied in the newest districts, such as the Kalasatama development.

Of the individual office concentrations the most significant entity can be found at the north-eastern tip of Ruoholahti, at the site of a former coal piling area. The head offices of Ahlström and Varma complement the handsome brick architecture of Alko's Salmisaarentalo Building, recently converted into a court house, unifying the western edge of the city centre and forming a gateway to the city from the west via Länsiväylä.

Helsinki's prime sea-facing front is Eteläsatama Harbour, with the historic centre as its background. Many plans have been made for the development of the extensive waterside zone. The Armi arts building planned to take the place of the Katajanokka terminal was not realised. A cruciform hotel intended for the location was rejected as unsuitable in a landscape of such great cultural significance. Katajanokka has also been suggested as a site for the proposed Guggenheim Museum in Helsinki. An overall concept for the South Harbour is being sought through an international ideas competition, organised by Helsinki City Planning Department as part of the World Design Capital Helsinki 2012 programme. The competition closes in spring 2012.

Despite new maritime residential areas and other development on the city's periphery the southernmost part of the Helsinginniemi promontory, from Kaivopuisto to Eiranranta, has retained its original shoreline and parks, providing a breathing space in the city centre and offering views of the open sea shimmering beyond the outlying islands. The newest addition to the many summer cafés is Mattolaituri, an al fresco café cleverly incorporated into the landscape adjacent to the jetties used for washing mats. Elsewhere, too, along Helsinki's unbuilt shoreline new summer cafés have sprung up, for instance on the northern shore of Katajanokka, by the guest marina, at Eläintarhanlahti and at Hietaniemi beach.

In the mid-2000s the central Kamppi-Töölönlahti area evolved with the addition of the Kamppi Center and the Parliament House extension. At the end

LEPPÄSUON KOLMIO ALKÄRRS TRIANGELN
APARTMENT BLOCK, LEPPÄSUO

of summer 2011 the Helsinki Music Centre was completed. Located opposite Parliament House it provides a home for the Helsinki Philharmonic Orchestra, the Radio Symphony Orchestra and the Sibelius Academy. With respect to the cityscape the Music Centre is rather restrained, but by skilful exploitation of the site's contours, its lobbies and foyers provide spatial links with the surroundings. Its acoustically and visually motivated vineyard auditorium is the first one of its kind in Finland. The landscaped grounds and the adjacent Citizens' Square were completed at the same time, and later on office buildings of Etera and Alma Media will rise beside the rail yard. This location has also been put forward as one of the options for the Guggenheim Museum and the future central library. At the northern end the Music Centre's park adjoins Finlandia Park, which

was created when the Finlandia Veranda exhibition and café space was built on the Töölönlahti Bay side of Finlandia Hall, and the extensive car park was converted into parkland. The railway line from Töölönlahti to Jätkäsaari harbour went out of use in 2008. There are plans to convert the sunken track into a light traffic route "Baana" from the centre to the Jätkäsaari residential area, continuing through Hyväntoivon puisto Park down to the seashore. From Töölönlahti the traffic link could continue in the opposite direction all the way to Keskuspuisto Park.

The city centre has several examples of new infill developments which restore or complement the urban matrix and cityscape, while introducing a distinct new element to the equation. The powerfully stepped street front of the Sandels Cultural Centre forms the missing western perimeter of the rectangular Töölöntori Square. New, contemporary urban architecture has also risen at Leppäsuu, in place of the demolished goods terminal. A residential complex that represents a new interpretation of the typical perimeter blocks of Etu-Töölö, wraps itself around a courtyard; while the second phase is still missing, the complex opens onto Mechelininkatu Street and the park-like greenery of the cemetery beyond. On the courtyard side the upper part of the wall is actually a steep roof with a low-level eaves line. The courtyard is light and spacious, and the building's silhouette makes a vibrant addition to the roofscape. The Keva pensions insurance office building, which has filled the gaping empty space in a perimeter block on Unioninkatu Street, unbuilt for decades, offers a good example of infill development. The bold recessing and skewed canopy introduces a fresh, contemporary touch to the streetscape.

The superblock of the Helsinki Deaconess Institute, which has been developed in phases since the 19th century, lies in the city district of Kallio. For decades the principle of development has been to build new additions along the block perimeter leaving the inner courtyard on a more human scale. The latest addition, the Aurora Building completes the front along Helsinginkatu Street.

ACADEMIC HELSINKI

The University of Helsinki's City Centre Campus, the oldest and most extensive of the four, has at long last gained a new build addition with the completion of the Swedish School of Social Sciences in Kruunuhaka in 2009. The new addition skilfully yet subtly complements the existing organisation within the block, creating finely tuned exterior and interior spaces. The university's new City Centre Campus library will be completed by spring 2012 in a refurbished department store filling the site between Kaisaniemenkatu and Fabianinkatu streets. The new street facades feature numerous small square windows and a few large arched openings, which allow the interiors spaces to "breathe" through the street side.

The behavioural sciences building, Minerva, was constructed on the Siltavuori Campus in the mid-2000s. The old buildings of the campus were completely refurbished for the use of the department, and the former occupiers, departments of the Faculty of Science moved to the Kumpula campus. New buildings there, Chemicum, Physicum, Exactum and Dynamicum were completed in the years 1995-2005. The fifth phase, the gateway to Kumpula Science Campus, has not yet been realised.

The fourth campus, comprising Helsinki University Central Hospital and the medical research campus in Meilahti has grown into a high-density complex over the decades. The Biomedicum building was completed in the early 2000s, and the latest additions include the Kolmiosairaala "triangle hospital" adjacent to the Meilahti Hospital in-patient wards tower, a main lobby linking the two and a covered ambulance court. Of the last-mentioned only the sculpted lanterns next to the nearby rock face are visible to the outside. The Children's Hospital, dating from the 1940s, has also been extended. The extensions are located between the radiating wings behind the curved part, and thus are not visible at all towards the main facade.

SEURASAAREN KONSERVINTIKESKUS
KONSERVERINGSCENTRET PÅ FÖLISÖN
SEURASAARI CONSERVATION CENTRE

SURFACING TRENDS

The architecture of the new millennium shows certain changes compared with the past. Unimaterial glass architecture has been exchanged for the use of more earthy materials, such as brick; the use of colour has gained ground, and there are signs of a return to ornamentation. Although architecture is a spatial art with three dimensions, it is the facades, or outer skin, that define the quality of the building or the urban space.

In late 20th century Finnish constructivism, the visible structure played a significant role and sufficed as the only ornamentation of the building. The pioneer of modern architecture, Auguste Perret, had long before proclaimed that he who conceals the structure commits a crime. Before him another protagonist of Modernism and advocate of the smooth, unadorned surface, Adolf Loos, had linked the ornament with crime in his well known pamphlet *Ornament und Verbrechen*. Today such a categorical attitude and criminalisation are out of place for the very reason that often the structure and outer skin have become disconnected and exist in isolation with their own internal structures and textures.

The best examples of richly coloured environments in Helsinki created in the 2000s have come into being through the cooperation of artist and architect. There are several techniques to enliven smooth surfaces such as glass or fairface concrete. The end result may provide clues to the building itself or its context. Recycled refuse porcelain has been used to enliven the surfaces of the prefabricated wall panels of the "Porcelain Factory" residential building under construction in the southern part of Arabianranta. The technique brings to mind the works of Antoni Gaudí and Josep Maria Jujol in Barcelona a hundred years ago. A much used method for enlivening surfaces has also been the use of graphic concrete, an ingenious marriage of concrete and printing techniques. The three curses of modern building, the "grey prefab suburb" seems to be water under the bridge, for the very reason that the requirements placed on the life span of a building have increased many times over compared with the past millennium. Today concrete, the common scapegoat, is translucent, self-cleaning, bright white nano concrete or self-repairing bio-concrete. A new interpretation of ornamentation can be found at the northern end of Arabianranta, where the courtyard facade of a fairly large residential building comprising smooth white prefab panels has been composed in a rather novel manner. Contemplating this arabesque-like facade composition the keen observer may find a few surprising symbols.

Traditional timber building has diversified in the 2000s. Human scale is the hallmark of the high-density timber-built suburbs of Lehtovuori, north of Kallio, and Omenamäki in Vuosaari. The construction of a wooden urban village has commenced in Myllypuro. New building regulations have boosted the construction of multi-story timber apartment blocks. A relatively sizeable example of such a project is beginning in Latokartano, Viikki. Helsinki Parish Union has built two new timber churches in Laajasalo and Viikki, and the Kamppi Chapel of Silence to be completed by spring 2012 is also timber-built. The latest addition to the Seurasaari Open-Air Museum showcasing historic Finnish timber building is the

new conservation centre representing contemporary timber architecture. The timber-clad Sakarimäki School in Itäsalmi is one of the finest examples of the latest developments in school architecture. An example of a timber office development is Synergy House in Viikki.

The most recent architecture has influenced the public face of Helsinki through its spaces, details and materials. This is also true of the historically significant buildings that have recently undergone a facelift, such as the Ateneum Art Museum and Helsinki Railway Station, the Palace of the Council of State, the National Library and the Swedish Theatre. Pedestrian Helsinki has seen improvements through the major refurbishment projects of two commercial blocks on Keskuskatu Street, Stockmann and City Center. The symbol of Helsinki, its Olympic Stadium has received care and attention as has the former military hospital Tilkka, which is shining white after its complete refurbishment and the changed use of the premises. The third member of the same Functionalist family, the former Transport Battalion building is waiting its turn. The buckled Carrara marble cladding panels of the Stora Enso Head Office were replaced by Portuguese Branco Estremoz marble in 2008 and the new Carrara panels of Finlandia Hall were already installed at the turn of the millennium. Old and new architecture both play a part, side by side, in the Helsinki World Design Capital 2012 project.

ARVI ILONEN
Architect, b. 1933, HUT 1961

Arvi Ilonen founded a practice together with Pirkko Ilonen already in his student years after having won a few design competitions. The practice's commissions have mainly been public buildings for parishes, municipalities and the state. Arvi Ilonen has worked as a lecturer at the University of Art and Design and schools of architecture in Helsinki and Tampere, in the latter one as acting Professor of Architectural Design. He has written several architectural guides as well as articles for domestic and international publications.

TURN OF THE MILLENNIUM RESIDENTIAL AREAS NEARING COMPLETION

LEENA YLI-LONTTINEN: Arabia Comprehensive School, day care centre, youth centre and residents' park, 2009

MAURI TOMMILA: Paulig coffee roastery and head office, 2009

PENTTI KAREOJA/ARK-HOUSE: Helsinki Seafarers' Centre, 2009

PEKKA SALMINEN: Latokartano Comprehensive School, 2009

LPV: Latokartano Sports Hall, 2009

JKMM: Hoiva Service Centre for the Elderly, 2011

PLAYA-ARKKITEHDIT: Hoas student housing, Viikki, 2010

TUOMO SIITONEN: Viikinportti residential blocks, 2011

KIMMO KUISMANEN: Viikki Environment Building, 2011

ARVI ILONEN

VIIKIN KIRKKO VIKS KYRKA VIIKKI CHURCH

HELSINKI'S SHOREWARD EXPANSION

PIA ILONEN/TALLI: Tila apartment block, 2011

JYRKI TASA/NRT: Merenkulkijanranta residential block, 2009–

TUOMO SIITONEN: Scarlett apartment block, 2009

JYRKI TASA/NRT: Pasila engineering works area, 2009

INTEGRATING THE URBAN FABRIC: CENTRE AND PERIPHERY

PEKKA HELIN: office building at Salmisaarenaukio 1, 2008

TUOMO SIITONEN: Varma Head Office, Salmisaari, 2009

PEKKA HELIN: Mattolaituri café, 2011

SEPPO HÄKKI: Katajanokka Guest Marina service building, 2005

CJN: Café Piritta, 2010

OLLI PEKKA JOKELA: Hietaniemi beach café, 2011

LPR-ARKKITEHDIT OY: Helsinki Music Centre, 2011

A-KONSULTIT: Finlandia Hall, Veranda conference and exhibition premises, 2011

JUHA LEIVISKÄ: Sandels Cultural Centre, 2007

TUOMO SIITONEN: Helsingin Oscar apartment block, 2009

KÄPY AND SIMO PAAVILAINEN: Keva pensions insurance office building, 2005

JUHA LEIVISKÄ: Aurora Building, 2010

ACADEMIC HELSINKI

JUHA LEIVISKÄ: Swedish School of Social Sciences, 2009

ANTTINEN OIVA ARKKITEHDIT OY: University City Centre Campus library, 2012

SWEKO-PAATELA: Kolmiosairaala hospital building, 2010

LAHDELMA & MAHLAMÄKI: HUCH main entrance lobby and covered ambulance court, 2009

AW2 & OLLI PEKKA JOKELA: Extension to HUS Children's Hospital, 2010

SURFACING TRENDS

PENTTI KAREOJA/ARK-HOUSE: Muurikuja, apartment block, 2010

HEIKKINEN & KOMONEN: Flooranaukio Square, apartment block, 2011

HUTTUNEN, LIPASTI, PAKKANEN: Kaanaanpiha 4 apartment block, 2011

A-KONSULTIT: Lehtovuori low-rise housing area, 2005

KIRSI KORHONEN, MIKA PENTTINEN: Huvitus terraced housing, Omenamäki, 2007

K2S: Kamppi Chapel of Silence, 2012

SEPPO HÄKKI: Seurasaari Conservation Centre, 2009

SARI NIEMINEN: Sakarinmäki School, Itäsalmi (Östersundom), 2005

PEKKA LAATIO: Extension to Stockmann department store, 2010

CJN: City Center refurbishment, 2012

K2S: Olympic Stadium, new spectator facilities,
renovation of tower and commentator facilities, 2012

The projects from the early 2000s are listed in the previous the Rose for Building publication.

2007

UUTTA ASUNTOARKKITEHTUURIA JA HYVIN SUUNNITELTUA YHTEISTÄ ULKOTILAA

Asuntojen ja niiden lähiympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen kohdistuu suuria odotuksia asumisen hintatason ollessa korkea ja urbaanien ajanvietto-
tapojen kehittyessä ja monipuolistuessa.

Uudet asuinalueet satamatoiminnoilta vapautuvilla alueilla ovat kaavoitusvaiheessa. Uusien kortteleiden rakennussuunnittelu käynnistyy pian ja tulee työllistämään mittavasti seuraavien vuosien aikana

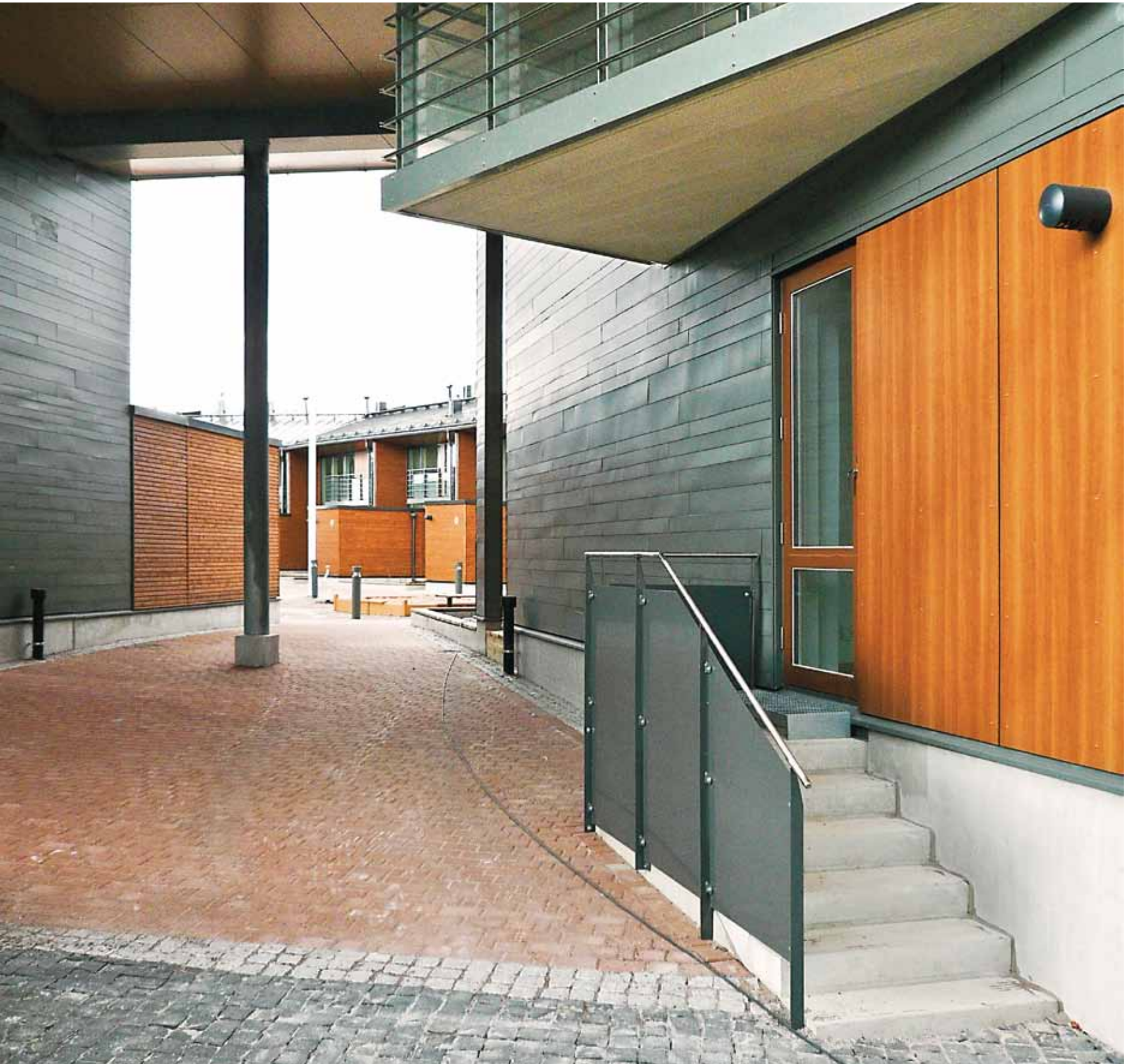
suunnittelijakuntaa. Vuoden 2007 Rakentamisen Ruusulla on haluttu tuoda esiin laadukkaan asunto-
arkkitehtuurin ja yhteisen julkisen ulkotilan suunnittelua.

NEW RESIDENTIAL ARCHITECTURE AND WELL-DESIGNED COMMUNAL OUTDOOR SPACE

People have high expectations of the design and building of dwellings and the neighbouring environment as prices are high and new, more diverse, urban forms of recreation are constantly developing. The new residential areas to be built

on sites left derelict after harbour operations move away are at the planning stage. The design of the new residential blocks will soon be starting and will provide a considerable amount of work for the designer community in the next few years.

The Rose for Building award for 2007 was intended to draw attention to the design of high quality residential development and communal outdoor spaces.

ASUNTOSUUNNITTELUN ANSIOT

JARMO PULKKINEN, ARKKITEHTI

ARKKITEHTI Jarmo Pulkkinen (s. 1953) on työskennellyt Arkkitehtitoimisto Helamaa ja Pulkkinen Oy:ssä vuodesta 1986 alkaen, aluksi yhdessä Kirsti ja Erkki Helamaan kanssa. Vuodesta 1990 hän on ollut toimiston vetäjä ja vastannut toimiston linjasta. Suurin osa toimiston tehtävistä liittyy asumisen eri osa-alueisiin maankäytöstä koerakentamiseen, pientaloista asuinkerrostaloihin ja suuriin kokonaisuuksiin ja omistusasunnoista opiskelija-asuntoihin. Toteutettuja suunnitelmia on ympäri Suomea, suurin osa pääkaupunkiseudulla ja Kuopiossa.

Pulkkinen arkkitehtuurille tyypillisiä piirteitä ovat rakennusten taitava sovittaminen ympäristöönsä, materiaalien kokeileva käyttö sekä viimeistellyt yksityiskohdat. Lopputuloksessa näkyy työn johdonmukaisuus ja määrätietoisuus.

THE MERITS OF RESIDENTIAL HOUSING DESIGN

JARMO PULKKINEN, ARCHITECT

JARMO Pulkkinen (born 1953), architect, has worked at Helamaa and Pulkkinen Architects Ltd. since 1986, at first together with Kirsti and Erkki Helamaa. Since 1990 he has been in charge of the practice and responsible for its design strategy. Most of the practice's tasks relate to different aspects of housing, from land use to experimental construction, from low-rise housing to apartment blocks and large complexes, and from owner-occupied houses to student residences. The designs have been executed in different parts of Finland, the majority in the Helsinki Metropolitan Area and the city of Kuopio.

Erityistä kiitosta ovat saaneet Helsingin Herttoniemenrantaan vuonna 2008 valmistuneet Eastendin pientalokorttelit, joiden julkisivuissa käytetyt patinoidut sinkkipellit ovat antaneet alueelle omaleimaisen ja poikkeavan ilmeen. Pulkkinen on käyttänyt useissa töissään ansiokkaasti puuta ja puurakenteita. Näistä mainittakoon Helsingin Vuosaaren Omenamäelle valmistuneet puukerrostalokorttelit, joissa täysin puurakenteiseen runkoon yhdistyy asuntokojen joustava muunneltavuus.

Typical features of Pulkkinen's architecture are skilful adaptation of the buildings to their surroundings, experimental use of materials and carefully finished details. The end results reflect the architect's systematic, consistent approach to the design work.

The Eastend low-rise area completed at Herttoniemenranta in Helsinki in 2008 have won special praise. The patinated zinc cladding panels used throughout have given the area an original, unconventional look. Pulkkinen has made laudable use of wood and timber construction in many of his works. Of these worthy of particular mention are the timber apartment blocks at Omenmäki in Vuosaari, Helsinki, which combine a full timber frame with flexibility of apartment size.

EASTENDIN PIENTALOKORTTELIT EASTEND LOW-RISE AREA

JUSSI TIAINEN

EASTENDIN PIENTALOKORTTELIT EASTEND LOW-RISE AREA

PERUSTELUT

Arkkitehti Jarmo Pulkkinen ja hänen toimistonsa asuntoarkkitehtuurikohteet edustavat laadukasta suunnittelua ja ovat avaus uuden asuntoarkkitehtuurin ratkaisuille Helsingissä. Pienimittakaavaiset, ympäristönsä huomioivat ja viimeistellyt asuinrakennukset viitoittavat tietä pian rakenteilla oleville uusille asuinalueille. Pääsuunnittelijana Pulkkinen on pitkään ammattikokemukseensa pohjautuen johdonmukainen ja määrätietoinen, mikä on edellytyksenä pilottihankkeiden laadukkaalle toteutumiselle. Materiaalin uudenlainen käyttö, yksityiskohtien viimeistely ja rakennusten lähiympäristön huolellinen suunnittelu ovat Pulkkinen tuotannolle tyypillisiä riippumatta siitä onko suunniteltava kohde pieni tai suuri.

GROUND FOR THE AWARD

The residential projects executed by Jarmo Pulkkinen and his practice represent high-quality design and an approach that opens up new possibilities for residential architecture in Helsinki. Human-scale, carefully-executed residential buildings that take their context into consideration show the way for new housing areas soon to be built. In the role of lead architect Pulkkinen is systematic and consistent, drawing on long experience, which is essential for the implementation of high-quality pilot projects. New, original uses of material, careful attention to detail and consideration for the surrounding environment are typical of Pulkkinen's work, whatever the size of the design project.

JUSSI TIAINEN

ASUNTO OY HELSINGIN RADIOTEHDAS RADIOTEHDAS HOUSING

JUSSI TIAINEN

OMENAMÄEN PUUTALOKORTTELI, VUOSAARI APARTMENT BLOCKS AT OMENAMÄKI, VUOSAARI

HERKKO PULKKINEN

JUHA ILONEN

OLOHUONE HELSINKI – 31 UUTTA KAUPUNKITILAA YDINKESKUSTAAN

JUHA ILONEN, ARKKITEHTI

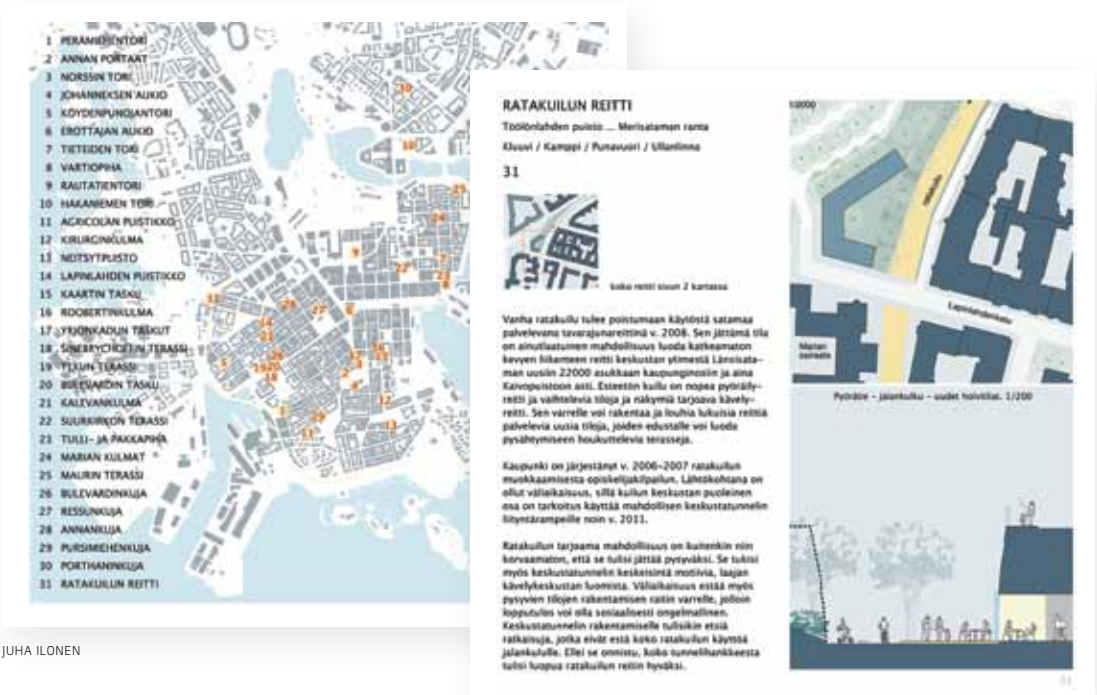
HELSINGIN keskustan jatkuvasti vilkastuva katuelämä pystyy kehittymään vain tarjolla olevissa ulkotiloissa. Nykyisten aukoiden ja puistojen vähyys tulee ennen pitkää vastaan ja uusien tarve tulee polttavaksi.

Helsingin kantakaupunki ei ole "valmiiksi" rakennettu. Kartoitusta osoittaa 31 uutta julkista kaupunkitilaa, joita kehittämällä kaupungin ydinkeskustaa voidaan elävöittää merkittävästi. Nämä kaupunkilaisten uudet olohuoneet ovat enimmäkseen piileviä ja ennalta arvaamattomia. Mukana on myös nyky muodossaan

passiivisia, hylättyjä tai toisarvoisessa käytössä olevia kaupunkitiloja. Kaikki paikat ovat keskeisiä ja julkisia, kaupunkitiloja merkityksellisiä ja ulko-oleskeluun otollisia. Tilat ovat luonteeltaan aukioita, puistikkoja, kävelykatuja, reittejä ja kujia. Ne synnyttävät samalla uusia mahdollisuuksia keskustan liiketiloille, ennen kaikkea kahviloille, ravintoloille ja niiden ulkoterrasseille.

Kartoitusta tarjoaa keskustan kehitymiselle ehdotuksen, joka osoittaa uudet kaupunkitilat ja niiden käytön suuntaviivat. Mukana on julkisten

alueiden lisäksi myös joitakin yksityisten kiinteistöjen piha-alueita. Kartoitustyö on tehty omaehtoisesti, ilman toimeksiantoa. Sen tekemistä on siivittänyt arki-idealismi, luottamus siihen, että kaupungin yleinen etu on samalla jokaisen kaupunkilaisen yksityinen etu, joka kumoaa nurkkakuntaisen reviriäjäntelun ja ruokkii poliittista kulttuuritahtoa. Kartoitusta on luettavissa internetissä osoitteessa: www.kolumbus.fi/juha.ilonen.

JUHA ILONEN

LIVING ROOM HELSINKI – 31 NEW URBAN SPACES IN THE HEART OF HELSINKI

JUHA ILONEN, ARCHITECT

THE INCREASINGLY vibrant street life of Helsinki's city centre can only develop in the existing outdoor spaces. Already Helsinki suffers from a scarcity of squares and parks, and there is an urgent need for new spaces.

Helsinki's urban centre is by no means "complete". A survey shows 31 new public spaces, which, if developed, would liven up the city centre considerably. These new living rooms for Helsinki residents are for the most part hidden and unexpected.

They also include urban spaces that in their current form are passive, abandoned or used for only marginal purposes. All these sites are centrally located and public, significant as urban spaces and ideally suited for outdoor city life. By nature the spaces are squares, small parks and pedestrian streets, routes and lanes. At the same time they create new opportunities for business premises in the city centre, above all for cafés, restaurants and their outdoor service areas.

PERUSTELUT

Arkkitehti Juha Ilonen teos "Olohuone Helsinki" tuo esiin tärkeän julkisen kaupunkitilan kehittämis- ja laajentamisnäkökulman. Teos esittelee 31 uutta julkista kaupunkitilaa, jotka nykymuodossaan kätkeytyvät kaupunkilaisilta. Keskustan kehittäjille esitetään näiden potentiaalisten tilojen uudenlaiset käyttömahdollisuudet. Kaupunkitilat on jaoteltu aukioihin, puistikoihin, taskupuistoihin ja terasseihin, kujiin ja reitteihin sekä niin kutsuttuihin avattaviin umpikerroksiin eli rakennusten maantasokerroksen kehittämiseen aktiivisemmaksi.

GROUNDS FOR THE AWARD

Juha Ilonen's work "Living Room Helsinki" highlights an important perspective on developing and extending public urban space. It proposes 31 new public urban spaces, which in their present guise are hidden from Helsinki residents. Potential new uses of these spaces are presented to the city centre planners and developers. The urban spaces are divided into squares, small parks, pocket- or mini-parks and patios, alleys and routes and what he calls "enclosed floors", the purpose being to bring the ground-level floors of buildings into more active use.

HISTORIAALLISTEN ARVOJEN VAALIMINEN MUUTTUVASSA URBAANISSA ULKOTILASSA – KATAJANOKAN KALLIOSUOJATILOJEN MAANPÄÄLLISTEN RAKENTEIDEN SUUNNITTELU

VILHELM HELANDER, ARKKITEHTI, PROFESSORI EMERITUS

KAUPUNKIKUVANEUVOTTELUKUNNAN aloitteesta Vilhelm Helander kutsuttiin tutkimaan Katajanokalla rakenteilla olevien suurten kalliosuojatilojen maanpäällisten rakennelmien sijoittamismahdollisuuksia. Suunnittelutyön periaatteeksi muotoutui se, että välttämättömät uudet rakennelmat sijoitettiin paikkoihin, jotka olivat kaupunkirakenteellisesti muuten jääneet keskeneräiseksi. Esimerkkeinä tästä ovat julkisivuluonnokset Merikasarminkadulle ja Linnanpuistoon. Toteutussuunnittelusta ovat vastanneet Pöyry Infra Oy ja Arkkitehtitoimisto Küttner.

Vilhelm Helander (s. 1941) on toiminut pitkään Teknillisen Korkeakoulun arkkitehtiosastolla arkkitehtuurin historian professorina. Hän on pitkäaikaisessa opetustyössään, kirjoituksissaan ja arkkitehdintyössään aina painottanut historiallisten arvojen tunnistamista ja huomioon ottamista. Hänen arkkitehtitoimisto Helander-Leiviskä Oy:ssä tekemistään muista töistään Helsingin kaupunkikuvassa voi mainita Säätytalon, Kansallismuseon ja Helsingin tuomiokirkon peruskorjaukset.

Säätytalon julkisivun ja väriyksen restauroinnissa v. 1993 palautettiin Gustaf Nyströmin suunnittelema, eri kivilajeja jäljittelevä maalattu polykromia ja kultaukset. Kansallismuseon korjaus toteutettiin pääosin v. 2000 mennessä, uusi liikuntaesteisiä palveleva sivusisäänkäynti avattiin herkkään kohtaan pääulkopoortaan alle. Helsingin tuomiokirkon eri osien suuri korjaushanke aloitettiin vuonna 1995, itäisen kappelin restauroinnissa vuonna 2004 palautettiin E. B. Lohrmannin alunperin suunnitteleman sisätilan valoisia ilme ja värit.

HELSINGIN TUOMIOKIRKON KAPPELI HELSINKI CATHEDRAL CHAPEL

ARNO DE LA CHAPELLE

KANSALLISMUSEON SISÄÄNKÄYNTI | ENTRANCE TO THE NATIONAL MUSEUM OF FINLAND

CHERISHING HISTORICAL VALUES IN A CHANGING URBAN OUTDOOR SPACE – DESIGN OF ABOVE-GROUND CONSTRUCTION FOR KATAJANOKKA EMERGENCY CENTRE

VILHELM HELANDER, ARCHITECT, PROFESSOR EMERITUS

AT THE Cityscape Sub-Committee's initiative, Vilhelm Helander was invited to investigate the possible sites for the above-ground structures of the major bedrock shelter project under way at Katajanokka. The principle of the design work was to be that the essential new structures would be located at sites left incomplete in the existing urban fabric. Examples include the façade sketches for Merikasarminkatu Street and Linnanpuisto Park. The engineering firm Pöyry Infra Ltd and the architectural practice Arkkitehtitoimisto Küttner were responsible for the working drawings and specifications.

PERUSTELUT

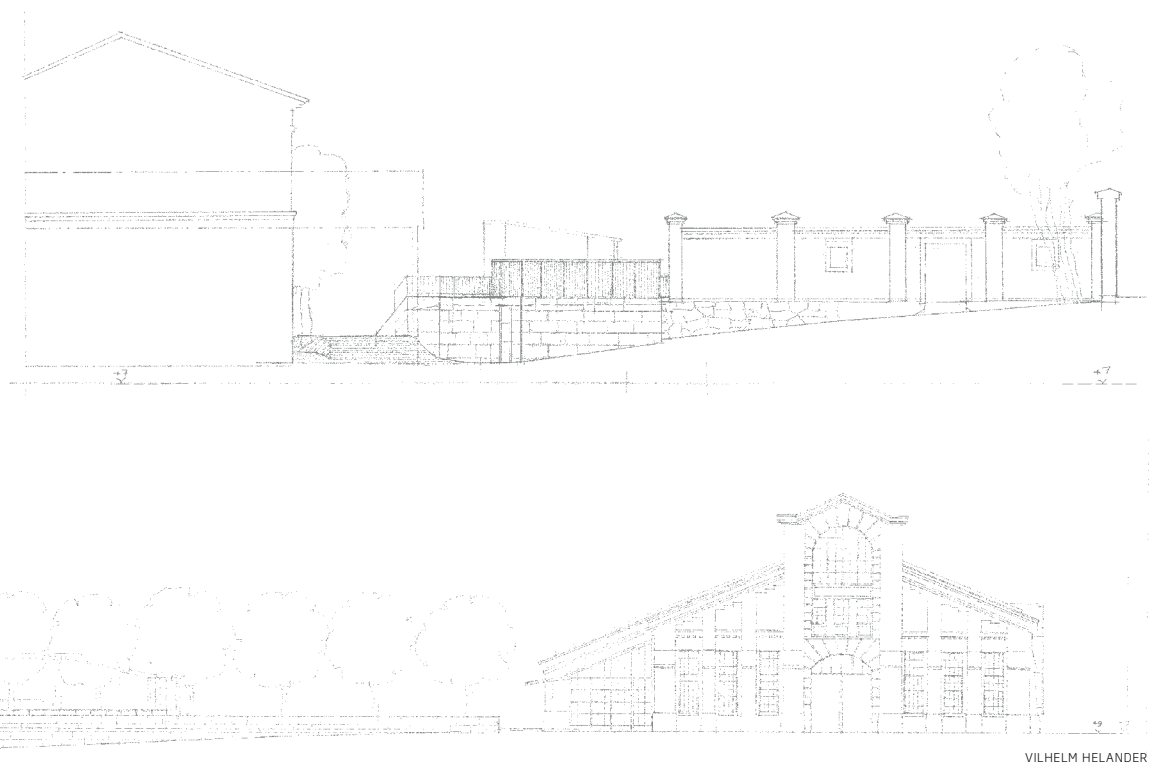
Arkkitehti Vilhelm Helander on laatinut onnistuneen suunnitelman Katajanokan maanalaisten suojien maanpäällisistä rakenteista. Uudet rakennelmat täydentävät julkista kaupunkitilaa onnistuneesti. Vilhelm Helander voitti Katajanokan asemakaavallisen aatekilpailun vuonna 1972 yhdessä Pekka Pakkalan ja Mikael Sundmanin kanssa ja tuntee Katajanokan historiallisesti arvokkaan ympäristön vaativat olosuhteet erityisen hyvin.

GROUNDS FOR THE AWARD

Vilhelm Helander has drawn up an effective plan for the above-ground construction of the Katajanokka bedrock shelter project. The new structures make a successful contribution to the public urban space. Vilhelm Helander won the town planning ideas competition for Katajanokka in 1972 together with Pekka Pakkala and Mikael Sundman, and he knows the exacting conditions of the historically significant environment exceptionally well.

Vilhelm Helander (born 1941) was for many years Professor of the History of Architecture at the Helsinki University of Technology's Department of Architecture. In his long teaching career, in his writing and in his work as an architect, he has always stressed recognition and respect for historical values. Other noteworthy works of his for Helander-Leiviskä Architects in the Helsinki cityscape include the House of the Estates, the National Museum of Finland and Helsinki Cathedral renovations.

In the restoration of the House of the Estates' façade and colour scheme in 1993, Gustaf Nyström's original scheme, the polychrome painting, imitating different types of stone, and the gilding were restored. The repair work on the National Museum was mainly carried out by 2000, with a new side entrance for mobility impaired visitors opened up at a sensitive location under the main entrance stairway. The major repair work on different parts of the Helsinki Cathedral was begun in 1995. With the restoration of the eastern chapel in 2004, the luminosity and colour scheme of the interior, originally designed by E. B. Lohrmann, were restored.

KATAJANOKAN KALLIOSUOJATILOJEN JULKISIVUJA FACADES OF KATAJANOKKA BEDROCK SHELTER

2008

VUOSAAREN SATAMA – MURROS HELSINGIN MERENRANTA-ALUEIDEN KAUPUNKIRAKENTEES

Vuosaaren satama-alueen rakentaminen on ollut yksi Suomen historian mittavimpia yhdyskunta- ja infrarakentamisen hankkeita. Omat haasteensa rakentamiseen toivat sataman sijoittuminen Natura 2000 -alueen läheisyyteen ja ruoppaustöiden aikana tehdyt tributyylitinalöydökset meren pohjasta. Tavaratoimintojen siirtyminen pois keskusta-alueen tuntumasta tuo mukanaan murroksen, joka ei rajoitu

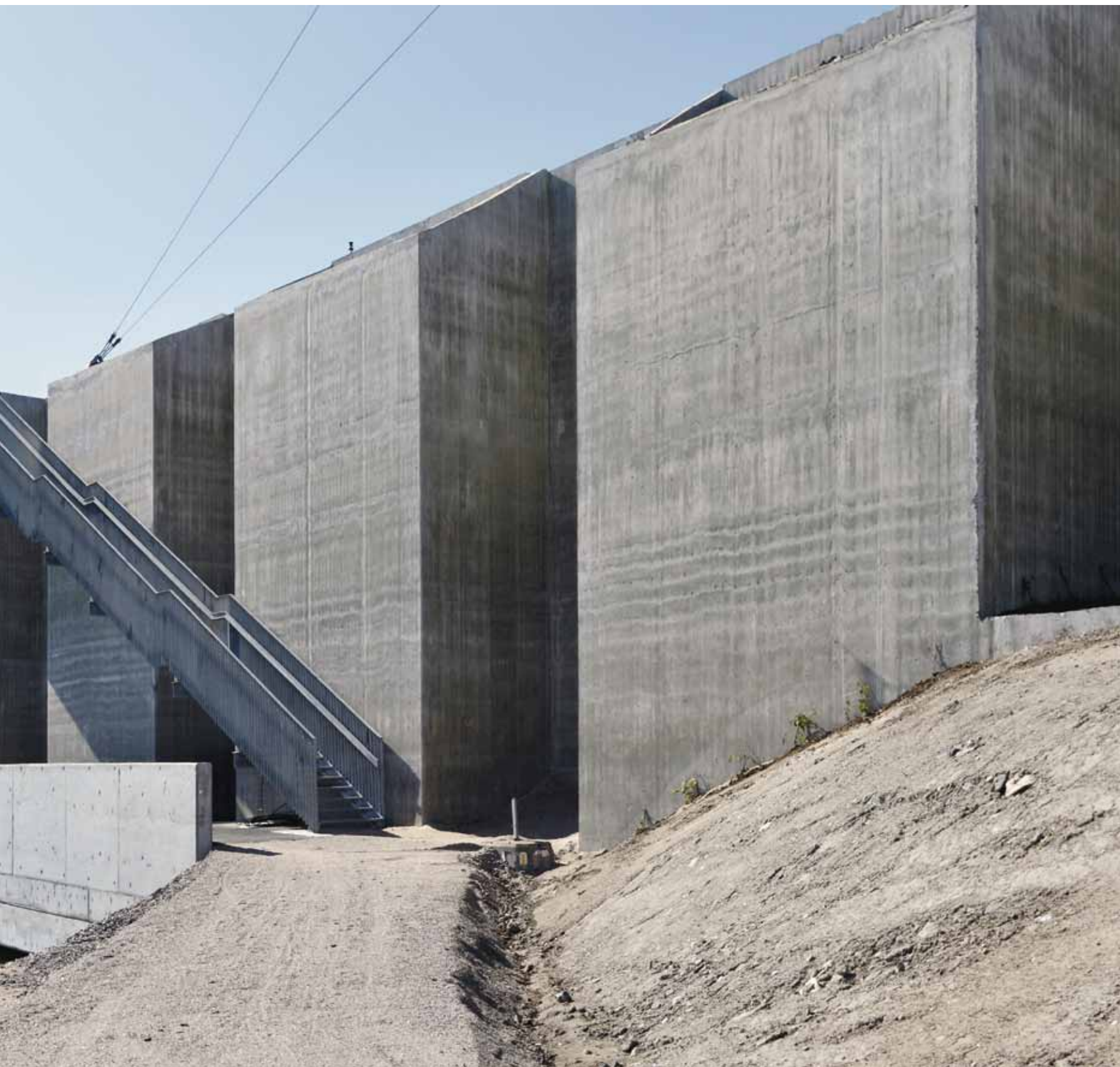
vain tavaravirtojen logistiseen muutokseen, vaan muuttaa koko pääkaupungin rakennetta. Uusi satama vapauttaa mittavat ja keskeisesti sijoittuvat entiset satama-alueet asuin- ja työpaikkarakentamiseen. Vuoden 2008 Rakentamisen Ruusu nostaa esiin kaupungin merkittävän toiminnallisen muutoksen ja sen seurannaisvaikutukset.

VUOSAARI HARBOUR – URBAN STRUCTURE OF HELSINKI WATERFRONT AREAS IN TRANSITION

The development of the Vuosaari harbour area has been one of the biggest community and infrastructure development projects in Finland's history. The location of the harbour near a Natura 2000 nature conservation area combined with the discovery of tributyltin (TBT) on the seabed during the dredging work created their own challenges. Moving cargo operations away from the city centre

area brings with it a turning point that is not only a logistic change in the flow of goods, but also a change in the structure of the entire capital city. The building of the new harbour frees up extensive, centrally located former harbour areas for housing and commercial development. The Rose for Building 2008 draws attention to the significant functional change affecting the city and its ramifications.

VUOSAAREN SATAMAHANKE

PROJEKTINJOHTAJA, DI ANTTI MÄKINEN, SATAMAJOHTAJA, DI HEIKKI NISSINEN, LIIKENNEYHTEYS-
PROJEKTIN PROJEKTINJOHTAJA, DI PEKKA KONTIALA JA ARKKITEHTI TEEMU PALO

VUOSAAREN satamahanke oli yksi Suomen historian suurimmista infrahankkeista. Se käsitti yksiköidyn tavarasataman, siihen liittyvän yritysalueen sekä sataman liikenneyhteydet: satamatien, satamaradan ja meriväylän. Rakentaminen käynnistyi vuonna 2003 ja satama otettiin käyttöön aikataulussaan marraskuussa 2008. Tavarasatamien keskittäminen Vuosaareen vapautti Helsingin keskustasta laajat merenranta-alueet asumiselle ja kaupunkilaisten käyttöön.

Hanke toteutettiin kaupungin (Helsingin Satama) ja valtion (Tiehallinnon, Ratahallintokeskuksen ja Merenkululaitoksen yhteinen VUOLI-projekti) tiiviinä yhteistyönä. Hankkeelle oli luonteenomaista tiivis ja avoin yhteistyö kaikkien tahojen kanssa. Keskeistä oli yhteydenpito ympäristö- ja rakennusvalvonta-viranomaisiin, kaupungin hallintokuntiin, sataman tuleviin toimijoihin ja ympäristön asukkaisiin. Työmaalla vieraili satoja ryhmiä kotimaasta ja ulkomailta. Suurelle yleisölle järjestettiin monipuolista opastusta ja erilaisia tapahtumia.

Ympäristöstä huolehtiminen oli tärkeä osa hanketta. Telakan edustalta meren pohjasta löydetty ympäristölle haitallinen tributyylitina tehtiin vaarattomaksi stabiloimalla pilaantunut savi satamakentän rakenteeksi. Telakan maa-alueilla suoritettiin myös laaja maaperän kunnostustyö. Lisäksi hankkeeseen sisältyivät laajat linnusto-, kalasto-, kasvillisuus- ja pohjavesiseurannat. Ne osoittavat, ettei hankkeella ole ollut haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Toisin kuin yleensä infrahankkeissa arkkitehtisuunnittelulla oli tärkeä rooli hankkeen alusta loppuun saakka. Suunnitelmat kehittyivät toteutuksen etenemisen myötä. Arkkitehti Teemu Palo (Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy) vastasi kokonaisuuden arkkitehtonisesta hallinnasta ja suuntaviivojen asettamisesta. Hän myös suunnitteli eräitä keskeisiä rakenteita (meluseinä, porttialueen jalankulkusilta ja tekniikkapalkit, valaistus, tunnelien suuaukot). Näin Vuosaareen syntyi mielenkiintoinen ja huoliteltu satamakeskus.

MIKAEL KAPLAR

VUOSAAREN SATAMA VUOSAARI HARBOUR

MIKAEL KAPLAR

VUOSAAREN SATAMAN PORTTIRAKENNUS GATEHOUSE OF VUOSAARI HARBOUR

THE VUOSAARI HARBOUR PROJECT

PROJECT LEADER ANTTI MÄKINEN, M.Sc. (ENG.),
HARBOUR MASTER HEIKKI NISSINEN, M.Sc. (ENG.),
LOGISTICS PROJECT LEADER, PEKKA KONTIALA
M.Sc. (ENG.), AND ARCHITECT TEEMU PALO

THE VUOSAARI harbour project was one of the biggest infrastructure projects in Finland’s history. It comprised the unitised cargo harbour, the commercial area connected with it and the harbour’s traffic connections: roads, railway and sea channel. The building started in 2003 and the harbour came into service on schedule, in November 2008. By concentrating cargo handling operations in Vuosaari, extensive waterfront areas in Helsinki’s centre were freed up for housing and other uses.

The project was implemented in close collaboration between the city (Port of Helsinki) and the State (a joint project of Finnish Road Administration, Rail Administration and Maritime Administration, VUOLI). The project was characterised by close and transparent cooperation between the participants. It was crucial that contacts were maintained with the authorities responsible for environmental and building supervision, the city’s administrative branches, stakeholders who would be using the harbour and residents in the neighbourhood. The worksite was visited by hundreds of groups from both Finland and abroad. For the general public, various guided tours and events were arranged.

Care for the environment was an important feature of the project. The TBT found on the seabed offshore from the docks, which is hazardous to the environment, was rendered harmless by stabilising the polluted clay in the cargo handling zone substructure. Large-scale soil rehabilitation works were also carried out in the dock area. In addition, the project involved extensive monitoring of birdlife, fish, vegetation and groundwater, to ensure that the project had no harmful impacts on the environment.

Unlike most infrastructure projects, architectural design played an important role in the project from beginning to end. The designs evolved along with the progress of implementation. Architect Teemu Palo (Arkkittehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy) was responsible for the overall architectural management of the project and for laying down the guidelines. He also designed certain key structures (noise barrier, pedestrian bridge in the gateway area and the overhead utilities channels, lighting, tunnel entrances). As a result, Vuosaari has grown into an interesting, meticulously designed harbour complex.

MIKAEL KAPLAR

VUOSAAREN MERIMIESKESKUS HELSINKI SEAFARERS' CENTRE

MIKAEL KAPLAR

PORVARINSILTA PORVARINSILTA GATEWAY

VUOSAAREN SATAMA-ALUE VUOSAARI HARBOUR AREA

PERUSTELUT

Vuosaaren satamahanke on niin toiminnallisesti kuin kaupunkikuvallisesti onnistunut hanke. Vuosaaren satamahankeen projektinjohtaja, DI Antti Mäkinen, satamajohtaja DI Heikki Nissinen, liikenneyhteysprojektin (VUOLI) projektinjohtaja, DI Pekka Kontiala ja arkkitehti Teemu Palo ovat pitäneet vaativan projektin aikataulussa laadusta tinkimättä. Lopputuloksella viestittään, miten tärkeää on suunnitella myös toimisto- ja työpaikka-alueet laadukkaasti.

GROUND FOR THE AWARD

Vuosaari Harbour is a successful project in terms of both functionality and urban landscape. The project leader in charge of the Vuosaari harbour project, Antti Mäkinen, M.Sc. (Eng.), Harbour Master Heikki Nissinen M.Sc. (Eng.), project leader responsible for the VUOLI logistics project, Pekka Kontiala, M.Sc. (Eng.), and architect Teemu Palo kept the challenging project on schedule without compromising on quality. The end result conveys the message of how important it also is to design office and commercial areas to meet high quality standards.

KATAJANOKAN TULLITARKASTUSRAKENNUS

TOPI TUOMINEN, ARKKITEHTI

KATAJANOKAN tullitarkastusrakennuksen K9 korvaaminen uudella ajankohtaistui Suomenlahden matkustajalaivaliikenteeseen suunniteltujen muutosten myötä. Suunnittelu alkoi maaliskuussa 2007, rakennus valmistui helmikuussa 2008.

Helsingin Sataman alueelleen samaan aikaan suunnittelemaat uudet liikennejärjestelyt määrittivät rakennuksen sijainnin ja vaikuttivat pohjaratkaisun muotoon pitkällä, kapealla rakennuspaikalla. Laituria käyttävät myös Helsingissä vierailevat kesäkauden valtameriristeilijät.

Tullitarkastusrakennuksen kuutiomaisessa osassa on autotarkastushalli ja ilmanvaihtokonehuone. Matalassa osassa on mm asiakaspalvelutiloja, tarkastustiloja ja laivaan jonottavia autoilijoita palvelevia saniteettitiloja. Rakennus on teräsrunkoinen. Korkea osa ja katosrakenteet on verhottu perforoidulla,

TOPI TUOMINEN

vihreäksi esipatinoidulla kuparilevyllä. Reikälevy-verhous on kannakkeilla irti ulkoseinästä. Levyt ovat metallipajalla käsin patinoituja. Katoksen molemmille puolille kiinnitetty reikälevy luo ohiajavalle illuusion ”elävästä” seinästä. Maalta katsottaessa katoksen seinien läpi kimaltelee meri.

Matala osa on verhottu alumiinilla. Levyjen ”niitti-kiinnitys” ja limitys pyrkivät viittaamaan entisajan laivojen kylkiin. Julkisivun ainoana betonirakenteena on mantereenpuoleisen julkisivun edessä oleva seinäke, jonka on väribetonointimenetelmälläan sävyttänyt taiteilija Pertti Kukkonen. Väribetonoinnissa käytetty menetelmä perustuu kuparin oksidointiin. Laivaliikennettä ja muita satamatoimintoja palvelevana rakennus on kevytrakenteinen, kontrastiksi Katajanokan raskaille tiilikortteleille.

TOPI TUOMINEN

KATAJANOKKA CUSTOMS INSPECTION BUILDING

TOPI TUOMINEN, ARCHITECT

THE REPLACEMENT of the Katajanokka Customs Inspection station K9 with a new building came on the agenda with the planned changes to passenger ship traffic in the Gulf of Finland. The planning began in March 2007, and the building was completed in February 2008.

The new traffic arrangements planned at the same time for the Port of Helsinki area decided the location of the building and influenced the configuration of the ground plan on the long, narrow site. The quay is also used by ocean-going cruise ships visiting Helsinki in summer.

The cube-shaped part of the Customs Inspection building houses the motor vehicle inspection hall and the ventilation machine room. The lower part includes customer service premises, inspection premises and toilet facilities serving drivers queueing to board the ships. The building has a steel frame. The higher part and the canopy structures are clad with perforated, pre-patinated green sheet copper. The perforated panel cladding is supported on brackets keeping it separate from the exterior wall. The panels were patinated by hand at a metal workshop. The perforated panelling on both sides of the canopy creates the illusion of a “living” wall for those driving past it. Seen from the land, the sea can be seen shimmering through the canopy walls.

The lower part is aluminium clad. The “riveting” and overlapping of the panels are intended as a reference to the hulls of old ships. The only concrete structure of the facade is the wall in front of the mainland side, which has been given colour by a method of dying developed by artist Pertti Kukkonen. The method used for the dyed concrete is based on copper oxidisation. The building, which serves shipping and other harbour operations, is of light construction in contrast to the heavy red brick of the Katajanokka blocks.

TOPI TUOMINEN

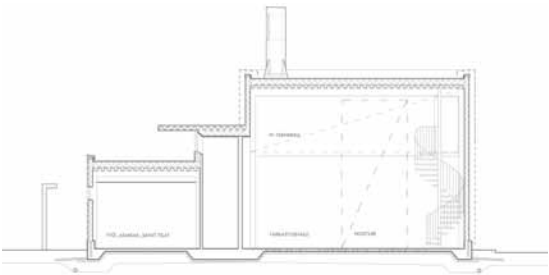
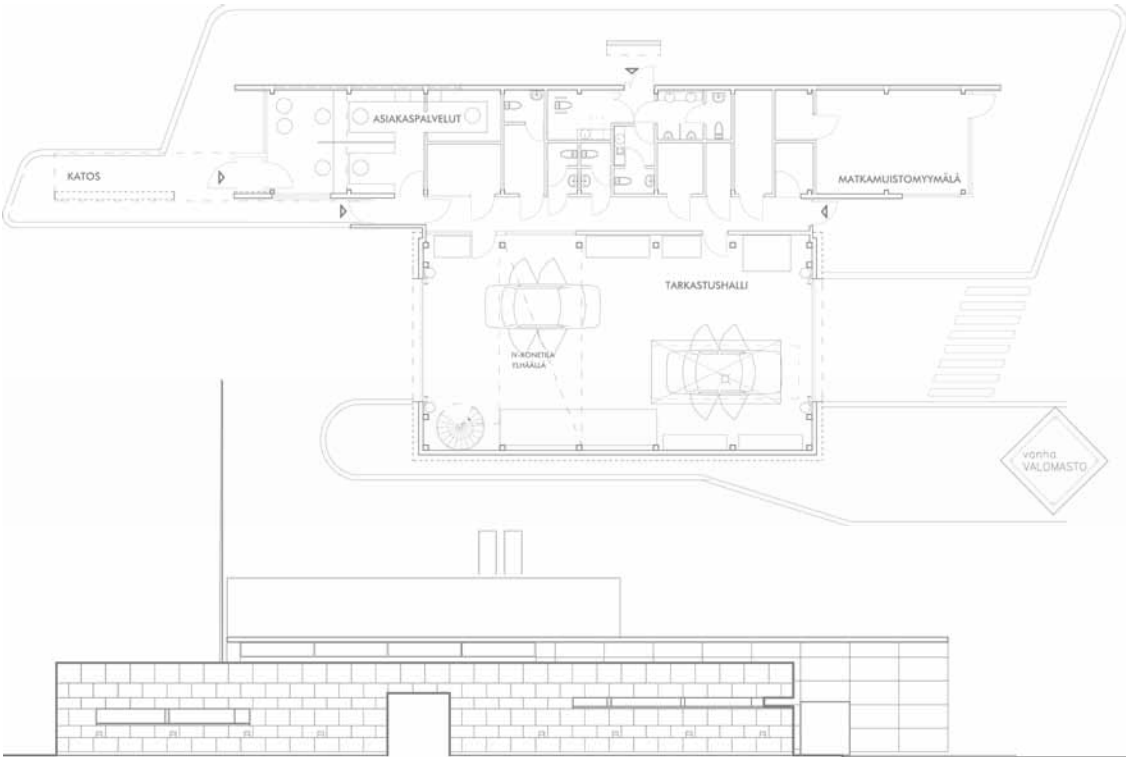
TOPI TUOMINEN

PERUSTELUT

Arkkitehti Topi Tuomisen Katajanokan matkustaja-sataman alueelle suunnittelema tullin tarkastusasema on taitavasti vanhaan satamaperinteeseen yhteensovitettua käyttöarkkitehtuuria, jollaiselle täydentyvässä kaupunkirakenteessa on usein tilausta.

GROUNDS FOR THE AWARD

The new Customs Inspection station designed by architect Topi Tuominen for the Katajanokka passenger harbour area is an example of utilitarian architecture carefully adapted to the old harbour heritage, which is often needed in urban infill contexts.

ARCHIVOLTA OY

MATTI KALLIO

VAKUUTUSYHTIÖ VARMAN TOIMITALO

TUOMO SIITONEN, ARKKITEHTI,
PROFESSORI JA ESKO VALKAMA,
ARKKITEHTI

RAKENNUSPAIKKA erään Suomen vilkkaimman liikenneväylän, Länsiväylän tuntumassa lieenee maan näkyvimpiä. Se on myös osa pääkaupungin merijulkisivua. Rinnallaan voimalaitos, satama, viinatehdas – vanhan teollisuusmiljöön suuripiirteinen ja karhea ”tekemisen meininki” sopi meistä osviitaksi myös nykypäivän työmiljööseen. Se muodosti inspiroivan ajallisen kerrostuman, joka puuttuu uusista ”Business Parkeista”.

Kaukonäkyssä rakennus tuli suhteuttaa kahteen voimakkaaseen makroteemaan: Länsiväylän vaakalinjoihin ja rantaviivan horisontaaliin. Siksi poikittaisten toimistorunkojen päädyt on artikuloitu ryhdikkäiksi tiilitorneiksi toimimaan samassa mittakaavassa Länsiväylän sillan kanssa. Vaakasuuron merenpinnan suhteen on pyritty luomaan jännitettä rantaviivan ylle kurkottavalla ylöspäin porrastuvalla kuutiomaisella tiilivolyymilla.

JUSSI TIAINEN

Rakennus katsoo merelle kaikkien käyttäjien yhteistilan, ravintolan ulkoterassin ”ikkunasta”. ”Ikkunalaudalle” tilasi Varma professori Kimmo Pyyköltä teräsveistoksen, joka kaartuu ulkoauditorion ylle. Sisääntuloaulan rajaamaan erilliseen rantanappulaan sijoittuvat vierailijoiden tilat, neuvotteluhuoneet ja neljännessä kerroksessa sauna.

Asemakaavan määrittelemä tiili on luontevasti julkiseen kuvaan liittyvä materiaali. Sisällä tilien vastaparina on vaalea puu, tässä tapauksessa kaikkialla saarni. Sama linja jatkuu myös Yrjö Wiherheimon sisustuksissa.

Suuripiirteisen teollisuusympäristön vastapainona pyrittiin rakennuksen sisällä tarjoamaan vaihtelevia näkymiä, pientä mittakaavaa ja yksityiskohtia, jotka kestävät lähitarkastelua. Tavoitteena oli myös, että kaikkialla missä käyttäjä koskettaa rakennusta, kosketus olisi lämmin puumateriaalin ansiosta. Myös bulevardin pintamateriaalina on merellinen laivankansiparketti.

Työolosuhteet ja ergonomia olivat luonnollisesti suunnittelussa keskiössä. Tulevaisuuteen varautumisen kannalta ensisijaista on muunneltavuus. Tilankäyttöä voidaan missä tahansa rakennuksen osassa tehostaa tarvittaessa. Ratkaisu joustaa kaikkiin mahdollisiin toimistotyyppien kombinaa-

tioihin. Yksittäiset työhuoneet sijaitsivat pääosin pohjoispuolella, jotta mahdollisimman monelle aukeaisi merinäkö. Maisemakonttorin sijasta voisikin puhua merimaisemakonttorista. Arkkitehtuurin keinoin on suurta kompleksia jäsennetty pienimuotoisiksi työyhteisöiksi, joilla on yhteiset taukotilat bulevardivyöhykkeellä.

Peruskonsepti on siis hierarkkinen. Ei kuitenkaan siten, että se kuvastaisi yrityksen tämän hetken organisaatiota, vaan ulottuvuudella julkisesta yksityiseen, ääripäinä toisaalta mahdollisuus työtovereiden sattumanvaraiseen tapaamiseen ja toisaalta yksityisen henkilön työrauha.

VARMA INSURANCE COMPANY OFFICE BUILDING

TUOMO SIITONEN, ARCHITECT, PROFESSOR AND ESKO VALKAMA, ARCHITECT

THE CONSTRUCTION site near one of Finland’s busiest traffic routes, Länsiväylä, is probably among the most prominent in the country. It is also part of the city’s waterfront facade. With the power station, the harbour and the former alcohol factory – the “rough and ready” industrial milieu suited as a reference point of the modern work milieu, too. It forms an inspiring, chronological layer, which is missing from the new “Business Parks”.

From the more distant perspective the building was to be seen in relation to two strong macro themes: The horizontal lines of Länsiväylä and the shoreline. For this reason the transverse gable ends of the office masses are articulated to form stern brick towers, which correspond with the scale of the Länsiväylä bridge. The aim has been to create tensions with the horizontal line of the sea by using stepped, cube-shaped brick volumes that rise up above the shoreline.

The building looks out towards the sea from the “window” of the public space open to all users, the restaurant’s terrace. For the “window sill” Varma commissioned a steel sculpture by Professor Kimmo Pyykö, which curves over the outdoor auditorium. The facilities for visitors, the meeting rooms and the third floor sauna suite are located in a separate shore block flanked by the entrance lobby.

Brick as building material prescribed by the town plan fits in naturally with the desired public image. In the interior the brick is offset by pale wood, in this case European ash used throughout. The same approach also continues in the interior decoration by Yrjö Wiherheimo.

To counteract the rough and ready industrial environment the interior of the building was designed to offer varying views, a human scale and impeccable detailing. Another aim was tactile warmth through the use of wood wherever the user comes into a physical contact with the building. The surface material of the boulevard is ship-deck parquet with a marine feel to it.

The work conditions and ergonomics were naturally at the core of the design. With the future in mind, adaptability is the primary consideration. The space can be used more efficiently in any part of the buildings if necessary. The concept is flexible enough to allow all possible combinations of office types. Private offices are mainly on the northern side, to give as many as possible a sea view. Instead of a landscape office you could talk about a seascape office. By architectural means the large complex has been organised into small work communities, with common rest facilities in the boulevard zone.

The basic concept is hierarchical, not, however, in such a way that reflects the company’s present organisation, but in a dimension from the public to the private, with at the one extreme the possibility of chance encounters with colleagues and at the other peace and quiet for the individual to work.

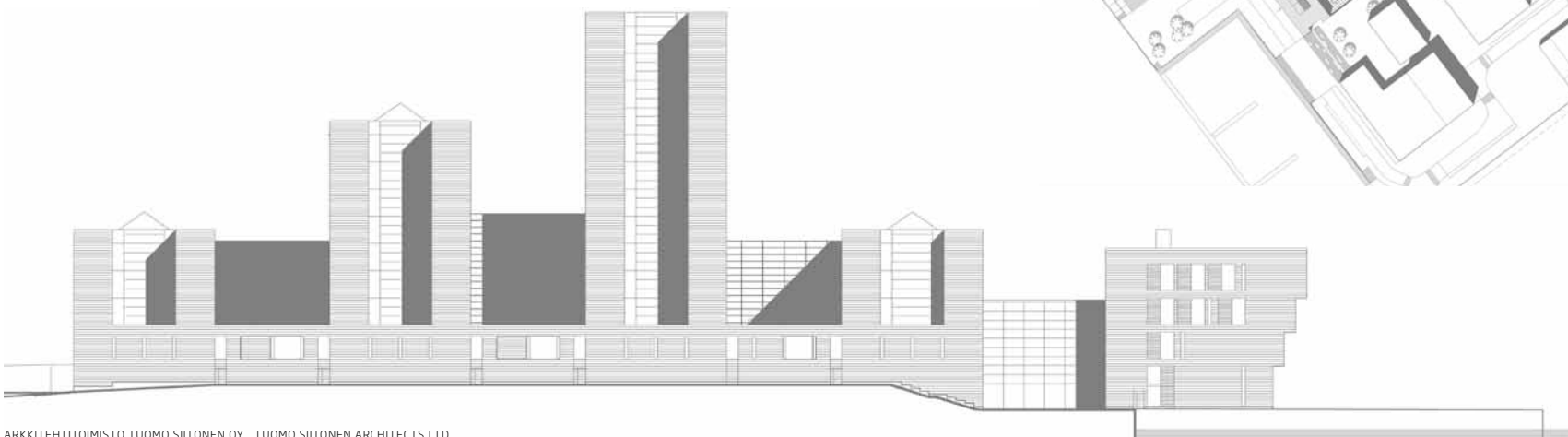
JUSSI TIAINEN

PERUSTELUT

Vakuutusyhtiö Varman toimitalohankeen suunnittelijat, professori Tuomo Siitonen ja arkkitehti Esko Valkama ovat luoneet nykyaikaisen toimistotalon, joka on samalla kertaa ajaton ja moderni. Sen korkeatasoisessa arkkitehtonisessa suunnittelussa on huomioitu myös elinkaariominaisuudet, mikä tulevaisuudessa tulee olemaan välttämättömyys kaikessa rakentamisessa.

GROUNDS FOR THE AWARD

The designers of the Insurance Company Varma's office premises, Professor Tuomo Siitonen and architect Esko Valkama have created a modern office building, which is at one and the same time timeless yet modern. Its high quality architectural design also takes into account the life cycle aspects, which in the future will be essential in all building.

ARKKITEHTITOIMISTO TUOMO SIITONEN OY TUOMO SIITONEN ARCHITECTS LTD

HEINI LEHVÄSLAIHO

ELOKUVA "HELSINKI, IKUISESTI"

PETER VON BAGH, VALTIOTIETEIDEN TOHTORI, PROFESSORI

UUONNA 2008 valmistunut "Helsinki, ikuisesti" on pitkän - elinikäisen - kypsytelyn tulos. Idea tekemisestä syntyi kuitenkin aika myöhään, luultavimmin seurauksena siitä, että olin eri yhteyksissä joutunut puhumaan Helsingistä tai kaupungista yleensä elokuvien kuvaamana. Tulos oli aina epätydyttävä: sanat, vaikka täydensin niitä elokuvanäytteillä, eivät riittäneet. Kun ajatus kollaasielokuvasta syntyi, tapahtumasarja oli kuumeinen. Valtavan aineiston leikkaaminen lopulliseen muotoon kesti alle kaksi kuukautta, mitä kukaan - emme me itsekään näin jälkeenpäin - ei usko.

Kaksi seikkaa viritti. Ensiksi haaste tehdä pitkä elokuva pelkästään vanhasta, olemassa olevasta materiaalista. Tähän ei kuvattaisi metriäkään uutta, keskitys jo olevaan - yhteiseen muistiin - olisi absoluuttinen. Toiseksi iloitsin mahdollisuudesta jatkaa "Sininen laulu" -nimisen televisiosarjan (josta oli tullut kirja samoihin aikoihin kun aloittelin Helsinki-elokuva) jännitteistä. Elokuvien lisäksi pelissä olisivat muutkin taiteet, niiden jännitteet ja erityinen tapa todistaa kaupunki. Musiikki, valokuva, maalaukset ja kirjallisuus olisivat tasaveroisia elementtejä liikkuvan kuvan kanssa.

Elokuvaani alettiin sanoa "kaupunkisinfoniaksi", mutta sen torjun - itse olen trokannut tilalle

sanontaa "rapsodia" -, koska minulla ei ole edellytyksiä liikkua tasolla, jonka 1920- ja 1930-lukujen mestarit - silloin Moskova, Pariisi, Berliini ja New York saivat elokuvalliset "kaupunkisinfoniansa". Ajattelen ennen kaikkea neuvostoliittolaista Dziga Vertovia ja sitä kaleidoskoopin lailla liukuvaa kaupunkikuvaa, jonka hän hahmotti elokuvassaan "Mies ja elokuva-kamera".

Omat alitajuiset virikkeenä ovat kotoisia. Ensimmäisten opiskeluvuosieni vaikuttavia ilmiöitä oli teekkarien elokuvakerho Montaasi, jonka piirissä vaikuttaneet Risto Jarva ja Pertti Maisala tekivät - kuvaajana Antti Peippo - lyhyt kuvan "Kaupungissa on tulevaisuus", sekä arkkitehti Jaakko Ylinen, joka kirjoitti väitöskirjansa elokuvan mahdollisuuksista esittää arkkitehtuuria. Olin Jarvan ja Peipon seurana, kun he kiersivät etsimässä kuvauspaikkoja elokuvaansa "Onnenpeli", jonka sanoiksikin puettu tarkoitus oli olla "kaupunkielokuva". Asioita jäi alitajuntaan.

Itselläni ei olisi edellytyksiä tehdä sitä mitä ystäväni tekivät, lähinnä kai olen ollut lyhytelokuvassa "Asema" joka "Helsinki, ikuisesti" -elokuvan tavoin seikkailee vuosisadan aikajanassa. Lasse Naukkarisen tallentamat uudet kuvat ovat yhtä tärkeä heijastuspinta kuin vanhat - nyt taas tiesin oitis, että kaiken

pitäisi perustua aikapeliin. Aihetodisteina olisivat vanhat suomalaiset elokuvat ja nimenomaan yhtä lailla dokumentaari kuin fiktio - olen tätä aspektia punninnut usein, ja arvioni mukaan ajalliseen etäisyyteen siirtyvä fiktio muuntuu 20 vuoden kuluttua dokumentin tasoiseksi "totuusvälähdykseksi".

Mistä fiktion monikerroksinen painokkuus syntyy? Beverly Heisner kirjoittaa elokuvaalavastusta käsittelevässä teoksessaan "Hollywood Art": "Lavastus on arkkitehtuurin osa-alue, jossa rakennetaan ympäristöjä, mutta harvoin kokonaisuudessaan ja harvoin niin että niiden tarkoitus on kestää. Lavastaja luo sisäisiä ja ulkoisia tiloja, julkisivuja ja jopa kokonaisia kaupunkeja. Niitä näkevät useammat ihmiset kuin mitään maailman yksittäistä rakennusta. Lisäksi lavastaja voi arkkitehtuurin ja ihmiskäden luomien esineiden sirpaleista kehittää tunnelmia, rakentaa tematiikkaa, piirtää elokuvan henkilöhahmoja."

Toisin sanoen: ne otteet, jotka olen ottanut elokuvaani, ovat jo valmiiksi sisäistettyä todellisuutta - yleiset kaupunkikuvat ovat kulkeneet saman mentaalisen prosessin lävitse kuin lavasteet. Helsinki on fiktio olematta siitä syystä yhtään vähemmän todellinen. Helsingissä elettiin tavallisia hetkiä, tuhannet kulkivat päivittäin elokuvissakin tallennettujen kulmien ohi - mutta vielä paljon useammat suomalaiset näkivät

nuo kuvat ja muodostivat niistä mentaalisen näyn pääkaupungistaan. Kaupunkiin kiteytyy asujan tajunnassa myös se tuntu ”kaiken kauneimman” katoamisesta, jonka Eino Leino on tallentanut runoonsa Lapin kesästä.

Muistakaamme, että sinä aikana, jolta olen aineistoni valinnut, jokaista kotimaista elokuvaa, olipa se vaikka huono tai keskinkertainen, kävi katsomassa ehkä 400 000 kansalaista, yli kymmenesosa väestöstä. Pääosan esittäjät saattoivat epäonnistua, juoni ja repliikit olla kelvottomia, mutta joka kerran kun kamera siirtyi näyttämään Helsinkiä, yleisö sähköistyi.

Kun mukaan tulivat vielä kirjojen katkelmat, runot, valokuvat (tämä puoli pelkistyi, ainoa kuvaaja on Signe Brander), musiikit ja maalaukset, leikkauksen ja draaman keskustelukumppaneina on ehkä sadan suomalaisen taiteilijan viisaus ja taso. Heidän osuutensa ei ole sitaattia vaan keskustelun puheenvuoro. Montaasin lakien mukaan se on siis omaa itseään enemmän, eli kuten kirjoitin ruutukantiseen vihkoon kouluajojeni elokuvakerhossa: 1 + 1 ei ole 2 vaan 2 +. Innostus oli tarttuvaa: aineistoon syventyminen antoi fantastisen ja epätodennäköisen tunnun siitä että maailmassa on yksi aihe, josta kaikki ovat innostuneet ehdottomasti.

Kun leikkauspöytään otti huonon tai keskinkertaisen elokuvan, sekin syttyi kun siinä näytetään taloja, katuja, ylhäältä otettuja kuvia, joissa hahmottuu kaupunginosa. Ne eivät aina ole maailman loistavimpien elokuvantekijöiden työtä, mutta ne ovat täynnä Cartier-Bressonin ”ratkaisevia hetkiä” ja ne tavoittavat muutamassa sekunnissa sen kadonneen hetken ja ajan jonka kuvaamiseen Marcel Proust tarvitsi parikymmentä sivua.

Olin otettu siitä konkretiasta mikä kuvista säteili. Se on toisesta suunnasta katsoen kadotettu aarre, samalla tapaa kuin vanhat luontokuvat ovat –

noin vuoden 1960 jälkeen suomalaisissa elokuvissa on vain harvoin saatu niistä esiin samoja syvempiä sisältöjä kuin silloin kun kuvaajat olivat kaikki taustaltaan ja sielultaan vielä kiinni maaseudun ja luonnon kudoksessa. Nykyisten elokuvien kuvapinta, digitaalisen kuvan yhä enemmän hallitsema, on näissä asioissa kohtalokkaan yksiulotteinen tai suorastaan lattea. Kokeilimme leikkaaja Petteri Evilammen kanssa erinäisiäkin uudempien elokuvien aivan päteviä kohtauksia, mutta ne putosivat pois, ainoana poikkeuksena Aki Kaurismäen elokuvat. Niiden kuvissa traditio on täydesti.

Italo Calvino tiivistä: ”Kun olin nähnyt Pépé le Mokon Casbahin aloin katsoa oman vanhan kaupunkini portaikkoja uusin silmin... Ranskalaista elokuvaa hallitsevat tuoksut kun taas amerikkalaisessa elokuvassa tuoksuu Palmolive.”

Ranskalainenokuva pyrki hengittävään miljööseen; Renoirin tiedetään hyväksyneen Marseljeesi-elokuvansa lavasteet vasta kun hän oli itse saanut kävellä niissä, tunnustella ja kosketella niitä. Koin saman tunnun syvennyessäni Valentin Vaalan elokuvien yksittäisiin kohtauksiin. Kamera oli keskellä talojen ja katujen aineellista todellisuutta. Vaikutelma oli tässä ja nyt – ja ellei näin olisi ollut, eri aikakausien dialogin rakentaminen olisi ollut mahdotonta. Summittaisuudet olisivat kaataneet kaiken.

Käytin jo sanaa aikapeli, ja voisin käyttää sanaa aikamatka. Sehän on kaiken sydämessä: juuri aika, sen jatkuva siirtyminen ja sen avulla syntyvä dialogi – ihmisten sekä heidän tekojensa ja unelmiensa vuoropuhelu – aikojen ylitse, luo ”Helsinki, ikuisesti” -elokuvan korkokuvan ja vertailevan tason. Koin kadonneen ajan moniäänisen labyrintin ikiomaksi tavakseni tuoda jotain lisää tapoihin kertoa ja tietää kaupungista. Se on kenties, parhaimmassa tapauksessa, jotain jota millään muulla kaupungin katsastamisen tavalla ei voida tavoittaa.

Eletty elämä ja unelma kaupungista samassa kokokuvassa: mitä kaupunki olisi voinut olla, salaamatta sitä että se on melkein aina unelmia vähemmän,

mutta kaunis juuri epätäydellisyydessään. Tässä suhteessa elokuville ominainen valhe ja kiertoilmaisuus ovat antoisia: niin paljon on kätkeytyä, piilotettua tai naiivisti kaunisteltua – on melkein mahdotonta löytää filmattuja kuvia hädästä ja köyhyydestä, jota kaupungissa on kuitenkin usein eletty. On kuitenkin tapoja kertoa ahdistuksen teemoista epäsuorasti. Todet kuvat ovat epätosien sisässä – lopullinen tekijä tällaisessa palapelimäisessä esityksessä on kunnioittavan käsitykseni mukaan elokuvan katsoja.

Koska luotan katsojaan, elokuvassa nähdään melkein enemmän ”tähtiä” kuin tavallisia ihmisiä – joita tarina kuitenkin koskee. Kuitenkin tähdet ovat oman aikansa perusihmisiä, eräänlaisia tiivisteitä. He ovat ehkä korotettuja, mutta ääriviivat, karakteristiiikka ja ajan erityispiirteet ovat täsmälleen oikeat. He ovat kaupungin tavoin ajan lakien alaisia: eri aikojen kauneimmat naistähdet, joiden viehätys on sukua kaupungin viehätykselle, Tauno Palon vuosikymmenet (joiden päätteeksi vanha Tauno Palo kohtaa nuoremman minänsä) tai se että Tauno Palo kohtaa Matti Pellonpään samassa filmitilassa, kuin konsanaan Eliten ovensuun nurkkapöydässä. Samalla tavalla jokainen Helsingin kolkka avautuu ajallisin kosketuksin: Kallio Edvin Laineen, Armand Lohikosken (Puupää-elokuvat), Aki Kaurismäen kameran tallentamana.

Materiaalia oli satoja tunteja, kirjallisuutta ties kuinka monta hyllymetriä, mahdollisia maalauksia satoja... Ja samalla kollaasin merkillinen nyrkkisääntö on että mitä moninaisempi – mieluiten tyrmäävän suuri – materiaali on käytössä, sitä henkilökohtaisempi elokuva voi syntyä. Ja sitä ”Helsinki, ikuisesti” minulle nimenomaan on: muistojeni, kokemuksieni, unieni summa. Siksi vielä pari henkilökohtaista sanaa. Olen syntynyt Helsingissä, mutta muuttanut viisivuotiaana Ouluun. Palasin Helsinkiin 17-vuotiaana. Olen siis ulkopuolinen tarkkailija ja ikuinen muukalainen. ”Perustarina” on siis omani: olen elänyt siirtymän maaseudulta kaupunkiin, kompuroin koko ikäni hiukan neuvottomasti kaupungin merkkien keskellä, elokuvan alussa ja lopussa rautatieaseman liepeillä elämänsä valintoja hahmottava pikku-Matti on myös minun tarinani.

Se että ”Helsinki, ikuisesti” ei muistuta mitään muuta elokuvaa, liittyy taustaani. En osaisi tehdä niitä kaupunkielokuvia, joita paremmin koulutetut tekijät ovat luoneet, seminaareissa olen häpeissäni syrjässä kun minua tietävämmät puhuvat. Ja toisaalta sitten olen melkein kuin juna edennyt kohti tätä haastetta: elokuva etenee mielikuvituksessa ja on siten hyvin radionomainen (tein ohjelmia 40 vuoden ajan), olen kirjoittanut suomalaisen elokuvan historian ja myös teoksen nimeltä ”Tähtien kirja” jossa pohdin 1000 sivun verran tähtien ja kuuluisuuksien olemusta. Olen harrastanut kirjallisuutta yhtä paljon kuin elokuvaa (monet tärkeimmät kirjailijani on jopa mainittu elokuvassa: Faulkner, Kafka, Proust, Dostojevski, ja paljon hienoja suomalaisia kirjailijajääniä). Ynnä olen ollut kauan kiintynyt kollaasiin ajatuksesta ja halunnut haastaa sen Walter Benjaminin käsityksen, että kollaasi ei voi saavuttaa samaa tasoa kuin ”alkuperäistaideteos”.

Niinpä olin onnellinen voidessani hyödyntää minua kiehtovan metodin ainutlaatuisuutta. En näet usko, että muissa lajeissa voisi yrittää kahmaista yhteen ja samaan teokseen seuraavia isoja kokonaisuuksia:

- vuosisadan historia
- kaupungin vuosisata
- kasvojen tarina: tähdet ja tavalliset ihmiset
- eri taiteiden dialogi, jälleen vuosisadan aikajanalla.

Jotain tällaista ”Helsinki, ikuisesti” näet on. Rakenne on luultavasti yhtä kompleksinen kuin monissa modernin taiteen kokijakuntaa jakavissa teoksissa, mutta toivoakseni intiimi – ja sitä helpomman oloinen, mitä vaikeampaa yhtälöä on oltu tekemässä. Koen edenneeni – tämä on jälkikäteen syntynyt järkeily, koska tekoprosessi oli täysin spontaani – kohti vaivatonta lopputulosta lisäämällä kompleksisuutta, ja palkintoni on ollut hyvin yksinkertainen: en tiedä, että kukaan olisi Helsinki-elokuvaa katsoessaan pudonnut kärryiltä, vaikka on yhtä ”vaikea” kuin Faulknerin tai Claude Simonin romaanit. Tästä syystä minua ilahdutti Portugalista minulle toimitettu kirjoitus, jossa elokuvaa verrattiin Orhan Pamukin kaupunkiromaaneihin.

Aivan sydämessä on kuitenkin oma kokemus ja omat muistot, joista viidestä 17 ikävuoteen kokemus on poissa. Aukko on merkitsevä: paikat ovat minulle tuttuja ja samalla tuntemattomia. Ne ovat usein näkyjä arvokkaiden asioiden katoavaisuudesta ja samalla viitteitä kaupungin ikuisuudesta – joka ei liity yhteenkään olevaan rakennukseen vaan on näkymätön seikka. Paikka on ikuinen, sen ilmenemis-muodot ajallisia.

Täytän tietämättömyyttäni ihmisillä, jotka olen tuntenut. Väistämättömästi syntyi ketjuja, jotka ovat eräänlaisia henkilökohtaisia keskusteluja ystävien, usein edesmenneiden, kanssa. Monesta korkokuvaan nousevasta ohjaajasta ja näyttelijästä olen tehnyt aiemmin oman tarinansa, eli esimerkiksi Tauno Palon, Irma Seikkulan, Edvin Laineen, Armand Lohikosken henkilökuvat. Aki Kaurismäen kanssa olemme tehneet kirjan, Esko Salminen, Matti Pellonpää tai Kati Outinen ovat sitä ystävien Helsinkiä, joka tekee kaupungista oikean.

Heistä Tauno Palo on päätähti, kuten hän oli neljän vuosikymmenen ajan suomalaisessa tajunnassa. Hänen läsnäolonsa on jokainen katsoja noteerannut, mutta sen sijaan kukaan ei näytä huomioineen henkilöä, jolle omistin elokuvan: säveltäjä George de Godzinsky. Hienosäikeisen persoonan muisto oli minulle tärkeä: hänen sävellyksensä ja tulkintansa – jotka ovat merkittävässä osassa – virittivät ajatuksen tyyliä, joka on romanttinen, kevyt mutta samalla syvästi tunteellinen. Godzinskyn musiikki pelkistää sen mitä muutkin ”elokuvani taiteilijat” ilmentävät. Eri alojen tekijät tarjoavat melkein sadan vuoden ajalta harjaantuneiden silmien ja herkkien sielujen havaintoa, pohjana suuri kiintymys Helsinkiin ja ihmisten kaupunkiin.

Koska etualalla ovat silmän taiteet, muuan peruskokemukseni saattaa olla yllättävä: tärkeimpiä esityksen tasoja ovat näkymättömät ja – tämä täytyy lisätä, koska puhumme Suomesta – puhumattomat asiat. Ilmaiseva esimerkki on sota-ajan Helsinki. Sen monet hienot filmikuvat olivat aivan ensimmäisiä, jotka pyörivät mielessäni kun suunnitelma alkoi konkretisoitua, aivan kuten ensimmäiset

mieleeni tulevat musiikit olivat Georg Malmsténin ja Tuomari Nurmion laulut.

Mitään näistä ei elokuvassa ole, isoimpana yllätyksenä itselleni, että sodan Helsinkiä ei nähdä. Mainitsen tämän siksi, että voin ehkä hiukan raottaa lähestymistapaani lukijalle ja itsellenikin. Sotaa ei näytetä siksi, että se on joka tapauksessa kaikessa läsnä – ja ehkä ilmaisevammin ja painokkaammin juuri olemalla poissa, koska valintaan liittyy suomalainen puhumattomuus ja sukupolvien ajan jatkunut vaikenemisen perinne. Sodan kuvia ei tarvitse näyttää, koska se on läsnä kaikessa 1940- ja 1950-luvun kuvastossa – ankarammin kuin olisin etukäteen osannut aavistaa.

”Helsinki, ikuisesti” on kunnianosoitus elokuvan hienoille tekijöille, joista läheskään kaikki eivät ole saaneet saavutuksiaan vastaavaa kunnioitusta. Alusta lähtien tuntui välttämättömältä, että heidän elämäntyötään voisi kunnioittaa oikeasti vain siten, että elokuvasta saadaan aikaan oikea filmikopio – että se olisi Helsingin oikean – ei digitaalisen – valon draama. Helsingin kaupungin edustajat eivät lämmenneet ajatukselle¹, mutta sellainen kopio on nyt olemassa tuottaja Jouko Aaltosen ponnistusten ansiosta. Suurin toiveeni liittyy tähän: että jonain päivänä saisin kokea elokuvan esityksen Senaatintorille pystytetyltä jättiläiskankaalta. Ehkä silloin voisin tuntea, että minusta on viimeinkin tullut oikea helsinkiläinen.

¹ Rakennuslautakunnan puheenjohtaja Kauko Koskinen ym. ovat tehneet 11.2.2009 kaupunginvaltuustolle aloitteen ”Helsinki, ikuisesti” –elokuvan filmikopion toteuttamisesta ja sen käytöstä sekä kaupungin omissa tilaisuuksissa että kansainvälisillä festivaaleilla ja tapahtumissa eri puolilla maailmaa. Aloitteentekijät mainitsevat aloitteessaan muun muassa seuraavaa: ”Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut edellytämme, että kaupunki ryhtyy neuvottelemaan elokuvan tuottaja Jouko Aaltosen kanssa ”Helsinki, ikuisesti” –elokuvan filmikopion toteuttamiseksi samalla turvaten oman intressinsä elokuvan käyttöoikeuksissa. Elokuvakopion kustannuksiin ovat valmiita osallistumaan myös Suomen elokuvaseätiö ja AVEK (Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus, lis.).”

| PERUSTELUT

Professori, valtiotieteen tohtori Peter von Bagh on elokuvassaan ”Helsinki, ikuisesti” tallentanut kaupunkirakentamisen perinnettä ja sielua jättäen näin tuleville sukupolville arvokasta tietoa Helsingin kaupunkiympäristöstä.

“HELSINKI, FOREVER”, A FILM BY PETER VON BAGH, PROFESSOR OF FILM HISTORY, Ph.D. (Pol.Sc.), FILM HISTORIAN AND DIRECTOR

COMPLETED in 2008, “Helsinki, Forever” is the fruition of a long – lifelong – process of maturation. The idea of its making was born relatively recently, however, probably as a consequence of having spoken in various connections about Helsinki or the city in general as depicted by film. The result was always unsatisfactory: words, even complemented by film clips, were not sufficient. When the idea of a collage film came into being, the sequence of events was hectic. Editing the massive amount of material to its final form took less than two months, a feat that no-one – in retrospect not even we ourselves – can believe.

There were two sources of inspiration. Firstly, the challenge to make a feature film exclusively out of old, already existing footage. Not a single foot of new material would be filmed for this project; the focus on existing – collective memory – would be absolute. Secondly, I took pleasure in building on the tensions of the television series “The Blue Song”

(which had also been turned in to a book at around the same time as I was taking the first steps with the Helsinki film). In addition to film, other art forms were also involved, their tensions and their specific way of evincing the city. Music, photography, paintings and literature would be equal elements along with the moving image.

People started calling my film an “urban symphony”, but I rejected the term – I personally have tried to sell the term “rhapsody” – as I have not had the resources to move on the same planes as the masters of the 1920s and 1930s – in the era when Moscow, Paris, Berlin and New York received their cinematic “urban symphonies”. First and foremost I am referring to the Soviet director Dziga Vertov and the kaleidoscopically evolving urban landscape that he depicted in the film “Man with a Movie Camera”.

My own subconscious stimuli are home-spun. During my early student years, one of the significant

phenomena was the engineering students’ film club Montaasi, within which Risto Jarva and Pertti Maisala were influential. They created the short film “Kaupungissa on tulevaisuus” (The Future is in the City) – with Antti Peippo as cinematographer; architect Jaakko Ylinen wrote his doctoral dissertation on the possibilities of portraying architecture by cinematic means. I accompanied Jarva and Peippo when they were searching for locations for their film “Onnenpeli” (Game of Chance), whose verbalised intent was to be an “urban film”. Things lingered on in the subconscious.

I myself do not have the capacity to do what my friends did; above all I perhaps have been a “Station” in a short film that like the film “Helsinki, Forever” wanders along the time line of a century”. The new images captured by Lasse Naukkarinen constitute an equally important reflective plane as the old ones – and now I understood right away that everything had to be based on a time game. Old Finnish films would

serve as circumstantial evidence, and explicitly and equally both documentary and fiction; I have deliberated on this aspect often and come to the conclusion that fiction passing into chronological distance is transformed within twenty years into a “flash of truth” equal to a documentary”.

Where does the multilayered substance of fiction stem from? Beverly Heisner writes in her work on film scenography “Hollywood Art”:

“Art direction is a branch of architecture in which environments are built, but seldom in their entirety

and seldom to last. What an art director creates are spaces (internal and external), facades, and even entire towns. These are often seen by more people than will ever see any single building in the world. Beyond that, the art director, using only fragments of nature or architecture or manmade objects, can evoke mood, establish themes, and etch characters in films.”

In other words: the clips that I have selected for my film have already been assimilated as reality – the general city images have undergone the same mental process as film sets. Helsinki is fiction without being

any less real for it. In Helsinki people were getting on with their everyday lives; daily thousands passed the spots that had been captured on film, too – but even more saw those images and formed a mental image of their capital. In the inhabitant’s consciousness the idea of the city the feeling crystallises that “all that is most beautiful” disappears, which Eino Leino has captured in his poem about summer in Lapland.

Let us remember that during the period from which I selected my footage, every domestic film, even bad or mediocre, was viewed by, let’s say, 400 000 citizens, over a tenth of the population.

The lead role performers may have failed, the plot and lines may have been lousy, but each and every time the camera shifted to portray Helsinki, the audience was electrified.

Once extracts from books, poems and photographs (this aspect was reduced, the only photographer is Signe Brander), music and paintings were included, engaging in a dialogue with the editing and drama are the wisdom and quality of some hundred Finnish artists. Their contribution is not simply a citation, but a contribution to the dialogue. According to the laws of montage, it amounts to more than the sum of its parts; i.e. as I wrote in a notebook in the film club during my school days: 1+1 is not 2 but 2+. Enthusiasm was infectious: getting engrossed in the material provided the fantastic and improbable feeling that there is only one subject in the world that everyone is absolutely enthralled with.

Even when you took a bad or a mediocre film to the cutting table, it lit up when showing houses, streets, bird's eye views from which you can make out city districts. They are not always the work of the most brilliant film makers, yet they are heavy with Cartier-Bresson's "decisive moments" capturing in a few seconds the lost moment and time, which it took Marcel Proust twenty odd pages to describe.

I was impressed by the concreteness that radiated from the images. From an opposite perspective they constitute a lost treasure in the same way as old natural imagery – after the year 1960 or so, Finnish film has seldom revealed the same depth of content compared to the time when film makers were all, in background and in their souls, attached to the weave of the countryside and nature. The surface of contemporary films, increasingly dominated by the digital image, is fatally one-dimensional or even flat with respect to these issues. With editor Petteri Evilampi we experimented with several, quite valid scenes from more recent films but they were dropped, with the exception of Aki Kaurismäki's films, in whose images tradition is richly present.

Italo Calvino crystallised:

"Having seen the Casbah of Pépé le Moko, I began to look at the staircases of our own old city with a different eye...the French cinema was heavy with odours, whereas the American cinema smelled of Palmolive."

French cinema aspired to an airy milieu; Renoir is known to have approved the sets of his film *La Marseillaise* only after having strolled around in them, felt and touched them. I experienced the same sensation when I became absorbed in individual scenes of Valentin Vaala's films. The camera was amidst the material reality of houses and streets. The impression is here and now – and if this had not been the case it would have been impossible to build a dialogue between different eras. Vagueness would have overturned the whole thing.

I already used the term time game and I could also use the term time travel. It is, after all, at the heart of everything: namely time, its constant passing – and the dialogue that evolves through it – the discourse of humans as well as their actions and dreams – over time, generates the relief and comparative planes of the film "Helsinki, Forever". I felt that the polyphonic labyrinth of lost times to be my very own way of contributing something new to the ways in which we narrate and know about cities. It is perhaps, in the best-case scenario, something that cannot be achieved by any other way of examining the city.

Life lived and a dream of a city in the same long shot: what the city could have been, without concealing that it almost without exception falls short of the visions – yet beautiful in its very imperfection. In this respect fabrication and euphemism, so typical of the cinema, are rewarding: there is so much hidden, concealed or naively romanticised – it is nearly impossible to find filmed images of despair and poverty, which has often been the reality of living in the city. There are, however, ways of telling about the themes of anxiety in an indirect manner. True images lie

within the untrue ones – the ultimate factor in such a fragmentary portrayal is, according to my deferential view, the person watching the film.

As I trust the viewer, the film maybe features more "stars" than ordinary people – whom the story ultimately is all about. However, stars represent the basic human types of their time, concentrates of a kind. They are perhaps elevated, but the outlines, characterisation and the distinctive traits of the era are absolutely accurate. They are, like the city, subject to the canons of their time: the most beautiful female stars of different eras, whose charm is related to the charm of the city, the decades of Tauno Palo (at the end of which the old Tauno Palo encounters his younger self) or that Tauno Palo meets Matti Pellonpää in the same cinema space, as if at Palo's regular corner table by the entrance to Restaurant Elite. Every part of Helsinki opens up in the same way for connections along the time line: Kallio recorded by the camera of Edvin Laine, Armand Lohikoski (Puupää films), Aki Kaurismäki.

There were hundreds of hours of footage; god knows how many shelf metres of literature, hundreds of potential paintings... And at the same time the remarkable rule of thumb of the collage is that, the more diverse – or rather stunningly extensive – the material at hand is, the more personal the upcoming film can be. And that is what "Helsinki, Forever" in actual fact is to me: the sum of my memories, experiences, dreams. Therefore a few more words on a personal note.

I was born in Helsinki but moved to Oulu at the age of five. I returned to Helsinki at seventeen. Thus I am an outside observer and a stranger forever. The "basic storyline" is thus my own: I have lived the transition from the countryside to the city, I stumble throughout my life slightly perplexed among the signs of the city, the little boy Matti trying to figure out his life choices around the main railway station at the beginning and end of the film also embodies my story.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON KUVA-ARKISTO HELSINKI CITY MUSEUM'S PICTURE ARCHIVES ERIC SUNDSTRÖM

The fact that "Helsinki, Forever" does not resemble any other film has to do with my background. I would not be able to make the urban films that better educated makers have created; at seminars I withdraw ashamed when those more knowledgeable than myself take the floor. And on another note I have gone full steam ahead, almost like a train, to meet this challenge: the film progresses in the

mind and in that respect resembles radio (I made programmes for 40 years), I have written the history of Finnish cinema and also a book "Tähtien kirja" (The Book of Stars), in which I reflect on the essence of stars and celebrities for some 1000 pages. I take a keen interest in literature as much as cinema (several of the authors most important to me are even brought up in the film: Faulkner, Kafka, Proust,

Dostoyevski, and many fine Finnish authors' voices). In addition, for a long time now I have been intrigued by the idea of a collage and have harboured the desire to challenge Walter Benjamin's notion that a collage cannot reach the same level as an "original work of art".

I was thus very pleased to be able to exploit the originality of the method that inspired me. I namely do not believe that you could attempt, in one single work, to embrace the following vast entities with any other vehicle:

- the history of a century
- the century of a city
- a chronicle of faces: stars and ordinary humans
- a dialogue between different art forms, again spanning a century.

This is something of what "Helsinki, Forever" actually is. Doubtless, the structure is as complex, as is the case with many divisive works of modern art, but intimate I hope - yet the more effortless it seems, the more convoluted the equation has been

in the making. I feel that I have proceeded – this is a post-rationalisation, as the process of making was quite spontaneous – towards an unforced end result by adding complexity, and my reward has been a very simple one: I know of no-one who has lost the thread watching the Helsinki film although it is as “intricate” as the novels of Faulkner or Claude Simon. For this very reason I was delighted to receive an article from Portugal, where the film was compared to Orhan Pamuk’s urban novels.

At the very core are, after all, one’s own experiences and memories, minus those from the age of five to seventeen. The gap is significant: places are familiar to me and yet alien at the same time. They are often visions of the transitory nature of things of value and at the same time allusions of the eternity of the city – which has nothing to do with any building, but is imperceptible. The place is eternal, its manifestations temporal.

I make up for my lack of knowledge by turning to the people I have known. Inescapably, certain sequences were formed that were like personal discussions with friends, often deceased. I have earlier made separate accounts of many of the directors and actors who stand out here, for example, the portrayals of Tauno Palo, Irma Seikkula, Edvin Laine, Armand Lohikoski. With Aki Kaurismäki I have written a book; Esko Salminen, Matti Pellonpää or Kati Outinen in turn represent the Helsinki of friends, which makes the city real.

Of the above, Tauno Palo is the major star, as he was for forty years in the Finnish collective consciousness. Every viewer has noted his presence while the exact opposite seems to be true of the very person I dedicated the film to: the composer George de Godzinsky. The memory of the subtle persona was important to me: his compositions and renditions – which play a significant role – inspired the idea of a genre that was romantic, light yet deeply emotional at the same time. Godzinsky’s music crystallises the same thing that the other “artists of my film” embody.

From a period that spans almost a century, influential people from many fields provide observations of trained eyes and sensitive souls, at the heart of which lies a great affection for Helsinki, the city of the people.

As the main emphasis is on the visual arts, a certain fundamental sensation of mine may sound surprising: the most important planes of representation are the invisible ones and – this has to be added as we are talking about Finland – things unsaid. An illuminating example is war-time Helsinki. Its many outstanding film images were the very first that I began to turn over in my mind as the plan began to take shape, just as the first pieces of music that sprang to mind were Georg Malmstén’s and Tuomari Nurmio’s songs.

None of these are to be seen in the film, as the biggest surprise to myself, war-time Helsinki does not appear. The reason for mentioning this is that I may be able to provide the reader and perhaps myself, too, with a glimpse of my approach. War is not shown because it inevitably is present in everything – and perhaps more expressively and emphatically by its absence, as the choice is associated with Finnish reticence and the tradition of silence that has stretched over many generations. Images of war need not be shown as it is present in all the imagery of the 1940s and 1950s – more severely than one could initially have anticipated.

“Helsinki, Forever” pays homage to the excellent film makers, many of whom have not received the applause their achievements merit. From the very beginning I felt it was necessary to pay respect to their life’s work by producing a real film copy of the work – so that it would constitute the drama of light – non-digital – of the real Helsinki. The representatives of the City of Helsinki remained cold to the idea¹, but nevertheless, such a copy now exists thanks to the efforts of producer Jouko Aaltonen. My greatest wish has to do with this: some day to experience the film projected on a giant screen in Senate Square. Perhaps then I could finally feel that I have at last become a true native of Helsinki.

¹ The Chair of the Building Control Commission Kauko Koskinen et al. have on 11.2.2009 presented to the City Council a motion for executing a film copy of “Helsinki, Forever” and its use in the City’s own events, in international festivals and events around the world. Those putting forward the motion have stated the following: “We, the cosignatory Councillors, require that the City start negotiations with the film’s producer, Jouko Aaltonen, for the production of a film copy of “Helsinki, Forever” and thus also securing its own interest in the licensing of the film. The Finnish Film Foundation and AVEK (The Promotion Centre for Audiovisual Culture, add.) have also offered their support to cover the costs of the film copy.”

! GROUNDS FOR THE AWARD

In his film “Helsinki, Forever” Peter von Bagh, Professor, Ph.D. (Pol.Sc.) has recorded the tradition and soul of urban development, leaving a valuable testament to Helsinki’s urban environment for future generations.

2009

KORKEALUOKKAINEN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN JA ARVOKKAAN RAKENNUSKANNAN KUNNOSTAMINEN

Kruunuhakaan on valmistunut samalla kertaa arvokas ja käyttäjäystävällinen uusi instituuttirakennus, Svenska social- och kommunalhögskolan. Kysymyksessä on Helsingin yliopiston ja Senaatti-kiinteistöjen vuonna 2003 järjestämän arkkitehtikilpailun voittanut ehdotus. Voittaneen ja toteutuneen ehdotuksen tekijänä on akateemikko, arkkitehti Juha Leiviskä. Leiviskä (s. 1936) on Suomen elossa olevista nykyarkkitehdeista kansainvälisesti tunnetuin. Rakentamisen Ruusu 2009 haluaa tuoda esiin taitavan ja korkealuokkaisen täydennysrakentamisen historiallisesti vaativaan ympäristöön

ja samalla kunnioittaa kansainvälisesti merkittävää arkkitehdin elämäntyötä.

Helsingissä on enemmän rakennushistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa, kuin missään muussa suomalaisessa kaupungissa. Vaikka rakennuspiirustukset pääosin on arkistoitu huolella viranomaisten, muun muassa rakennusvalvonnan ja kaupungin-arkiston toimesta, ovat viralliset piirustukset usein vain lähtökohta kun korjaus- ja muutostyöt aktualisoituvat. Tarvitaan huolellista rakennuksen rakenteiden, kunnan ja pintakerrostumien tutkimista.

Helsingin rakennusvalvonta edellyttää usein arvorakennuksia korjattaessa erityisiä rakennushistoriallisia selvityksiä ja valistuneet rakennuttajat teettävät niitä ilman viranomaisten vaikuttamistakin. Ruusun kunniamaininnoilla halutaan nostaa esiin vanhan arvokkaan rakennuskannan kunnostukseen liittyvät erikoistehtävät.

HIGH QUALITY INFILL DEVELOPMENT AND RENOVATION OF HISTORICALLY SIGNIFICANT BUILDING STOCK

A new institute building, at the same time dignified and user-friendly, has been built in Kruunuhaka for the Swedish School of Social Science, Svenska social- och kommunalhögskolan. The building is the entry for the architectural competition arranged in 2003 by the University of Helsinki and Senate Properties. The winning entrant, who also executed the project, is academician and architect Juha Leiviskä. In international circles Leiviskä (born 1936) is the best known of Finland's living contemporary architects. The aim of the Rose for Building 2009 award is to highlight skilful, high quality infill construction in a historically demanding environment and at the

same time to honour the life work of an internationally renowned architect.

In Helsinki there is more building stock of historical significance than in any other city in Finland. Even though the architectural drawings have mainly been archived carefully by the authorities, for example those responsible for building regulation and the City's archives, the official drawings are often only a starting point when renovation and alteration work is undertaken. Careful research on the structures, condition and surface layers of the building is needed. The Helsinki City Building

Control Department often requires a special survey of the building's history when buildings of historic significance are renovated, and enlightened developers have surveys carried out without the authorities' demanding it. The honorary mentions for the Rose award are intended to give praise where it is due, for the special tasks involved in restoring significant old buildings.

SVENSKA SOCIAL- OCH KOMMUNALHÖGSKOLAN

JUHA LEIVISKÄ, ARKKITEHTI,
AKATEMIKKO

RATKAISU pyrkii noudattamaan kaupunginosan alkuperäisiä rakentumisperiaatteita. Samalla se haluaa käyttää tarjolla olevat mahdollisuudet maksimaalisesti sisätilojen hyväksi.

Yrjö-Koskisen kadun varteen asettava uudisrakennus jakautuu kahdeksi avoimen aulan yhdistämäksi volyymiksi vapaasti seisovien vanhojen rakennusten vierelle. Nämä rakennukset kehystävät korttelin sisäosassa hieman korkeammalla seisovaa ryhmän vanhinta rakennusta (Snellmaninkatu 10), muodostavat sen kanssa pihapiirin ja antavat sille pääroolin tässä näytelmässä.

Rakennukset sisätiloineen keskustelevat keskenään eivätkä käännä toisilleen kylkeään. Porrastamalla uudisrakennus sekä pohja- että leikkausmuodoltaan saadaan kaupunkitila hengittämään. Korttelin sisäosaan on saatu väljyyttä, kaksikerroksisista yhteistiloista ja pihasta on muodostunut ”sydänalue”, kokoava olohuone. On syntynyt mittakaavaltaan intiimi ja polveileva neljän pienen rakennuksen ensemble sisäpihan äärelle.

Ratkaisu moninkertaistaa näkymät eri suuntiin kaikissa kerroksissa sekä ulos kaupunkiympäristöön että eri huonetilojen välillä. Tavoitteena on ollut luoda ”arkkitehtoninen mikroilmasto”, lähipiiri, joka synnyttää ja vahvistaa ihmisten välisiä kontakteja.

SWEDISH SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

JUHA LEIVISKÄ, ARCHITECT, ACADEMICIAN

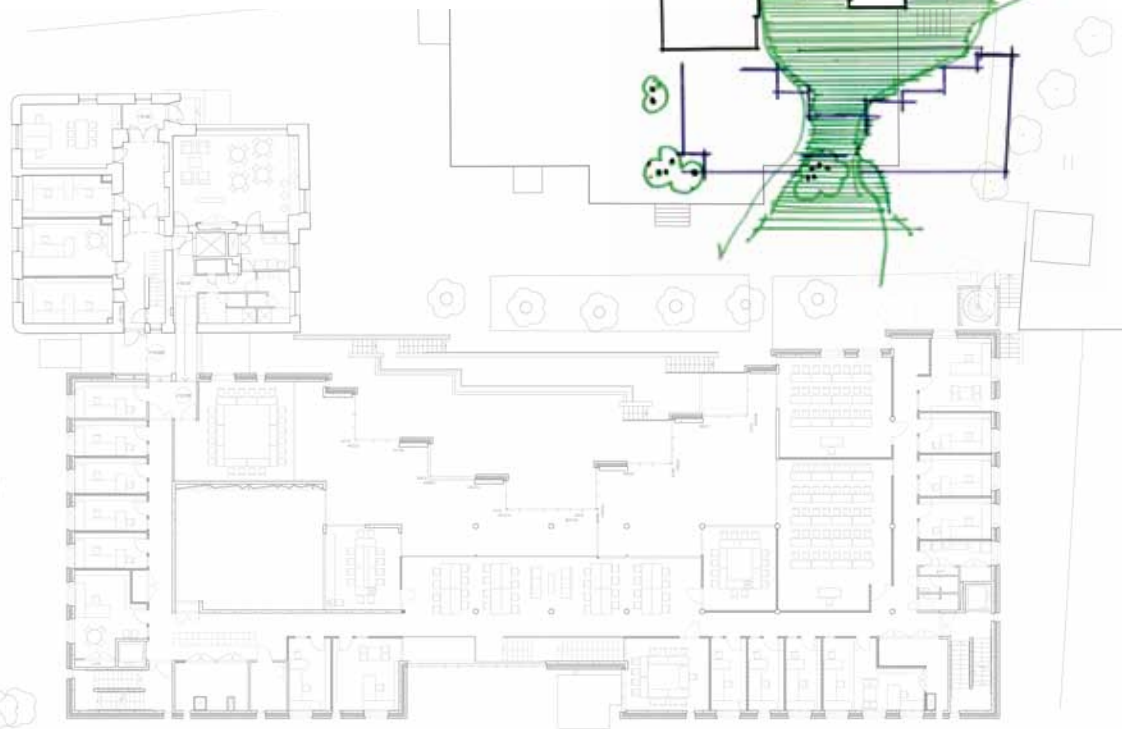
PERUSTELUT

Syksyllä 2009 käyttöön otettu Svenska social- och kommunalhögskolanin rakennus on kompakti kokonaisuus osana Helsingin empirekaupunginosan rakennetta. Leiviskä hienosääti rakennuksen sijaintia niin että vanhaa arvokasta puustoa voitiin säilyttää mahdollisimman paljon. Uudisosa kytkeytyy taitavasti ja huomaamattomasti vanhaan naapurirakennukseen, oikeuslääketieteellisen laitoksen käytössä ollut rakennus on löytänyt uuden elämän osana ruotsinkielistä yhteiskuntatieteellistä koulutusta.

Rakennuksen sisäistynyt hienous ja ansiot paljastuvat parhaiten tarkastelemalla sitä sisältä. Leiviskän tietoisena tavoitteena on ollut avata sisätilojen näkymät eri suuntiin kaikissa kerroksissa niin että koko ajan säilyy kokonaiskuva sen tiloista. Tilat on myös suunniteltu monikäyttöisiksi.

JUSSI VUORI

JUHA LEIVISKÄ

THE SOLUTION chosen by the architect aims to follow the original building principles of the city district. At the same time it is intended to make the best possible use of the opportunities available for the interior space.

The new building along Yrjö-Koskisen katu Street is divided into two building volumes joined by an open lobby beside the old buildings which remain detached. These buildings provide a frame for the oldest building of the group, which stands slightly higher in the interior of the block (Snellmaninkatu 10), forming a courtyard with it and giving it a main role to play in this drama.

The buildings with their interior spaces interact and do not turn their backs on one another. The stepwise formation of both the ground plan and the section of the new building allows the urban space to breathe. The interior part of the block is spacious, and the two-storey communal space together with the courtyard form the "heart" of the complex, a living room where people can congregate. A meandering ensemble of four small buildings on an intimate scale has been created around the inner courtyard.

The solution provides multiple views in different directions on all floors, both out into the urban environment and between different rooms. The goal has been to create an "architectonic microclimate", a close circle that promotes and strengthens contacts between people.

ARNO DE LA CHAPELLE

§ GROUNDS FOR THE AWARD

The building of the Swedish School of Social Sciences, inaugurated in autumn 2009 is a compact entity that is integrated into the fabric of the Empire-style part of Helsinki. Leiviskä fine-tuned the placing of the building so as to keep as much as possible of the dignified old park. The new part is skilfully and discreetly linked with the old neighbouring building, and the building which was previously used by the university's Department of Forensic Medicine has taken on a new life as part of the Swedish School of Social Sciences.

The refinement and merits inherent in the building are best revealed by examining it from the inside. Leiviskä's conscious design was to open up the views from the interior in different directions on all floors so as to retain an overall view of the spaces at all times. The facilities are also designed to be multifunctional.

JUHA LEIVISKÄ

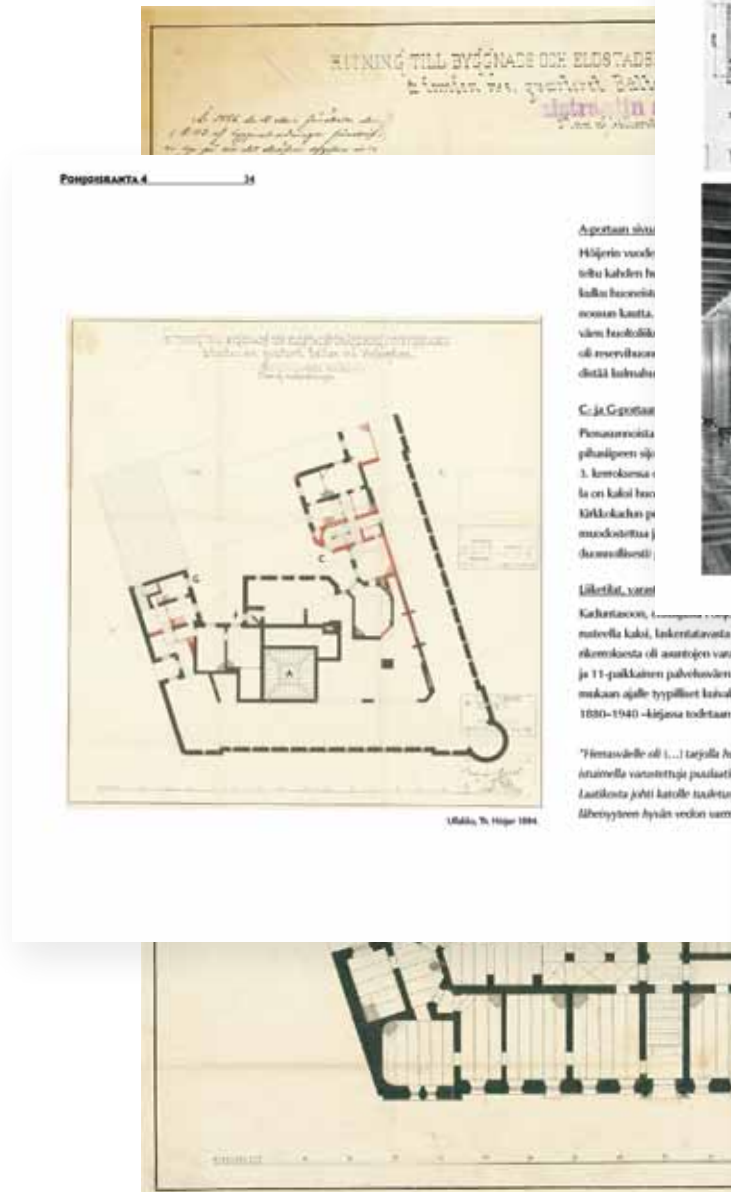
RAKENNUSHISTORIAALLISET SELVITYKSET

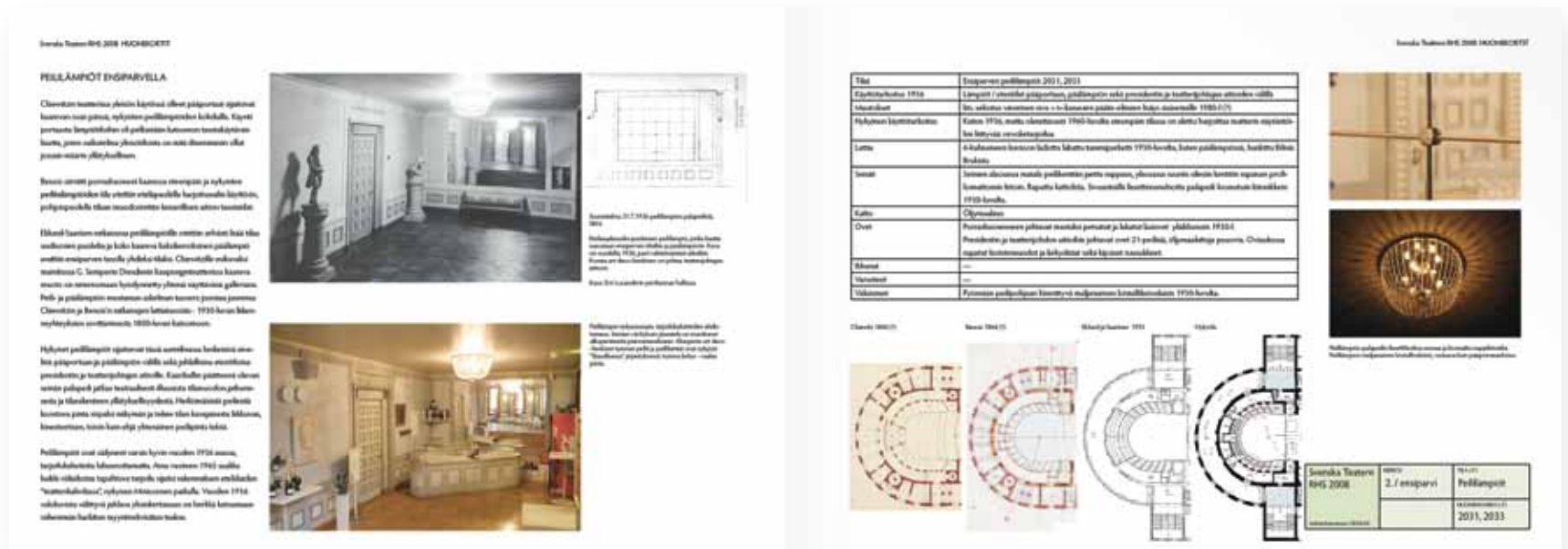
ARKKITEHTITOIMISTO OKULUS OY, ARKKITEHDIT MIKKO BONSDORFF
JA KATI WINTERHALTER

RAKENNUSHISTORIASELVITYS on monografia-tyyppinen, yhteen rakennukseen tai rakennusryhmään keskittyvä tutkimus. Se pyrkii tavoittamaan tutkimuskohteestaan kaiken oleellisen, jotta rakennuksen ylläpidossa ja muutostöissä voidaan vastedes tehdä ymmärtäviä ja perusteltuja ratkaisuja. Vanhempi rakennuskantamme kertoo historiastamme todistusvoimaisesti ja parhaimmillaan autenttisesti. Onnistunut tutkimus avaa lukijan silmät ymmärtämään rakennetun ympäristön kertomaa tarinaa.

Tutkimuksen tekeminen tarkoittaa käytännössä valtavan suuren tietomäärän läpikäymistä, lajittelemista ja järjestämistä sekä analysoimista. Arkistomateriaalin määrä vaihtelee suuresti kohteesta riippuen. Aikalaisartikkeleiden ja vanhemman valokuva-aineiston hakeminen on toisinaan suoranaista kullanhuuhtontaa – materiaalia on valtavan paljon, mutta kultahippuja vain harvassa. Tutkimustyön varsinainen limppu on selostuksen tekstiosuus, joka syntyy vähitellen, kun hankittu tieto kirjoitetaan suorasanaiseksi, useimmiten kronologisesti juonelliseksi tekstiksi. Selostustekstin laatiminen on kiinnostavien ja triviaalien asioiden välillä tasapainoilemista. Usein pienet yksityiskohdat kiinnittävät rakennuksen suurempiin historiallisiin kaariin tai yhtä hyvin inhimillisiin tarinoihin, jotka muuttavat rakennuksen osaksi elävää historiaamme.

Toimistomme on laatinut selvityksiä monen tyyppisistä ja laatusista kohteista, aikajanalla 1746 rakennetusta ristikirkosta vuonna 1978 rakennettuun monitoimikeskukseen, niin vankilan muurista kuin teatterista, piharakennuksesta ja parlamenttitalosta. Tutkimuskohteiden eroista huolimatta työn teossa toistuvat hyvin samantyyppiset kysymyksenasettelut ja haasteet: kuinka tuoda esille rakennuksen keskeiset arvot ja kuinka välittää ne eteenpäin mahdollisimman helposti omaksuttavassa muodossa.

ARKKITEHTITOIMISTO OKULUS OY

HISTORIC BUILDING SURVEYS

ARKKITEHTITOIMISTO OKULUS OY, ARCHITECTS MIKKO BONSDORFF
AND KATI WINTERHALTER

A HISTORIC building survey is a monograph-type study focusing on a single building or group of buildings. Its purpose is to find out everything essential about the object of study so as to ensure that in the future easily comprehensible and well-founded decisions can be made about maintenance and renovation work on the building. Our older building stock provides us with evidence about our history, in the best case telling us an authentic story. A successful survey opens the reader's eyes to an understanding of the story told by the built environment around us.

In practice, carrying out a survey means going through, sorting and organising and analysing a vast amount of information. The amount of archived material varies greatly depending on the object of research. Searching for contemporary articles and older photographic material is sometimes like for panning for gold – there is an enormous amount of material but only very seldom is a gold nugget found. The actual body

of the research work is the text of the survey, which is created gradually as the material acquired is written out in plain language, often as a chronologically plotted text. Composing the survey text is often a balancing act between the interesting and the trivial. Often minor details tie the text to the larger historical background, or equally well to human stories, which transform the building into part of our living history.

Okulus has conducted surveys on projects of different types and nature, on a time span ranging from a cruciform church built in 1746 to an activity centre built in 1978, from prison walls to theatres, from an outbuilding to Parliament House. Despite the differences between the research objects, the same type of questions and challenges come up again and again during the work: how to bring out the key values of the building and how to convey them in a form that is as easy to grasp as possible.

PERUSTELUT

Arkkitehtitoimisto Okulus Oy on tehnyt rakennushistoriallisia selvityksiä ja korjaustapaohjeita poikkeuksellisen vaativiin kohteisiin kuten Eduskuntataloon, Helsingin Tuomiokirkkoon ja Grönqvistin taloon. Mikko Bonsdorffin ja Kati Winterhalterin työ rakennushistoriallisten selvitysten laatijoina on ollut uraa uurtavaa.

|| GROUNDS FOR THE AWARD

Arkkitehtitoimisto Okulus Oy has carried out historic building surveys and drawn up guidelines for renovation methods in connection with exceptionally challenging projects, such as Parliament House, Helsinki Cathedral and the Grönqvist Building. Mikko Bonsdorff and Kati Winterhalter have done groundbreaking work as compilers of historic building surveys.

RAKENNUSHISTORIAALLISET SELVITYKSET JA INVENTOINNIT

ARKKITEHTITOIMISTO SCHULMAN OY, ARKKITEHTI SARI SCHULMAN

VARHAISIMMAT Arkkitehtitoimisto Schulman Oy:ssa laaditut rakennushistoriaselvitykset syntyivät epävirallisina, mutta välttämättöminä osina restaurointia, suunnittelun ja siinä tehtävien valintojen perustaksi. Samalla kun selvitykset ovat eriytyneet omiksi toimeksiannoikseen, niistä on kehitetty havainnollisia, laajempaaakin lukijakuntaa kiinnostavia tietopaketteja.

Rakennushistoriaselvitystä laadittaessa laajasta tutkimusmateriaalista kootaan tiivistetty raportti, jossa rakennuksen historiaa ja nykyasua tarkastellaan rinnakkain. Esiin tuodaan niin muutokset, kuin eri ajoilta säilyneet rakennusosat. Näin valotetaan kohteen muotoutumista nykyiseen asuunsa, sekä nostetaan esiin sen ominaispiirteitä ja kerrostumia. Kohteen syvälinen ymmärtäminen on edellytys analyysille ja johtopäätöksille.

Arkkitehtitoimisto Schulman Oy:ssa tehtyjen rakennushistoriaselvitysten kohteet ovat vaihdelleet yksittäisistä rakennuksista laajoihin aluekokonaisuuksiin. Vuonna 2006 tehty selvitys Tilkan keskussotilassairaalaista sekä Ritarihuone-selvitys vuodelta 2008 edustavat julkisia arvorakennuksia. Vuonna 2003 valmistunut "Roihuvuoren alueen arvot, ominaispiirteet ja rakentamistapaohjeet" puolestaan käsitti kokonaisen lähiön tarkastelun. Suvilahden sähkö- ja kaasulaitoksen selvitykseen (2009) kuului kaikkiaan yksitoista teollisuusrakennusta.

PERUSTELUT

Arkkitehtitoimisto Schulman Oy:n rakennushistoriallisten selvitysten listalta löytyvät muun muassa Suvilahden alueen kehittämissuunnitelma, Tilkan sotilassairaalan rakennushistoriallinen selvitys sekä Roihuvuoren alueen ominaispiirteiden inventointi ja rakentamistapaohjeet. Toimiston työ on ollut pitkäjänteistä.

HISTORICAL BUILDING SURVEYS AND INVENTORIES

ARKKITEHTITOIMISTO SCHULMAN OY, ARCHITECT SARI SCHULMAN

THE EARLIEST historical building surveys by the architectural practice Arkkitehtitoimisto Schulman Oy were drawn up as unofficial but essential parts of restoration and design work and as a basis for the choices to be made. With more and more surveys now being carried out as separate commissions, they have developed into illustrative information packages that are of interest to a wider audience.

When compiling a historic building survey a summarised report is collated from a wide range of research material in which the building's history and present day are examined side by side. Both changes and parts of the building that have been preserved from different periods are highlighted, thus casting light on the way that the object of study has taken its present shape, and bringing out its characteristic features and layers. A profound understanding of the object is needed in order to draw analyses and conclusions.

The targets of historic building surveys by Arkkitehtitoimisto Schulman Oy have varied from individual buildings to extensive areas. The surveys carried out in 2006 on the Tilkka central military hospital and the House of Nobility in 2008 are examples of public buildings of cultural significance. The survey carried out on the values, characteristic features and building methods recommended for the Roihuvuori district comprised the examination of an entire suburb. The survey of the Suvilahti power station and gasworks (2009) included eleven industrial buildings.

┆ GROUNDS FOR THE AWARD

The list of historic building surveys by Arkkitehtitoimisto Schulman Oy includes the development plan for the Suvilahti area, the historic building survey of the Tilkka military hospital, and the inventory of the characteristic features and guidelines for building methods to be used in the Roihuvuori district. The architectural practice has proven its exemplary commitment to this kind of work.

ARVORAKENNUSTEN TALOTEKNINEN SUUNNITTELU

INSINÖÖRITOIMISTO LEO MAASKOLA OY, LVI-INSINÖÖRI JUKKA SAINIO

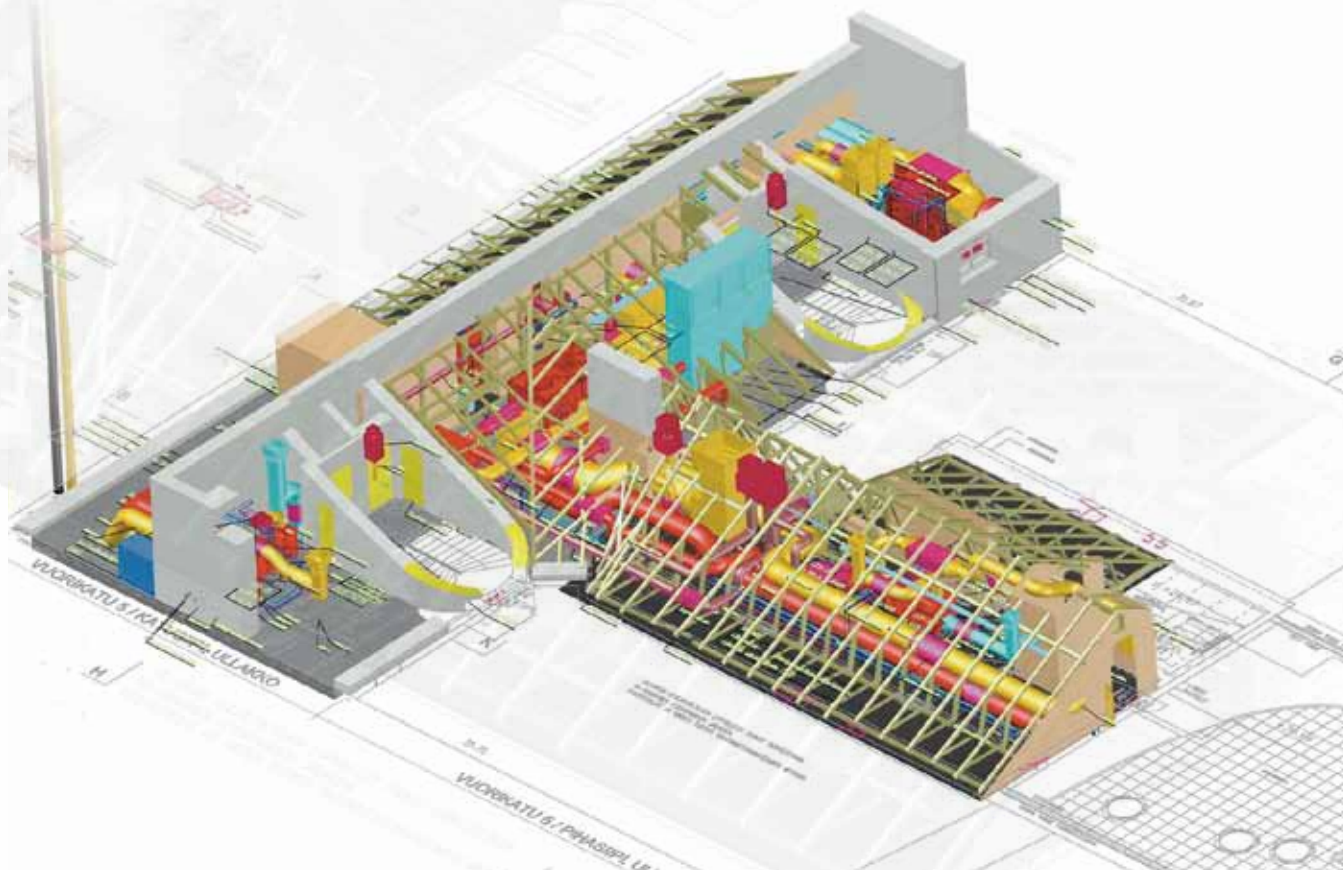
ARVORAKENNUSTEN LVI-suunnittelu ei voi koskaan olla pelkkä tekninen suoritus. Hyvä lopputulos edellyttää kohteen kunnioitusta, rakennushistorian ja rakennuksen teknisen historian tuntemusta sekä perusteellista perehtymistä kohteeseen. On myös pystyttävä arvioimaan rakennuksen tulevan käytön vaatimukset suhteessa rakennuksen sietokykyyn. Uudisrakentamista palvelevat määräykset ja normit eivät voi olla korjaussuunnittelun määräävänä perustana.

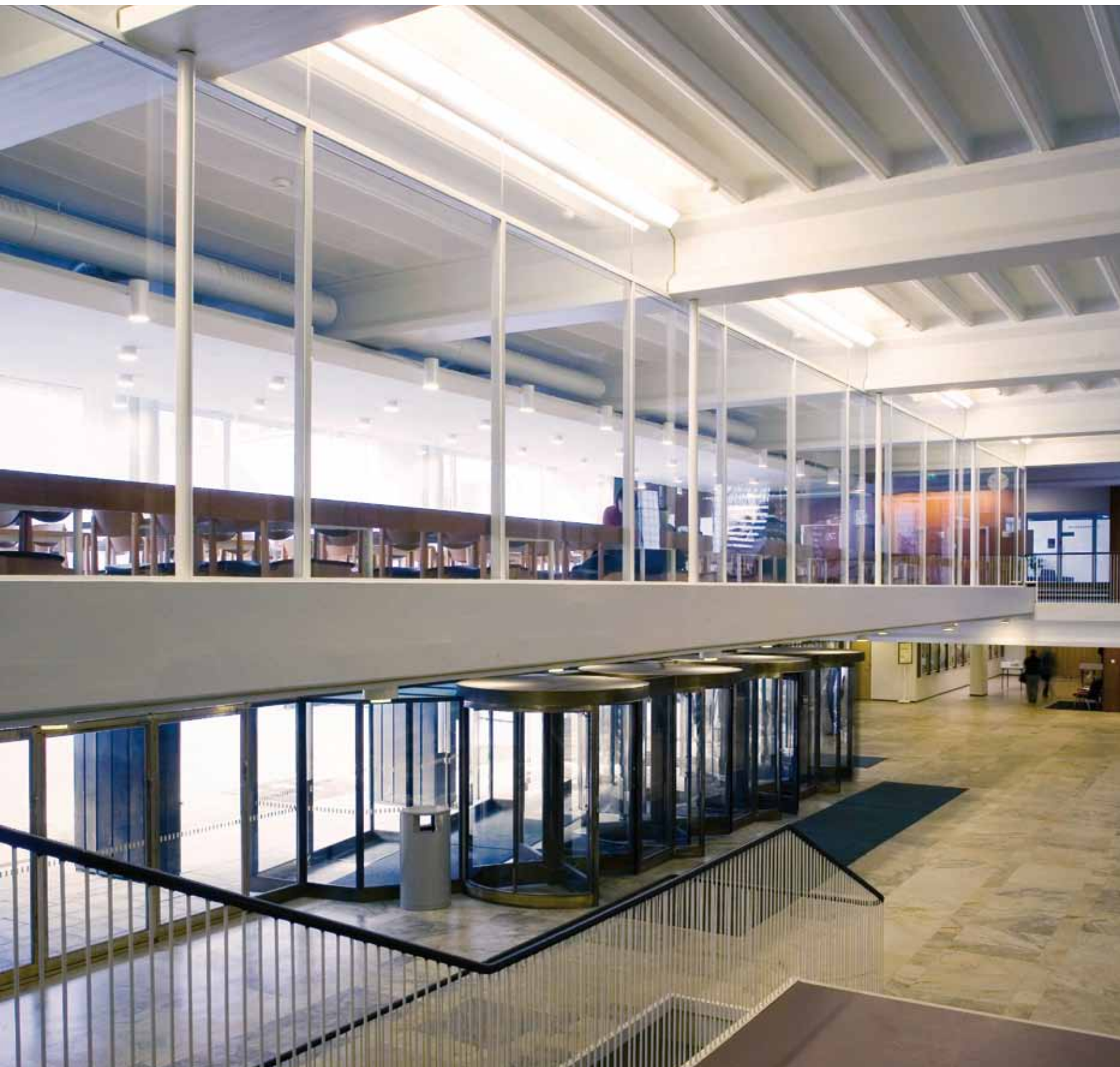
Suuret korjaushankkeet käynnistyvät usein vanhentuneesta talotekniikasta aiheutuvista syistä kuten sisäilmaongelmista. Rakennusta ei voida tässäkään tilanteessa kohdella asennusalustana

kaikelle nykytekniikan suomille järjestelmille. On osattava arvioida kuinka paljon voidaan ja tulee tinkiä määräyksistä rakenteiden ja interiöörien säästämiseksi. Tässä työssä vanhan tekniikan hyödyntäminen ja painovoimaisen ilmanvaihdon käyttö tulee kuulua keinovalikoimaan.

Jukka Sainiolla ja Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy:llä on pitkä ja monipuolinen kokemus merkittävistä arvorakennusten restaurointi- ja korjaushankkeista. Osaamisen perusteet on luotu Suomenlinnassa. Toimisto on 70-luvulta alkaen suorittanut keskeytymättömästi suunnittelutyötä Suomenlinnan hoitokunnan ohjaamana ja parhaiden suomalaisten restauroivien arkkitehtien johdolla.

Suomenlinnan kohteiden lisäksi Jukka Sainio on vastannut LVI-suunnittelusta lukuisissa Helsingin yliopiston keskustakampuksen hankkeissa. Senaatti-kiinteistöjen vuosien 2003 ja 2009 korjausrakentamishankkeet Arppeanum ja Korkein oikeus ovat toimiston suunnittelu-kohteita, samoin Eduskuntatalon ja Taidehallin korjaussuunnittelu.

| PERUSTELUT

Ilmanvaihtoon ja talotekniikkaan liittyvät kysymykset ovat lähes poikkeuksetta osoittautuneet arvorakennuksia korjattaessa lähes kohtalonkysymyksiksi. Nykyaikaisen raskaan koneellisen ilmanvaihdon tuominen vaurioitta vanhoihin rakennuksiin on vaikea tehtävä.

Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy:n toimitusjohtaja, LVI-insinööri Jukka Sainio avustajineen on löytänyt ylivoimaisen vaikeiltakin tuntuissa tilanteissa innovatiivisia ratkaisuja, joiden avulla monen arvorakennuksen ilmanvaihto on voitu saattaa nykyaikaiselle tasolle ilman että samalla on tuotu rakennukseen sinne huonosti sopivaa raskasta koneellista tekniikkaa.

BUILDING SERVICES ENGINEERING FOR HISTORIC BUILDINGS

LEO MAASKOLA ENGINEERS LTD, JUKKA SAINIO HVAC ENGINEER

BUILDING services engineering for buildings of cultural significance can never be a purely technical job. A good end result requires respect for the site as well as knowledge of architectural history and of the technical history of the building. It also requires that the engineers familiarise themselves thoroughly with the site. They also have to be able to assess the demands made by the future use of the building in relation to the building's tolerance of these demands. Regulations and norms that apply to new build projects cannot provide a basis for refurbishment engineering.

Major refurbishment projects often start for reasons connected with outdated building services, such as problems with indoor air. The building cannot in this situation be regarded simply as an installation platform for the systems made possible by modern technology. The engineers must be able to assess what compromises can and must be made in order to spare structures and interiors.

In this work, the utilisation of old technology and gravitational ventilation must be among the range of methods to be used.

Jukka Sainio and Leo Maaskola Engineers Ltd. have long and varied experience of restoration and renovation work on buildings of significant cultural value, based on the foundation of expertise gained while working on Suomenlinna fortress island. Since the 1970s the firm has carried out engineering work without interruption under the guidance of the Governing Body of Suomenlinna and the best restoration architects in Finland.

In addition to projects on Suomenlinna, Jukka Sainio has been responsible for HVAC engineering in numerous projects for the University of Helsinki City Centre Campus. The refurbishment engineering of the Arppeanum building and the Supreme Court, commissioned by Senate Properties in the years 2003 and 2009, are among the projects carried out by the office, as well as renovation engineering for Parliament House and the Kunsthalle Helsinki.

TAIDEHALLI KUNSTHALLE HELSINKI

INSINÖÖRITOIMISTO LEO MAASKOLA OY LEO MAASKOLA ENGINEERS LTD.

|| **GROUNDS FOR THE AWARD**

Issues relating to ventilation and building services have almost without exception proved crucial when renovating historic buildings. Equipping old buildings with modern heavy-duty mechanical ventilation is invariably a challenging task.

Even in situations that at first appeared difficult, HVAC engineer Jukka Sainio, Managing Director of Leo Maaskola Engineers Ltd. with his assistants has found innovative solutions which have enabled the modernisation of ventilation systems to meet modern standards without at the same time introducing heavy-duty technology that is unsuitable for the building.

NOAKIN ARKKI, SUOMENLINNA SUOMENLINNA BUILDING C54

TAVARATALO STOCKMANN HELSINKI STOCKMANN DEPARTMENT STORE IN HELSINKI CENTER

2010

LIIEKESKUSTAN TAVARATALON KEHITTÄMINEN JA LAATUTIETOINEN JA KONSEPTIA UUDISTAVA OPISEKELIJA-ASUNTORAKENNUTTAMINEN, STOCKMANN JA HOAS

Helsingin kaupungin intressissä on pitää liikekeskusta elinvoimaisena ja houkuttelevana. Ilman yksityisten kiinteistönomistajien ja kaupallisten toimijoiden omaa tahtoa ei kaupunki voi kehitystä ohjata. Tarvitaan sekä julkisen sektorin että yksityisen elinkeino-elämän hedelmällistä vuorovaikutusta, jotta kaupunki kehittyy ja voi luoda toimivia puitteita niin arkeen kuin juhlaan. Tavaratalo Stockmann valmistui nykyiselle paikalleen Kluuvin kaupunginosaan Gaselli-kortteliin vuonna 1930.

Uusi mannermainen tavaratalorakennus, suunnittelejana Sigurd Frosterus, vihittiin käyttöön 24.11.1930. On Helsingille ja helsinkiläisille merkityksellistä, että Stockmann on päättänyt säilyttää lippulaivansa Helsingin keskustassa ja kehittää sitä.

Opiskelija-asuminen ja opiskelija-asuntolat on usein koettu toisarvoiseksi vaiheeksi, johon ei tarvitse kiinnittää suurta huomiota. Ajatellaan, että muutaman opiskeluvuoden kämpäksi soveltuu

vaatimattomampikin asumus, eikä siihen kannata yhteiskunnan kannalta uhrata suuria voimavaroja. Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö, Hoas, on perustettu vuonna 1969. Säätiöllä on 8 500 asuntoa ja noin 17 000 asukasta. Sen rakennuttamat asuinrakennukset ovat 2000-luvun ajan tuoneet tervetullutta vaihtelua asuinrakennuskantaan ja arkkitehtuuriin. Hoas ennakkoluulottomana ja uudistuvana rakennuttajana on haluttu nostaa esiin Rakentamisen Ruusulla.

REFURBISHMENT OF DEPARTMENT STORE IN THE CITY'S CENTRAL RETAIL AREA AND QUALITY CONCIOUS STUDENT HOUSING WITH A FRESH CONCEPT, STOCKMANN AND HOAS

It is in the interest of the City of Helsinki to keep the commercial centre vibrant and attractive. Without the will of property owners and entrepreneurs the city cannot control this development. We need fertile interaction between the public sector and private commerce so that the city can develop and provide a well functioning framework both for everyday living and for festive events. The Stockmann department store building in the Gazelle city block of the Kluuvi district was completed in 1930. The new, cosmopolitan department store

building designed by the architect Sigurd Frosterus was inaugurated on 24 November 1930. It is of great significance to Helsinki and its residents that Stockmann has made a commitment to retain its flagship store in the city centre and to develop it.

Student housing and residences have often been regarded as a second-grade phase, which does not merit a great deal of attention. The general train of thought is that a lower grade dwelling will do for the few student years and that it is not

worthwhile for society to make major investments in it. The Foundation for Student Housing in the Helsinki Region, Hoas, was established in 1969. The foundation has 8,500 homes and some 17,000 residents. The residential buildings built by Hoas during the 2000s have brought welcome variety to the housing stock and to residential architecture in general. The award of the Rose for Building is intended to draw attention to Hoas as an open-minded, progressive building developer.

STOCKMANN, HELSINGIN TAVARATALON LAAJENNUS- JA UUDISTUSHANKE

STOCKMANN OYJ ABP, PÄÄSUUNNITTELIJA
ARKKITEHTI PEKKA LAATIO, ARKKITEHTITOIMISTO
LAATIO OY, RAKENNESUUNNITTELIJA
FINNMAP CONSULTING OY, GEOTEKNINEN
SUUNNITTELU FUNDATEC OY, LVIA-SUUNNITTELU
INSINÖÖRITOIMISTO OLOF GRANLUND OY SEKÄ
PALOTURVALLISUUS L2 PALOTURVALLISUUS OY

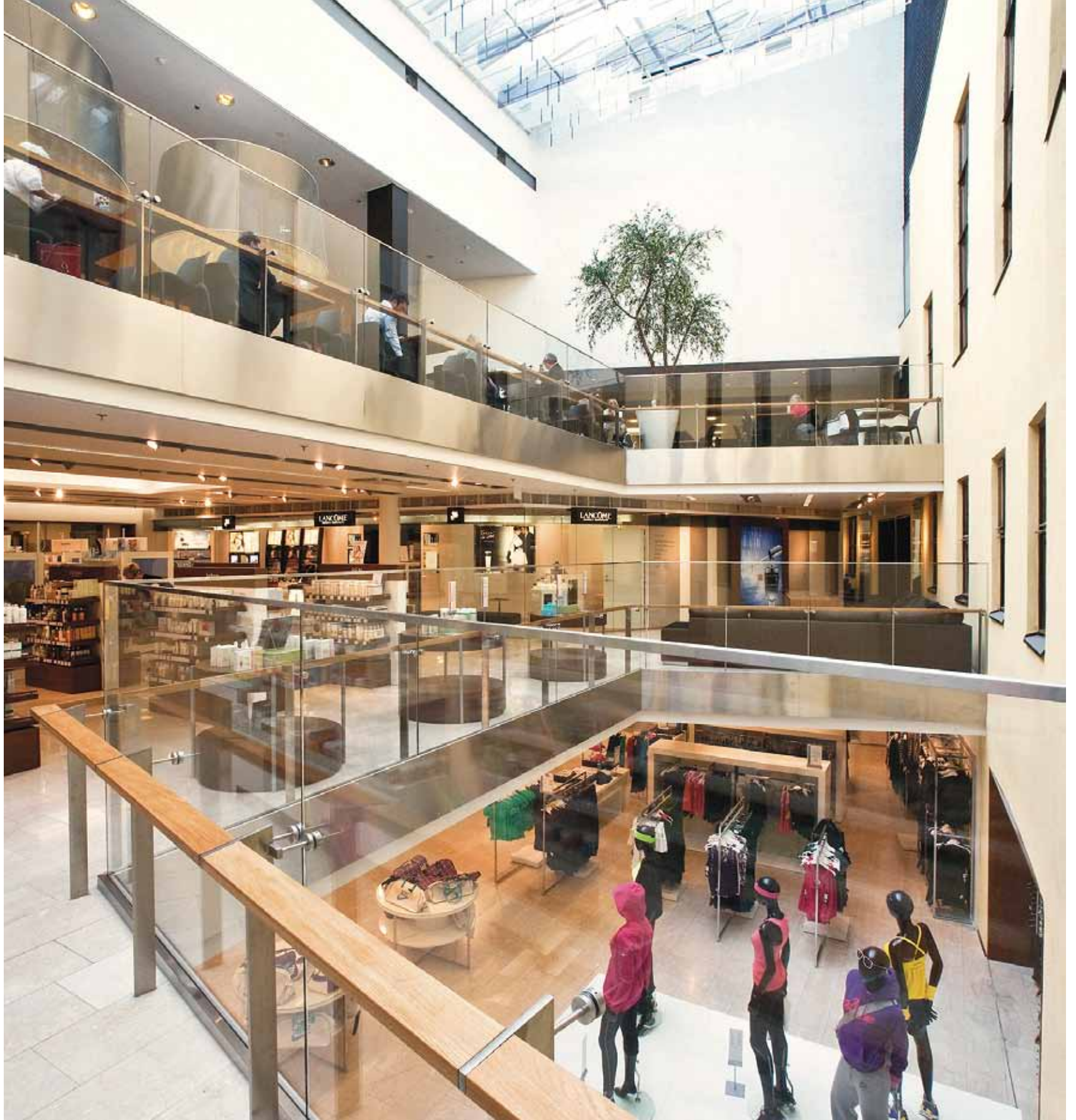
HELSINGIN keskustan tavaratalo on Stockmannin lippulaiva, joka on toiminut nykyisellä paikallaan jo yli 80 vuotta. Marraskuussa 2010 valmistunut tavaratalon laajennus ja uudistus, "Kasvu"-hanke, oli Stockmannin suurin rakennusprojekti tavaratalon valmistumisen jälkeen. Lähes kymmenen vuotta kestäneen hankkeen myötä tavaratalo sai 10 000 neliömetriä lisää kaupallista pinta-alaa. Tavaratalon myyntipinta-ala on nyt 50 000 neliömetriä ja se on Euroopan viidenneksi suurin tavaratalo.

Tavaratalon sisäpihan alueelle rakennettiin kolme uutta kerrosta vanhan valopihan yläpuolelle ja lukuisia myyntiosastoja uudistettiin. Uusia kaupallisia tiloja rakennettiin myös kellarikerroksiin. Esimerkiksi ruokaosasto kasvoi pinta-alaltaan yli kaksinkertaiseksi ja sijaitsee nyt yhdessä tasossa Keskuskadun ja tavaratalon alla. Lisäksi rakennettiin maanalainen pysäköintihalli 600 autolle ja logistiikkakeskus, josta on yhteys Helsingin kaupungin toteuttamaan keskustan huoltotunneliin. Tavara- ja pysäköintiliikenteen siirtyminen maan alle mahdollisti Keskuskadun muuttamisen kävelykaduksi, mikä lisää keskusta-alueen viihtyisyyttä.

Kestoltaan ja laajuudeltaan mittava hanke kaupungin ydinkeskustassa, keskellä toimivaa tavarataloa edellytti onnistuakseen jatkuvaa ja hyvää yhteistyötä eri viranomaisten ja hankkeissa toimivien kesken. Hankkeen tavoitteena oli parantaa tavaratalon kilpailuasemaa pitkällä, useiden vuosikymmenien aikavälillä. Uudistus on jo nyt osoittautunut onnistuneeksi – tavaratalo on entistä suositumpi helsinkiläisten kohtaus- ja ostospaikka.

STOCKMANN-MUSEON KUVA-ARKISTO ARCHIVES OF STOCKMANN-MUSEUM

EXTENSION AND REFURBISHMENT OF STOCKMANN DEPARTMENT STORE IN HELSINKI

STOCKMANN PLC; LEAD DESIGNER, ARCHITECT PEKKA LAATIO, LAATIO ARCHITECTS LTD;
STRUCTURAL ENGINEERS, FINNMAP CONSULTING OY; GEOTECHNICAL ENGINEERS, FUNDATEC OY;
HVAC AND AUTOMATION ENGINEERS, OLOF GRANLUND OY HELSINKI AND
FIRE SAFETY CONSULTANTS, L2 PALOTURVALLISUUS OY

THE HELSINKI centre department store is Stockmann's flagship store, which has operated in the present premises for over 80 years. Completed in March 2010, the extension and refurbishment of the department store, the Growth project, was the most extensive construction project Stockmann had undertaken since the building of the department store. The project, which took almost a decade, provided the department store with an added 10,000 square metres of commercial floor area. The department store's retailing floor area is now

50,000 square metres, making it the fifth largest department store in Europe.

In the department store courtyard three new floors were built above the existing atrium base level, and several departments were refurbished. New commercial facilities were also built on the basement floors. For example, the food hall more than doubled in size and is now located on one level below Keskuskatu Street and the building itself. In addition an underground car park for over 600 vehicles was

built as well as a logistics centre with a connection to the central service tunnel implemented by the City of Helsinki. Moving the goods traffic and parking underground made it possible to pedestrianise Keskuskatu Street, which increases the appeal of the city centre for shoppers and tourists.

Executing a project so extensive in duration and scale and in the very centre of the city while the department store was operational required constant and good cooperation between different authorities and the project participants to ensure its success. The goal of the project was to improve the department store's competitive edge in the long run, meaning a time span of several decades. The refurbishment has already proved a success – the department store is even more popular than before as a meeting place and, of course, for shopping.

STOCKMANN-MUSEON KUVA-ARKISTO ARCHIVES OF STOCKMANN-MUSEUM

PERUSTELUT

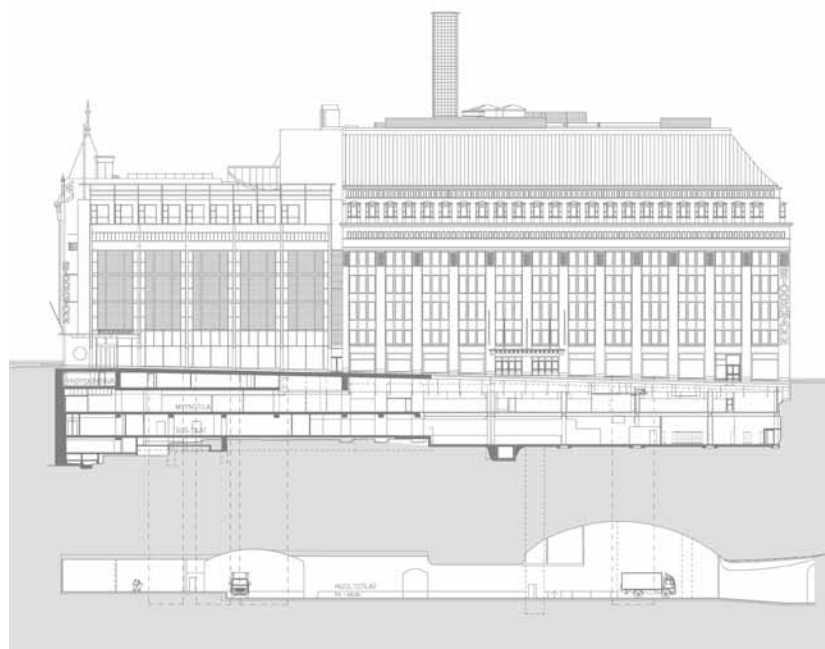
Kahdeksankymmentä vuotta tavaratalon vihkiäisistä on valmistunut tavaratalon merkittävä laajennus- ja muutostyö. Laajennushanke on kestänyt usean vuoden ajan. Tavarataloa on laajennettu, ylimpiin kerroksiin on syntynyt uutta tavaratalotilaa ja maan alle käsitteeksi jo muodostunut Stockmann Herkku. Uusi maanalainen pysäköintihalli on kolminkertaistanut pysäköintitilat, joihin on yhteys Ruoholahdenkadulta sekä Kalevankadun ja Mannerheimintien risteyksestä. Monivuotinen Stockmann "Kasvu"-projekti keskellä vilkkainta liikekeskustaa on toteutettu kaupunkilaisten ja tavaratalon asiakkaiden kannalta ihmeteltävän häiriöttömästi. Nyt valmistuneessa asussaan Stockmannin Helsingin tavaratalo on Pohjoismaiden suurin tavaratalo.

GROUNDS FOR THE AWARD

The significant department store extension and refurbishment project has been completed eighty years from its inauguration. The extension project took several years to complete. The department store has been extended, additional sales area has been created on the topmost floors and also below street level in the Stockmann Herkku food hall, a concept in itself with the locals. The new underground car park has tripled the parking capacity with access points on Ruoholahdenkatu Street and the corner of Kalevankatu and Mannerheimintie. Stockmann's "Growth" project, spanning several years in the city's commercial hub has been executed with astonishingly little disturbance to the residents or department store customers. In its present form, Stockmann's Helsinki store is the biggest department store in the Nordic countries.

VALTTERI KANTANEN

ARKKITEHTITOIMISTO LAATIO OY LAATIO ARCHITECTS LTD

HELSINGIN SEUDUN OPISKELIJA-ASUNTOSÄÄTIÖ, HOAS

KAIKKI alkoi siitä, kun Helsingin seudun opiskelija-järjestöt pistivät voimansa yhteen, kokosivat pienen pääoman ja ottivat suuren pankkilainan. Näillä perustettiin vuonna 1969 Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö (Hoas), jonka tavoitteena on siitä lähtien ollut helpottaa opiskelijoiden asunto-tilannetta. Reilussa neljässäkymmenessä vuodessa noin 1500 euron alkupääomasta on kasvanut 50 miljoonan euron liikevaihto ja 8500 asuntoa opiskelijoille. Hoasin toiminnassa ovat mukana Helsingin yliopiston ja Aalto yliopiston ylioppilaskunnat sekä 10 muuta ylioppilaskuntaa ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntaa.

Hoas vuokraa asuntoja pääkaupunkiseudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa tutkintoaan päätoimisesti suorittaville opiskelijoille. Hoas pyrkii ottamaan asiakkaidensa yksilölliset tarpeet huomioon tuotteissaan, palveluissaan ja haku-menettelyssään. Tarjolla on opiskelijan erilaisiin elämäntilanteisiin vastaavia asuntoja: soluasuntoja, yksiöitä, kaksioita, perheasuntoja ja kalustettua asumista. Asuminen edullisessa opiskelija-asunnossa Hoasilla on suosittua ja asuntojen käyttöaste on korkea.

Hoas edistää opiskelija-asumista vastuullisesti, pyrkien huomioimaan sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisesti kestävänsä kehityksen periaatteet kaikessa toiminnassaan. Hoas myös pyrkii asiakkaidensa tasaveroiseen kohteluun, avoimuuteen ja toiminnan läpinäkyvyyteen. Säätiö lisää vuokrattavien asuntojen määrää rakennuttamalla uusia asuintaloja ja ostamalla vanhoja kiinteistöjä. Hoas myös peruskorjaa asuntoja säännöllisesti.

Viikissä sijaitseva Pasteurinkatu 1, kuvastaa Hoasin periaatteita: Hoas rakennuttaa harkitusti, hyville paikoille ja lähelle kampuskeskuksia. Hoas on opiskelijan koti.

PERUSTELUT

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön rakennuttamien hankkeiden suunnittelijavalinnat on tehty laatutietoisesti. Tilaaja on antanut laadukkaalle, iloiselle ja oivaltavalle arkkitehtuurille mahdollisuuden. Usein kohteet sijaitsevat paikoissa, joille traditionaalisen asuntotuotannon sijoittaminen on ollut vaikeaa. Hyvällä suunnittelulla paikkojen vaatimaton luonne on käännetty voitoksi. Viime aikojen kohteista mainittakoon Kustaa Vaasan tien ja Väinö Auerin kadun kulmauksen opiskelija-asuntokompleksi Kumpulassa, Leppäsuon rakennusrivistö sekä vuonna 2010 valmistuneet Viikin opiskelija-asuintalot.

HOAS VIKKI HOAS STUDENT HOUSING, VIKKI

FOUNDATION FOR STUDENT HOUSING IN THE HELSINKI REGION, HOAS

IT all began when the student organisations in the Helsinki region joined forces, raised a little equity capital and took a big bank loan. This money was used to set up the Foundation for Student Housing in the Helsinki Region, Hoas, in 1969, and its mission has ever since been to facilitate the housing situation of students. In a little more than forty years the seed money of some € 1500 has expanded into a € 50 million annual turnover and 8,500 student housing units. The stakeholders in Hoas include the student unions of the University of Helsinki and Aalto University as well as ten other student unions of universities and universities of applied sciences.

Hoas lets apartment in the Helsinki Metropolitan Area to full-time students in post-secondary education. Hoas's mission is to respond to the individual needs of its clients with respect to its products, services and application procedure. The range of apartments is aimed to meet the different life situations of students: there are shared flats, studio flats, two-room flats, family apartments and furnished lets. Affordable Hoas student accommodation is popular and the occupancy rates are high.

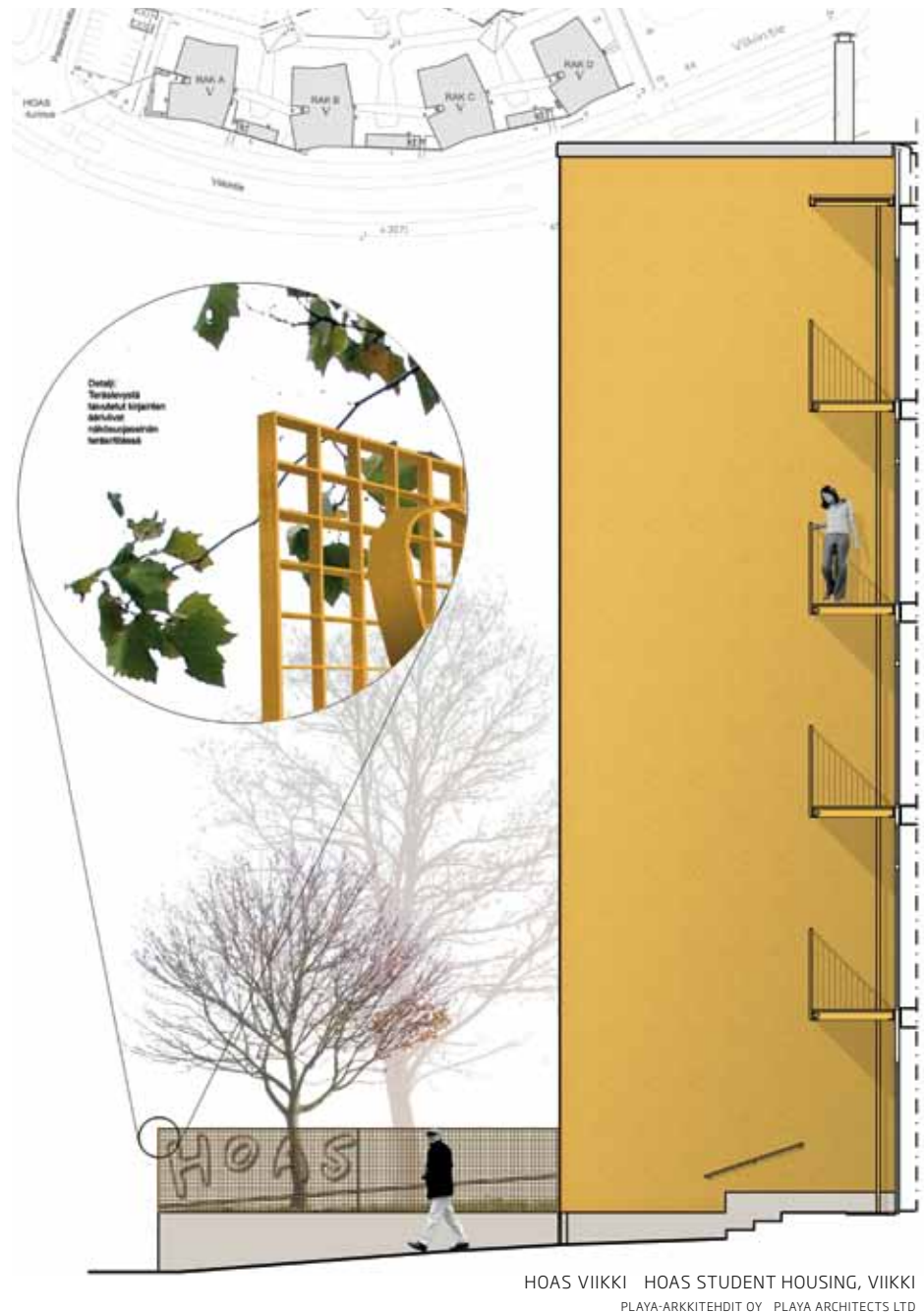
Hoas promotes responsible student housing through its policy of adhering to the principles of socially, economically and ecologically sustainable development in all its operations. Hoas's goals also include equal treatment of all its clients, openness and transparency of operations. The foundation increases its housing stock by building new residences and buying existing properties. Hoas also renovates its housing stock on a regular basis.

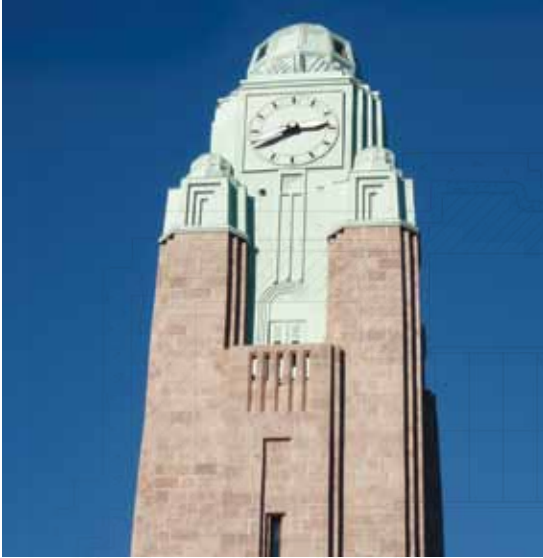
The property at Pasteurinkatu 1, in Viikki, reflects Hoas's principles: as a developer, Hoas builds with careful consideration, in good locations near campus hubs. Hoas is the student's home.

§ GROUNDS FOR THE AWARD

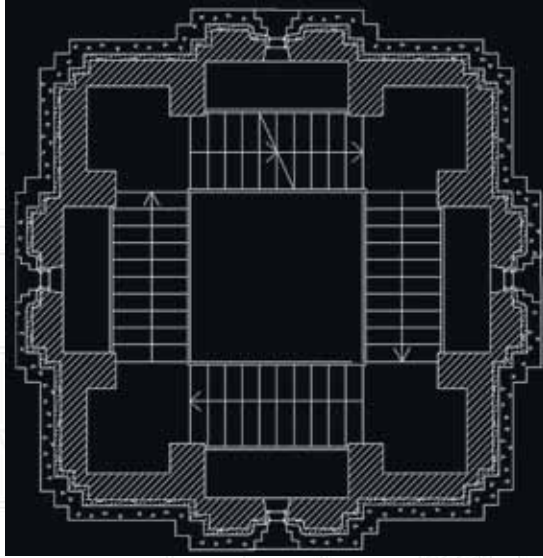
Quality consciousness has been exercised in the selection of designers for Hoas developed projects. As a client it has promoted the creation of high-quality, cheerful and perceptive architecture. Many properties are situated in areas where it would have been difficult to provide housing meeting the demands of traditional housing production.

With good planning and design the modest contexts have been turned into strengths. Of recent projects, worth special mention are the student housing complex in Kumpula at the corner of Kustaa Vaasan tie and Väinö Auerin katu streets, the row of buildings at Leppäsuo and the student housing blocks in Viikki, completed in 2010.

HELSINGIN PÄÄRAUTATIEASEMA HELSINKI CENTRAL RAILWAY STATION

INSINÖÖRITOIMISTO LAURI MEHTO OY

INSINÖÖRITOIMISTO LAURI MEHTO OY JA SEN TOIMITUSJOHTAJA, DI SIMO-PEKKA VALTONEN

INSINÖÖRITOIMISTO Lauri Mehto Oy on vuonna 1956 perustettu rakennesuunnittelutoimisto. Toimistossa suunniteltiin uudisrakennusten lisäksi jo 1970- ja 80-luvuilla merkittäviä korjauskohteita, esimerkiksi silloisen Renlundin talon perustusten uusiminen ja rakennuksen täydellinen peruskorjaus Helsingissä osoitteessa Mikonkatu 7. Professori Lauri Mehton jäädessä eläkkeelle vuonna 1996 toimitusjohtajaksi nimitettiin Simo-Pekka Valtonen. Nyt vuonna 2011 Helsingissä sekä aluekonttoreissa Tampereella, Turussa ja Kuopiossa työskentelee yhteensä 24 rakennusalan asiantuntijaa.

Monipuoliset työtehtävät ja rakennusalan eri ammattien osaamisen yhteensovittaminen ovat Mehton toimistolle ominaisia. Nuorille suunnittelijoille kerrottiin aikoinaan, että suunnittelemme kohteita ”betonirakenteisista ruusutarhoista hyppyrimäkiin ja kaikkea siltä väliltä”.

1990-luvun alussa haluttiin korjaussuunnittelun tueksi perehtyä tarkemmin materiaalien vaurio-analyysiin ja rakenteiden kuntotutkimukseen. Toimistolle hankittiin terästen peitepaksuusmittari, tartuntavetolaite sekä timanttiporauskalusto ja aloitettiin betonirakenteiden kuntotutkimus. Kuntotutkimustoiminnan aloittamisesta seurasi nopeasti lukuisa määrä julkisivukorjaukseen liittyviä suunnittelutehtäviä sekä rakennesuunnittelijoille että arkkitehteille. Edelleen vuonna 2011 kuntotutkimukset ja Tampereella toimiva betonilaboratorio ovat merkittävä osa yrityksen liiketoimintaa. Toimiston arkkitehdit ja rakennuskonservaattori tuovat oman ammatinäkemyksensä kuntotutkijoille ja rakennesuunnittelijoille jo projektin hankesuunnittelu-vaiheessa korjausvaihtoehtoja pohdittaessa.

Korjauskohteet vaihtelevat lähiökerrostaloista historiallisiin arvokohteisiin sekä yksittäisestä

rakenneongelmasta vaativien liikerakennusten käyttö-tarkoituksen muutoksiin. Kaikkiin korjauskohteisiin suhtaudutaan alkuperäisiä arvoja kunnioittaen ottaen huomioon kuntotutkimusten esiin tuomat ongelmat ja rakennuksen käyttäjien tarpeet. Käytännön taidot ja asenne korjausrakentamiseen kehittyvät kaikille osapuolille pitkän ajan kuluessa.

! PERUSTELUT

Simo-Pekka Valtonen jatkaa vuonna 1956 perustetun Insinööri-toimisto Lauri Mehto Oy:n työsarkaa sen toimitusjohtajana vuodesta 1996. Olivatpa hankkeet suuria tai pieniä on toimiston vetämät suunnittelu- ja selvitystyöt tutkittu kohteissa aina asiantuntevasti, paneutuen ja huolella. Toiminta rakennus-hankkeissa ei ole rajautunut perinteiseen puhtaaseen rakennesuunnitteluun, vaan kyseessä on voinut olla tehtävän luonteen mukaan myös ainutlaatuinen, pioneiryön kaltainen suoritus. Arkkitehti-insinööriyhteistyö rakennushankkeeseen ryhtyvää kuunnellen on ollut toimivaa ja edistänyt rakentamista terveellisen, turvallisen ja kauniin ympäristön aikaansaamiseksi. Kohteista voi mainita muun muassa Helsinginkadun Urheilutalon ja Kallion kirkon korjaussuunnittelun sekä Rautalammin tien Ylioppilastalojen julkisivukorjauksen.

INSINÖÖRITOIMISTO LAURI MEHTO OY AND ITS MANAGING DIRECTOR SIMO-PEKKA VALTONEN, M.Sc (ENG.)

THE STRUCTURAL engineering practice Insinööri-toimisto Lauri Mehto Oy was founded in 1956. Apart from new build the practice already undertook significant refurbishment projects in the 1970s and 1980s, for example, the renewal of the then Renlund House foundations and its full refurbishment in Helsinki, at 7 Mikonkatu Street. Professor Lauri Mehto retired in 1996 and Simo-Pekka Valtonen was appointed Managing Director. Today in 2011, the company employs 24 construction professionals in its Helsinki offices and branches in Tampere, Turku and Kuopio.

The Mehto practice is characterised by the variety of its projects and the success with which it has combined the expertise of different construction disciplines. In the early days young engineers were given the introduction that, "We design projects from concrete rose gardens to ski jumping ramps and anything in between."

In the early 1990s the office decided to supplement its refurbishment expertise by adding damage analysis and structural condition surveys to its repertoire. The practice acquired an RC cover meter, a bond strength tester and diamond drill equipment and started concrete structure condition survey operations. This activity soon led to several facade renovation commissions, providing design work for both structural engineers and architects. Still in 2011, condition surveys and the test laboratory in Tampere comprise a significant proportion of the company's business. The practice's architects and building conservator bring their own professional perspective to the work of condition surveyors and structural engineers at the project planning stage, when weighing the renovation options are being weighed up.

The refurbishment projects range from suburban housing blocks to historically significant buildings, and from singular structural problems to complete conversions of commercial properties for different use. All refurbishment projects are treated with respect for the existing values and attention to the users' needs and the problems revealed by the survey. Practical skills and regard for refurbishment development are things that take time to develop for all stakeholder groups.

┆ GROUNDS FOR THE AWARD

As the Managing Director since 1996 of Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy, founded in 1956, Simo-Pekka Valtonen carries on the founder's legacy. All projects, whether big or small, the practice's design and survey commissions are always executed with expertise and close and careful consideration. Operations in construction projects have not always been limited to structural design, but depending on the nature of the project, have included unique, pioneering tasks. Architect-engineer cooperation while listening to the client embarking on a building project has proved an effective equation and has promoted building that helps to create healthy, safe and beautiful environments. Projects worth special mention include the Helsinginkatu Sports Building, Kallio Church renovation and the Rautalamintie Student Housing facades renovation.

KVINNORNAS HELSINGFORS, NAISTEN HELSINKI – KULTTUURIHISTORIALLINEN OPAS

TOIMITUSKUNTA ANNA BISTRÖM, RITA PAQVALÉN JA HEDVIG RASK

HEIDI LUNABBA

HELSINKIÄ on aikoinaan kutsuttu naisten kaupungiksi, sillä suuri osa maaltamuuttajista on perinteisesti ollut työssäkäyviä naisia, joille pääkaupungin toimistot ja liikkeet ovat tarjonneet työpaikkoja. Myös naisten koulutusmahdollisuudet ovat kehittyneet vuosien saatossa. Sata vuotta sitten lähinnä tavaratalot tarjosivat julkisen tilan, jossa naiset saattoivat oleskella vapaasti. Naiset ovat kuitenkin sekä politiikan että taiteen keinoin ottaneet kaupunkitilan haltuunsa.

”Naisten Helsinki” (ruotsiksi ”Kvinnornas Helsingfors”) on opaskirja Helsingin naiskulttuurihistoriaan. Kirjoituksissa tarkastellaan muun muassa lähiöiden suunnittelua ja sen vaikutusta perheisiin, Helsingissä vaikuttaneita naisarkkitehtejä ja -taiteilijoita, 1700-luvun liikenaisia, Pirkko Saision ja Tarja Halosen Kalliota ja sitä, kuinka polkupyörä laajensi naisten elämänpiiriä.

FREDRIKA BISTRÖM

HEIDI LUNABBA

Oppaan takana on neljäntoista naisen työryhmä, jonka jäsenet kuuluvat Kulturfeministerna -verkostoon. Verkosto on foorumi, jolla kulttuurin parissa työskentelevät naiset voivat vaihtaa kokemuksia ja toteuttaa yhteisiä projekteja. Kaikki työryhmän jäsenet ovat osallistuneet kirjan tekoon artikkelein, haastatteluin, valokuvin, kartoin tai sapluunakuvin. Sen lisäksi on pyydetty kahtakymmentäkirjoittajaa ja taiteilijaa tuomaan siihen uusia näkökulmia. "Naisten Helsinki" ilmestyi sekä ruotsiksi että suomeksi lokakuussa 2010 Schildts Kustannus Oy:n kustantamana.

PERUSTELUT

"Kvinnornas Helsingfors", "Naisten Helsinki", on monipuolinen ja persoonallinen kulttuurihistoriallinen opas. Teos kokoaa yhteen kirjoittavia naisia, jotka kertovat Helsingistä oman erikoisalansa näkökulmasta paljastaen pääkaupungista, sen ihmisistä ja historiasta uusia puolia. Kirjoituksissa tarkastellaan naisten elämäntilannetta eri aikoina. Siirtola-puutarhat, leikki- ja syntetisilaitokset ovat tyypillisiä "naisten paikkoja", jotka avautuvat lukijalle oppaan myötä uudella tavalla.

WOMEN'S HELSINKI – A CULTURAL-HISTORICAL GUIDE

EDITING TEAM: ANNA BISTRÖM, RITA PAQVALÉN AND HEDVIG RASK

HELSINKI was once called the "city of women", as a great proportion of migrants from the countryside were traditionally working women, finding jobs in the capital's offices and shops. Women's opportunities for education have also taken giant leaps over the course of time. A hundred years ago it was mostly department stores that provided the public space where women could freely congregate. Now, however, women have taken possession of the urban space through politics and art as well.

"Women's Helsinki" (Fin: "Naisten Helsinki", Swe: "Kvinnornas Helsingfors") is a guidebook to women's cultural history in Helsinki. The writings explore a variety of subjects ranging from the building of the suburbs and its effects on families, female architects and artists who have worked in Helsinki, 18th century business women, the Kallio district of Pirkko Saisio and Tarja Halonen, to how the bicycle widened the sphere of life for women.

HEIDI LUNABBA

HEIDI LUNABBA

Behind the guidebook is a working group of fourteen women belonging to the Kulturfeministerna (Cultural Feminists) network. The network provides a forum for women working in cultural contexts to exchange experiences and implement joint projects. All the working group members have contributed to making the guidebook by providing articles, interviews, photographs, maps or stencil images. Over and above that the group invited twenty writers and artists to bring in new perspectives. "Women's Helsinki" was published in Finnish and Swedish language versions in October 2010 by Schildts Kustannus Oy.

FOUNDATIONS FOR THE AWARD

"Kvinnornas Helsingfors", "Naisten Helsinki", is a versatile and personal guide to cultural history. The work brings together writing women, who provide an account of Helsinki from the perspective of their own specialist fields, revealing new aspects of the capital and its people. The articles observe women's sphere of life in different periods. Garden allotments, playgrounds and maternity hospitals are typical "women's territories" which the guide opens up to the reader in a whole new light.

2011

RANTOJEN TEHDASALUEESTA ASUMISEN NÄYTEIKKUNAKSI

Vuotta 2011 leimaa vanhojen tavarasatama-alueiden rakentamisen käynnistyminen asuin- ja toimitilakäyttöön. Arabianranta oli näiden tuotannollis-teollisessa käytössä olleiden alueiden radikaalin muutoksen edelläkävijä. Arabianrannan asuinalueen synty liittyy ehkä hieman yllättäen Viikin keskitetyn jätevedenpuhdistamon toteuttamiseen 1980-90-lukujen taitteessa. Uusi jätevedenpuhdistamo oli kaupungille jätti-investointi. Kulujen kattamiseksi katseet kääntyivät Kyläsaaren puhdistamolta vapautuville maille, mutta Kumpulan laakson viher yhteyden säilyttämiseksi rakentaminen siirrettiin pohjoisemmas Arabian tehtaiden ympäristöön.

Arabianrannan asuntoalueen rakentaminen käynnistyi keväällä 2000. Noin 7 000:lle asukkaalle

mitoitettu alue sijaitsee Arabian taideteollisuuskeskuksen vieressä. Arabianrantaa on kehitetty designin keskittymäksi, Art and Design Cityksi. Taideteollisuuskeskuksen ytimen muodostavat Hackman, Taideteollinen korkeakoulu ja Pop & Jazz Konservatorio. Näiden ympärille muodostuu yritysten keskittymä, jossa on noin 5 000 työpaikkaa. Aluetta sitoo yhteen laaja rantapuisto, joka ulottuu Kyläsaaresta aina Vantaanjoen suulle. Kaupungille Arabianranta on ollut näytön paikka, monine onnistuneine ratkaisuineen se ansaitsee vuoden 2011 Rakentamisen Ruusun.

Kunniainnointi Helsinki-pientalolle on muistutus pientalorakentamisen arvostuksesta. Pientalorakentaminen on Helsingissä vähäistä suhteessa

kerrostalorakentamisen määrään. Rakennusvalvonnalle se on kuitenkin varsin työllistävää. Pientalorakentamisen problematiikan lieventämiseksi ja pientalosuunnittelun tason nostamiseksi haluttiin tyyppitalomallistoa kehittämällä löytää Helsingin oloihin sopivia, kustannustehokkaita vaihtoehtoja. Suunnittelutarjouskilpailun avulla löydettiin Helsinki-pientalomallisto, joka tähänastisten kokemusten valossa on lunastanut siihen asetetut odotukset. Helsinki-pientalosta on tullut valtakunnallisesti tunnettu ja monet valmistalotehtaat ovat siitä inspiroituneet. Helsinki-pientalo edustaakin 2010-luvun rintamamiestaloa.

SHOREFRONT INDUSTRIAL AREA TURNS INTO A HOUSING SHOWCASE

The year 2011 has seen the launching of several projects aimed at converting former cargo harbour areas for residential and commercial use. The area of Arabianranta pioneered the radical changes affecting these former industrial and manufacturing sites. The emergence of the Arabianranta housing area has somewhat surprising links with the construction of the central waste water treatment plant at Viikki at the turn of the 1980s and 1990s. The new waste water treatment plant was a giant investment for the city, and to cover the costs, attention turned towards the land freed up at the site of the Kyläsaari treatment plant, due to be decommissioned. However, so as to retain the green corridor of Kumpula valley, construction was shifted northwards to the areas surrounding the Arabia factories.

The building of the Arabianranta housing area began in spring 2000. The area planned for some 7000 residents lies next to the Arabia arts and design centre. The Arabianranta area has been developed under the heading of Art and Design City. The hard core of the arts and design centre consists of the kitchenware manufacturer Hackman, Aalto University School of Art and Design and the Pop & Jazz Conservatory. Around these key players a pool of companies has sprung up, employing some 5000 people. An extensive waterfront park stretching from Kyläsaari all the way to the mouth of the Vantaanjoki River ties the whole area together. For the City of Helsinki, Arabianranta has been an undertaking in which it needed to prove itself, and with its numerous successful solutions it well deserves the Rose for Building 2011.

The Honorary Mention went to the Helsinki Model Home, a reminder of the value attached to low rise building development. In Helsinki there is not a great deal of low rise building in comparison to multi-storey housing. However, for the building control authorities they present a significant workload. To alleviate the problems of low rise construction, and to raise the standard of low rise residential design, there was a need to develop a range of house types that would be both cost-efficient and suitable for Helsinki. The Helsinki Model Home range was found through a design tender competition and in the light of the results so far, it has come up to expectations. The Helsinki Model Home has gained national acclaim, and many house manufacturers have been inspired by it. The Helsinki Model Home is the 2010s version of the post-war model house.

MAISEMAA JA KAUPUNKIA ARABIANRANNASSA

ARKKITEHTI, TKL MIKAEL SUNDMAN, ARKKITEHTI PEKKA PAKKALA, EKONOMI KARI HALINEN, PROJEKTINJOHTAJA, DI HEIKKI SOMERVUO, TONTTIASIAMIES TUOMAS KIVELÄ, GEOTEKNINEN ASiantuntija, DI OSMO KORHONEN JA RAHOITUSJOHTAJA TAPIO KORHONEN

ARABIANRANNAN uuden kaupunginosan suunnittelun pääteema – maiseman, rantapuiston ja asuinkortteleiden liittäminen toisiinsa – näkyy asuinkortteleiden avautumisena rantapuistoon. Jokaisessa rakennuksessa on asukkaiden yhteinen ullakkosauna ja oleskelutila kattoterasseineen. Ajoneuvoliikenne jää ulkoreunalle. Pihoilta pääsee kulkemaan rauhassa

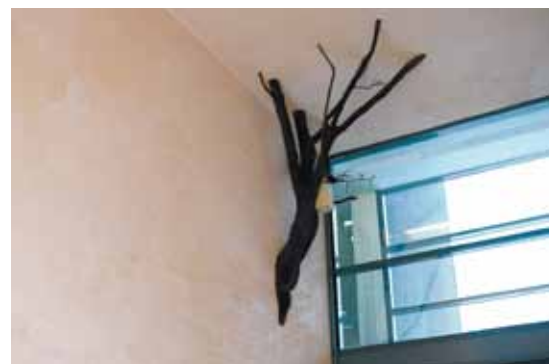
puistoon. Korotetut pihat tarjoavat paitsi topografista mielenkiintoa myös näkymiä rantapuistoon ja vesialueelle. Maisemakontakti selittää myös uuden rakennustyyppin: kaupunkivillan, joiden ryhmittelyn avulla saadaan alati uusia näkymiä maisemaan katutilojen päätteissä. Eikä ole mikään sattuma että taideteollisuuskeskuksen komean gallerian pitkä päätenäkymä avautuu koskemattomaan luontoon.

Uuden kaupunginosan kantakaupunkimainen sosiaalinen ulottuvuus kiteytyy yhteispihoihin. Niitä ympäröi eri arkkitehtien suunnittelemat rakennukset, joiden asukasrakenne on monipuolinen. Saman pihan äärellä asuu erilaisia ihmisiä. Pihaa ei voi omia omakseen, sillä sen omistaa ja hoitaa alueen palveluyhtiö kaikkien asukkaiden yhteiseksi hyväksi.

Kolmantena ulottuvuutena alueen kehittymisessä on taiteellinen yhteistyö, jota Arabianrannan taiteellinen koordinaattori on johtanut vuosikymmenen ajan. Se perustuu Taideteollisen korkeakoulun (Aalto-yliopiston) läsnäoloon alueella. Liki sata taiteilijaa on osallistunut rakennusprosessiin, mistä on kummunnut mitä erilaisimpia teoksia.

Arkkitehdit Mikael Sundman ja Pekka Pakkala saivat 1990-luvun alussa alueen suunnitteluvastuun kaupunkisuunnitteluvirastossa. Suunnittelussa pyrittiin maiseman maksimaaliseen hyödyntämiseen samalla kun alueen kanta-kaupunkimaisuutta haluttiin alleviivata suunnittelun keinoin. Maiseman liittäminen arkisen asuinympäristön osaksi oli keskeinen lähtökohta.

TARJA TRYGG

Helmikuussa 2010 järjestettiin Arabianrannassa ylipormestarin asukastilaisuus. Läsnäolijat saivat todistaa harvinaista hetkeä, kun asukkaat spontaanisti seisomaan nousten kiittivät paikalla ollutta arkkitehti Mikael Sundmania hienosta asuinalueesta. Vuoden 2014 lopussa – yli kahdenkymmenen vuoden päästä suunnittelun aloittamisesta – alue on valmis. Silloin nähdään kuinka tavoitteet kaupungin omistamalla maalla on saavutettu.

PERUSTELUT

Arabianranta edustaa Helsingin 2000-luvun yhdyskuntasuunnittelun ja asuntoarkkitehtuurin parhaimmistoa. Alueen suunnittelussa on vaikeudet käännetty voitoksi. Alue oli täytemaata, jolle rakentaminen oli haastavaa paitsi maaperän johdosta myös sinne vuosikymmenten saatossa sekoittuneista Arabian posliinitehtaan jäämistä. Arabianranta on profiloitunut hienon maisema- ja pihasuunnittelun ja taideprojektin ansiosta arvostetuksi ja yhteisölliseksi asuinalueeksi, jonka asukkaat kokevat omakseen. Arabianranta ei ole vain asuinalue – sen monipuolisuutta lisäävät opinahot ja työtilat.

JUSSI TIAINEN

JUSSI TIAINEN

JUSSI TIAINEN

TUOMO SOVERI

LANDSCAPE AND URBAN LIVING AT ARABIANRANTA

ARCHITECT MIKAEL SUNDMAN (LIC.TECH.),
ARCHITECT PEKKA PAKKALA, KARI HALINEN M.Sc.
(ECON.), PROJECT MANAGER, HEIKKI SOMERVUO
M.Sc. (ENG.), SITES AGENT TUOMAS KIVELÄ,
GEOTECHNICAL EXPERT OSMO KORHONEN M.Sc.
(ENG.) AND FINANCE DIRECTOR TAPIO KORHONEN

THE PRINCIPAL theme for the new city district of Arabianranta – the integration of landscape, the waterfront park and the residential city blocks – is revealed by the blocks opening towards the waterfront park. Each building has a communal sauna and lounge suite with a roof terrace at attic level. Vehicle traffic is limited to the outer perimeter. There is direct pedestrian access from the courtyards to the waterfront park. The terraced courtyards provide both topographical interest as well as views over the seashore park and the water area. The desire to maintain contact with the landscape also explains the new building type adopted here: the urban villa, where different grouping variations provide a variety of views into the landscape at the terminal points of street spaces. It is no accident either that the far reaching vista from the end of the handsome gallery of the art and design centre opens out into pristine nature.

The city centre-like social dimension of the new city district is crystallised in the communal courtyards, which are enclosed by buildings by different architects and have a varied socio-economic resident base. People of different types share the same courtyard, which cannot be taken over by any one person or group as it is owned and maintained by the area service company for the benefit of all the residents.

A third dimension in the area's development is the artistic cooperation, which has been steered by Arabianranta's artistic coordinator for the past decade, based on the presence of the Aalto University School of Art and Design in the neighbourhood. Almost a hundred artists have contributed to the building process, resulting in a very diverse range of works.

Architects Mikael Sundman and Pekka Pakkala of the Helsinki City Planning Department were given planning responsibility for the area in the early 1990s. The planning objectives were, by means of planning and design, to ensure maximum utilisation of the landscape while underlining the area's urban character. The landscape was to be integrated into the everyday living environment.

The mayor's reception for residents at Arabianranta was held in February 2010. Those present were able to witness a rare moment, when the residents spontaneously gave a standing ovation to architect Mikael Sundman for the fine residential area. By the end of 2014 - over twenty years from the outset of the planning and design process - the area will be complete. We will then be able to take stock of how well the targets set have been achieved on city-owned land.

! GROUNDS FOR THE AWARD

Arabianranta embodies top rate community planning and residential architecture in the Helsinki of the 2000s. The challenges facing the area's planning have been turned into victories. The area consisted of earth fill, which made construction challenging, not only with respect to soil conditions but also on account of the deposits of the former Arabia porcelain factory that had become mixed in with the soil over several decades. Thanks to the fine landscape planning and design, as well as the arts project, Arabianranta has come to be profiled as a community-oriented residential area which the residents feel to be their own. Arabianranta is not only a housing area - its vibrancy is enhanced by the educational and work facilities.

TUOMO SOVERI

ARKKITEHTITOIMISTO HUTTUNEN-LIPASTI-PAKKANEN OY

ANNIKA BERGVIK-FORSANDER

TIMO BERRY

ARKKITEHDIT FRONDELIUS+KEPPO+SALMENPERÄ OY

HELSINKI-PIENTALOMALLISTON SUUNNITTELU JA KEHITYSTYÖ

ARKKITEHTI JUHA SALMENPERÄ

HELSINKI-PIENTALO on tiivistyvään kaupunki-rakenteeseen soveltuva kompakti tyyppitalomallisto. Pääkaupunkiseudun tonttipulan sanelemana pientaloalueiden tonttitehokkuutta nostetaan. Vanhat tontit jaetaan kahdeksi tai useammaksi ja uusilla alueilla tonttikoko on noin 300–500m². Jäljellä oleviin tontteihin kohdistuu rasiitteita ja rajoitteita. Parhaat rakennuspaikat on Helsingissä jo käytetty. Yleispätevän talomallin suunnitteleminen näistä lähtökohdista oli haasteellinen tehtävä.

Helsinki-pientalo on kaupunkitalo. Sillä on yksinkertaisen selkeä hahmo, jota lyhyet räystäävät korostavat. Harjakattoinen muoto on ikiaikaisesta rakennusperinteestä tuttu. Omaan tupaan liittyviä kollektiivisia mielikuvia ei ole haluttu horjuttaa. Vähäeleinen muotokieli on koettu tärkeäksi tiiviissä kaupunkimaisessa ympäristössä. Tällöin rakennusten hahmot korostuvat ja alueille syntyy yhteisöllisyyttä sekä omaleimaista identiteettiä.

Talo on kaksikerroksinen. Sisäänkäynti tapahtuu valoisaan ja välttää monikäyttöetiseen. Oleskelutilat ovat alakerrassa ja makuuhuoneet yläkerrassa. Oleskelutilat avautuvat pihan suuntaan, jotta rakennus voidaan sijoittaa lähelle naapuria tai tontin rajaa. Tilankäyttö on ekonomista, tehokeinoja on haluttu välttää. Perustaloon on sijoitettu vain välttämätön. Konstailemattomat huonetilat on suunniteltu tarjoamaan arjelle luotettavat kehykset. Ihmisten yksilöllisiin tarpeisiin on kehitetty valinnaisia lisäosia, joilla rakennuksen ulkonäköä ja toimintoja voi muokata haluamaansa suuntaan. Parvekkeet, terassit, erkkerit, kuistit, takat tai piharakennuksen ja kellarin käyttötarkoitukset ovat kunkin asukkaan itse valittavissa. Kohtuullinen runkosyvyys mahdollistaa avoimen tilaratkaisun ja sisätilojen muokkaamisen muuttuvien tarpeiden mukaan. Kylmä ullakkotila tarjoaa varastotilaa ja pientä laajennusvaraa.

Nykyaikainen rakennus- ja talotekniikka sekä huolellisesti suunnitellut yksityiskohdat ovat olleet suunnittelun lähtökohtina. Helsinki-pientalo on kaupunkiasumiseen tarkoitettu vaihtoehto aiemmalle vallitsevalle valmistalotarjonnalle. Talolla on kodikas, vähäeleinen ja omaleimainen arkkitehtuuri.

| PERUSTELUT

Suunnitelma Helsinki-pientalomalliksi on tuottanut valmistalomallistoihin kokonaan uuden kerrostuman: tarjolla on vaihtoehtoja kompakteiksi kodeiksi, jotka ovat sovitettavissa pienillekin tonteille. Valmistalomalliston uusiutuminen oli yksi Helsinki-pientaloprojektin tavoitteista hanketta käynnistettäessä ja tämä tavoite saavutettiin. Talo täyttää energiatehokkuusluokan A vaatimukset ja on muutettavissa matalaenergiataloksi. Sisätiloiltaan talo on osoittautunut toimivaksi ja neliöt pystytään hyödyntämään tehokkaasti. Kevään 2011 aikana Helsinki-pientalomalleista valmistuivat rakennuslupa- ja työpiirustukset omatoimirakentajien käyttöön.

DESIGN AND DEVELOPMENT OF THE HELSINKI MODEL HOME RANGE

ARCHITECT JUHA SALMENPERÄ

THE HELSINKI Model Home comprises a range of compact private house types suited to the increasingly dense urban matrix. Dictated by the shortage of suitable sites in the Helsinki Metropolitan Area, the site efficiency factor of low-rise residential areas will be raised. Existing sites will be subdivided into two or more plots and in the new areas plot size will be 300–500m². The remaining plots are subject to easements and limitations. The best building sites in Helsinki have already been used up. The designing of a generic house type from this point of departure was a challenging task.

The Helsinki Model Home is a “townhouse”. It has a simple, clear outline further enhanced by the short eaves. The pitched roof geometry is familiar from ancient building tradition. We have aimed not to shake the collective images associated with a home of one’s own. The simple geometry was considered important in a high-density urban environment. This enhances the outlines of the buildings and is conducive to the development of both community feeling and individual identity.

ARKKITEHDIT FRONDELIUS+KEPPO+SALMENPERÄ OY

ARKKITEHDIT FRONDELIUS+KEPPO+SALMENPERÄ OY

ARKKITEHDIT FRONDELIUS+KEPPO+SALMENPERÄ OY

The house has two floors. The multi-function entrance is spacious and well lit. Living spaces are on the ground floor and the bedrooms are upstairs. Family living spaces open towards the back garden enabling the buildings to be situated near the neighbouring building or plot boundary. The use of space is economical and we have aimed to avoid the use of "special enhancements". The basic house type contains only the modern necessities. The simple room spaces have been designed to provide a solid framework for everyday living. To meet the residents' individual needs, there are a number of optional extras to adapt the building's appearance and functions in the desired direction. Balconies, patios, bay windows, porches, fireplaces or the use of the

outbuilding or cellar can be chosen by each occupant individually. A moderate plan depth allows for open concept floor plans and for adapting the interior according to changing needs. The cold attic provides storage space and room for a limited extension of living space.

Modern construction and services technology combined with carefully thought out details have been the cornerstones of the design. The Helsinki Model Home is designed for urban living, as an option to the currently existing supply of prefabricated houses. The architecture of the house is cosy and unpretentious yet individual.

ARKKITEHDIT FRONDELIUS+KEPPO+SALMENPERÄ OY

| GROUNDS FOR THE AWARD

The Helsinki Model Home concept has generated a whole new layer in the range of prefabricated houses on the market: on offer are options for compact homes which can be fitted to even very small plots. Regenerating the range of prefabricated private houses was one of the goals at the outset of the Helsinki Model Home project and the goal was also achieved. The house meets grade A energy efficient requirements and can be converted into a low-energy house. The internal organisation of the house has proved functional and the floor area can be efficiently used. The master plans and working drawings of the Helsinki Model Home range for self builders were completed in spring 2011.

ARKKITEHDIT FRONDELIUS+KEPPO+SALMENPERÄ OY

JUSSI TIAINEN

MESSUKESKUKSEN UUDEN MONITOIMIHALLIN RAKENNUS- JA TALOTEKNISET RATKAISUT

PÄÄSUUNNITTELIJA ARKKITEHTI AKI DAVIDSSON, PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ ESKO OLLIKKA JA PROJEKTIVASTAAVA HANNU MARTIKAINEN

HELSINGIN Messukeskuksen uusi monitoimihalli sijoittuu keskuksen itäpuolelle ja liittyy Käpylän urheilupuistoa rajaavaan suurmaisemaan. Halli 7 sijaitsee Itä-Pasilan ja Velodromin välisen kalliorinteen jatkeella ja muodostaa omalta osaltaan selkeän taustan liikuntapuistolle. Sijainti on määritellyt myös hallin ulkoarkkitehtuuria ja luonut sen kaarevat linjat sekä pohjoisen suuntaan nousevan katon muodon. Suuresta koostaan huolimatta halli sulautuu maisemaan ja on suunniteltu siten, että se muuntuu näyttelykäytöstä esimerkiksi kansainväliset mitat täyttäväksi urheilukilpailujen areenaksi.

Halli 7 on suuri ja avoin tila, jonka tilavaikutelmaa korostaa pitkällä jänneväleillä toteutettu pilarittomuus. Messukeskuksen sertifioitujen ympäristöjärjestelmän mukaisesti rakennuksen suunnittelussa on otettu huomioon energiankulutuksen optimointi.

Kohteen arkkitehtuuria hallitsevat vaaleat terässilta-ristikot sekä metalli- ja lasirakenteet. Rakennusratkaisu ja materiaalivalinnat muodostavat yhden arkkitehtonisen kokonaisuuden, joka luovat uudistuvaa mielikuvaa koko Messukeskuksesta. Erityisesti pohjoispäädyn kaksoiskaareva muoto oli haaste, joka ratkesi muoto-, tila- ja rakennemallin yhteistarkastelulla.

Teräsrakenteiden hallittu insinööriarkkitehtuuri detaljeineen antaa hallille sen messutoimintaan liittyvän, lajityypillisen konemaisen luonteen. Talotekniikka on huolellisella suunnittelulla integroitu rakenteisiin, mikä edelleen korostaa kattorakenteen konemaisuutta. Hallin pohjamitat ovat noin 94 x 169 metriä. Vapaa korkeus vaihtelee välillä 9,7-16,2 metriä. Kattokannattajan jänneväli on 78 metriä. Runko on jäykistetty betonisilla elementtipilareilla, joiden varaan tukeutuvat kattoa kannattavat puoli-suunnikkaan muotoiset avaruusristikkotyypiset teräsristikot, yhteensä 17 kpl.

JUSSI TIAINEN

THE CONSTRUCTION AND BUILDING SERVICES SOLUTIONS OF THE NEW MULTIPURPOSE HALL OF HELSINKI EXHIBITION AND CONVENTION CENTRE

LEAD DESIGNER, ARCHITECT AKI DAVIDSSON,
PROJECT MANAGER ESKO OLLIKKA AND
PROJECT SUPERVISOR HANNU MARTIKAINEN

THE NEW multipurpose hall of Helsinki Exhibition and Convention Centre is situated on the eastern side of the complex and links with the wider landscape delineating the Käpylä Sports Park. The new addition, Hall 7, stands at one end of a rocky slope between Itä-Pasila and the Helsinki Velodrome, forming a clearly distinguishable backdrop to the sports ground. The location has to some extent dictated the exterior appearance of the hall, the curved lines and northward rising roof shape. Despite its large volume the hall integrates into the landscape and has been designed to be adaptable, its uses ranging from exhibition space to a sports arena meeting international standards.

Hall 7 is a vast open space and its spaciousness is further enhanced by the application of long-span trusses that eliminate the need for supporting columns. The optimisation of energy consumption, stipulated by the exhibition centre's certified environmental system has been addressed in the design of the building.

The extension's architecture is dominated by light coloured steel lattice girders as well as steel and glass structures. The structural concept and choice of materials comprise an architectural entity that promotes the regenerating image of the Helsinki Exhibition and Convention Centre. The curved form of the north end in particular presented a challenge that was resolved by a parallel examination of geometric, spatial and structural models.

Julkisivut olivat suunnittelun ja toteutuksen kannalta haasteelliset. Pohjoiseen julkisivu on kaarirakennetta, joka on osittain vesikattorakennetta sekä osin sinkittyä ohutlevyverhousta. Kaarevan osan muodot ja liitokset ovat vaativia yksityiskohtia myös taustalle jäävän teräsrungon osalta. Julkisivuilla sekä räystäiden muotoilussa on runsaasti merialumiinilla verhottuja osia. Itäosaan sijoittuva julkisivu on pääosin lasirakennetta, joka on ripustettu teräsrungolla räystäsrakenteisiin sijoitetusta teräsristikosta.

PERUSTELUT

Messukeskuksen laajennuksessa käytetyt rakennus- ja talotekniset ratkaisut, hankkeen koko huomioiden, olivat poikkeuksellisen haastavat. Kohteessa rakennushankkeeseen ryhtyneen palkkaama organisaatio kokonaisuudessaan on onnistunut saavuttamaan kohteelle asetetut vaatimukset erinomaisesti.

The controlled engineering architecture of the steel structures promotes the hall's machine-like character, generally associated with trade fair-type activities. The building services are carefully designed to be integrated into the structure, which further enhances the machine-like character of the roof. The hall's footprint measures 94 x 169 metres, while the ceiling clearance varies between 9.7 m and 16.2 metres. The roof girder span is 78 metres. The frame system is stiffened by precast concrete columns, which support the trapezoidal,

space frame-type steel girders that support the roof, seventeen altogether.

The facades were challenging, in terms of both design and execution. The north facade is a curved structure comprising partly roof, partly galvanised sheet metal cladding. The shape and joints of the curved section are complex details, and this also applies to the underlying steel frame. On the facade and at the eaves there are several components clad with marine grade aluminium. The eastern facade is

made mainly of glass suspended by means of a steel frame from a steel truss within the eave detail.

|| **GROUNDS FOR THE AWARD**

The construction and building services solutions applied in the Helsinki Exhibition and Convention Centre extension were exceptionally challenging in view of the large scale of the project. At this site the entire organisation hired by the builder for the project has achieved the goals set for it.

KIMMO BRANDT

MIKKO RYHÄNEN

KAHVILA MATTOLAITURIN TALVIBETONOINTITYÖT

RAKENNUTTAJA ANTERO VARTIA JA RUNKOURAKOITSIJA MARKKU SIEPPALA, SIERAK OY

KAHVILA Mattolaituri on fyysiseltä kooltaan pieni, alun perin kaavassa vain 25 m²:n kioskikahvila. Pienestä koosta johtuen hanke vaikutti alun perin helpolta toteuttaa. Hankeeseen ryhtyneen toteutusvaihe kuitenkin yllätti, ehkä myös kokemattomuus kostautui monella saralla, joista merkittävimpänä olivat budjetin viisinkertainen ylittyminen sekä talven mukanaan tuomien haasteiden yli selviäminen. Vaikka rakennus on pieni, oli sen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa huomioitava kaikki suuren rakennushankkeen ongelmat. Toisaalta, ehkä vain tietämättömyyden ansiosta päädyttiin ratkaisuihin, jotka lopulta löysivät paikkansa Kaivopuiston kauneimman niemen kärjessä, ylittäen kaikki odotukset.

Muuri, jonka kylkeen varsinainen rakennus asettuu, luo vaikutelman, että kiinteistö on aina ollut tällä paikalla tai on kuulunut siihen rakentaa. Betoni-muuri on juuri se elementti, jonka ansiosta rakennus sijoittui tontille luontevasti.

Vastaavasti, koska betonipinta hallitsi rakennuksen ilmettä, oli valumuotin ja valun onnistuminen edellytys onnistuneelle lopputulokselle. Betoni-rakenteiden toteutuksesta vastasi Sierak Oy. Yhtiön toimitusjohtaja Markku Sieppala jaksoi väsymättömästi kiinnittää huomiota yksityiskohtiin sekä siihen, miten työn jäljestä saataisiin mahdollisimman huoliteltu. Hänen käsialaansa on myös muurin betonivalussa käytetty lautamuotti,

mistä muodostui valupintaan yksi rakennuksen kauneimmista yksityiskohdista. Lisäksi hän ideoi rakennustyömaalle talviaikaisen, lumelta ja kylmyydeltä suojaavan telttarakennelman. Ilman Markku Sieppalaa olisi betonivalua yritetty toteuttaa ilman sääsuoja talven 2010-2011 ennätys Hankien keskellä.

| PERUSTELUT

Hanke on toteutettu erittäin lumisena talvena esimerkiksi sääsuojan sisällä. Pienessä hankkeessa ei ole tingitty paikan edellyttämistä tasokkaista rakenteellisista ratkaisuista. Haastavalla paikalla valettu betonirakenne on onnistunut erinomaisesti.

WINTERTIME CONCRETE WORK AT MATTOLAITURI CAFÉ

DEVELOPER ANTERO VARTIA AND CONCRETE STRUCTURE CONTRACTOR MARKKU SIEPPALA, SIERAK OY

CAFÉ Mattolaituri is physically a small structure, originally specified in the town plan as a 25 m² kiosk cafe. Due to the small size, the project appeared an easy one at the outset. However, the implementation phase proved a surprise for the project developer. Perhaps lack of experience came home to roost in many areas, resulting in two major difficulties: firstly the budget was exceeded five-fold and secondly, challenges brought by winter weather had to be overcome. Although the building is small, at the design and execution phase those involved had to deal with all the problems of a big construction project. On the other hand, perhaps thanks to ignorance, they arrived at certain solutions, which finally found their place at the tip of one of the most beautiful headlands of Kaivopuisto Park, surpassing all expectations.

The solid wall near which the actual building stands creates the effect that the building has always stood on this particular spot or needed to be built just there. The concrete wall is the very element that makes the building sit comfortably on the plot.

Correspondingly, as the concrete surface dominated the appearance the building, good shuttering and cast work were required for a successful outcome. The concrete structures were implemented by Sierak Oy. The company's Managing Director Markku Sieppala tirelessly paid attention to smallest details and ways of achieving the highest standard of finish. He created the boarded shuttering used in casting the wall, which became one of the most beautiful details of the building. Additionally, he devised the tent structure erected over the site to provide protection against snow and cold weather over winter. Without Markku Sieppala the builders would have attempted the cast without weather protection in the midst of the record snow drifts of winter 2010-2011.

ANTERO VARTIA

ARKKITEHTITOIMISTO HELIN & CO OY
HELIN & CO ARCHITECTS LTD.

|| GROUNDS FOR THE AWARD

The project was implemented in an exemplary manner in a very snowy winter, under weather protection. The project players have made no compromises on the high standard of structural solutions required by the site, despite the project's small size. Cast on a demanding location, the concrete structure has been extremely successful.

MIKKO RYHÄNEN

TEKNISET TIEDOT

2007

JARMO PULKKINEN

s. 1953
Arkkitehti SAFA (TTY 1978)

VILHELM HELANDER

s. 1941
Arkkitehti SAFA (TKK 1967, TkL 1972)
Professori emeritus

OLOHUONE HELSINKI –
31 UUTTA KAUPUNKITILAA YDINKESKUSTAAN
www.kolumbus.fi/juha.ilonen
Juha Ilonen
s. 1959
Arkkitehti SAFA (TKK 1988)

2008

VOOSAAREN SATAMAHANKE

Vuosaaren satamatie
Projektinjohtaja DI Antti Mäkinen, satamajohtaja DI Heikki
Nissinen, liikenneyhteysprojektin projektinjohtaja
DI Pekka Kontiala ja arkkitehti Teemu Palo
SATAMAN JA YRITYSALUEEN PINTA-ALA: 200 ha,
josta merestä täytettyä aluetta 90 ha
LAIVAPAIKKOJA: 20–25, laiturilinjän pituus 3,4 km
MERIVÄYLÄ: harausvyvyys 12,5 m
SATAMATIE: 2,5 km, josta tunnelissa 1,5 km
SATAMARATA: 19 km, josta tunnelissa 14 km
KUSTANNUKSET: satama ja yritysalue 400 milj. €,
liikenneyhteudet 300 milj. €

KATAJANOKAN TULLITARKASTUSRAKENNUS

Katajanokanranta 4
RAKENNUTTAJA JA TILAAJA: Helsingin Satama
BRUTTOALA: 300 m²
TILAVUUS: 1410 m³
ARKKITEHTISUUNNITTELU: Topi Tuominen, arkkitehti SAFA,
Archivolta Oy
RAKENNESUUNNITTELU: Finnmap Consulting Oy
SÄHKÖSUUNNITTELU: Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy
LVI-SUUNNITTELU: Tuomi Yhtiöt Oy
VÄRIBETONITOTEUTUS: Pertti Kukkonen
PÄÄURAKOITSIJA: YIT-Rakennus Oy
VASTAAVA TYÖNJOHTAJA: Teemu Kangaskoski
JULKISIVUTYÖT: Plekitööde Keskus Oü
METALLIVERHOUKSET: Paroc Oy, ulkoseinäelementit

KARI KUOSMA2007

VAKUUTUSYHTIÖ VARMAN TOIMITALO

Salmisaarenranta 11
RAKENNUTTAJA JA TILAAJA: Keskinäinen
työeläkevakuutusyhtiö Varma
KÄYTTÄJÄT: Varma (vaihe 1), Sampo Pankki Oyj (vaihe 2),
Lemminkäinen Oyj (vaihe 3)
BRUTTOALA: 63 400 m²
TILAVUUS: 236 400 m³
ARKKITEHTISUUNNITTELU: Tuomo Siitonen, arkkitehti,
professori ja Esko Valkama, arkkitehti, Arkkitehtitoimisto
Tuomo Siitonen Oy
SISUSTUSSUUNNITTELU: KYW Design Oy
AKUSTINEN SUUNNITTELU: Akukon Oy
MAISEMASUUNNITTELU: Maisema-arkkitehdit Byman &
Ruokonen
RAKENNESUUNNITTELU: Finnmap Consulting Oy
SÄHKÖSUUNNITTELU: AIRIX Talotekniikka Oy
LVI-SUUNNITTELU: Pöyry Building Services Oy
POHJASUUNNITTELU: Pohjatekniikka Oy
PALOTEKNINEN SUUNNITTELU: Palotekninen
Insinööritoimisto Markku Kauriala Oy

HELSINKI, IKUISESTI

Dokumenttielokuva
Ohjaaja Peter von Bagh
s. 1943, professori, VTT

2009

JUHA LEIVISKÄ

s. 1936
Arkkitehti, akateemikko SAFA (TKK 1963)
SVENSKA SOCIAL- OCH KOMMUNALHÖGSKOLAN,
MUUTOS JA UUDISRAKENNUS
Snellmaninkatu 12
TILAAJA: Senaatti-kiinteistöt
KÄYTTÄJÄ: Helsingin yliopisto
RAKENNUTTAJA: Haahtela-rakennuttaminen Oy
BRUTTOALA: 4737 m², josta olemassa oleva rakennus
1309 m²
TILAVUUS: 16852 m³, josta olemassa oleva rakennus
4451 m²
ARKKITEHTISUUNNITTELU: pääsuunnittelija Juha Leiviskä,
arkkitehti, projektiarkkitehti Jari Heikkinen (olemassa
oleva rakennus Pauli Salomaa, arkkitehti, 1948)
AVUSTAJAT: Kati Murtola, Pekka Kivisalo, Rosemarie
Schnitzler, Peter Paalanen, Cristopher Delany
SISUSTUSARKKITEHTI: Studio Jatta Olin, Jatta Olin
VIHER-, MAISEMA- JA YMPÄRISTÖSUUNNITTELU: Maisema-
arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy, Ria Ruokonen
RAKENNESUUNNITTELU: Insinööritoimisto Pontek Oy,
Pertti Määttä
LVI-SUUNNITTELU: AIRIX Talotekniikka Oy, Timo Svahn
SÄHKÖSUUNNITTELU: Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy,
Kaj Helenius
VALAISINSUUNNITTELU: Juha Leiviskä, toteutus
KJM-tuote Oy
PÄÄURAKOITSIJA: SRV Toimitilat Oy
SÄHKÖURAKOITSIJA: El-City Oy
IV-URAKOITSIJA: Putki-Kolmio Oy
PUTKIURAKOITSIJA: Star Expert Oy

ARKKITEHTITOIMISTO OKULUS OY
Mikko Bonsdorff
s. 1967
Arkkitehti SAFA (TKK 1999)
Kati Winterhalter
s. 1968
Arkkitehti SAFA (TKK 1999)

ARKKITEHTITOIMISTO SCHULMAN OY
Sari Schulman
s. 1954
Arkkitehti SAFA (TKK 1984,) professori

JUKKA SAINIO
s. 1948
Insinööri (HTOL 1975)

2010

STOCKMANN, HELSINGIN KESKUSTAN TAVARATON LAAJENNUS- JA UUDISTUSHANKE

Aleksanterinkatu 52

RAKENNUTTAJA: Stockmann Oyj Abp

TAVARATALON JOHTO JA KAUPALLINEN SUUNNITTELU: Suomen ja Baltian tavaratalojen johtaja Juha Oksanen, Helsingin tavaratalon johtaja Tuija Wänttinen, kaupallinen myyntipäällikkö Tero Nyström, yhteys- ja tiedotuspäällikkö Riitta Lassander

RAKENNUSPROJEKTI: projektinjohtaja, kiinteistöpäällikkö Markku Linnamäki, kiinteistöpäällikkö Kurt Blomqvist, projektipäälliköt Antti Hento, Kari Tuominen, Per Friman, Timo Järvinen, Riku Vihervaara

MYYMÄLÄSUUNNITTELU: myymäläsuunnittelu- ja hankintapäällikkö Tiina Fågel, projektipäälliköt Jouni Hokkanen, Kati Myöhänen, Eija Salo

ARKKITEHTUURI- JA PÄÄSUUNNITTELU:

Arkkitehtitoimisto Laatio Oy, pääsuunnittelija arkkitehti Pekka Laatio, projektinvetäjä arkkitehti Weikko Kotila, osaprojektien vetäjät arkkitehdit Mats Klockars, Juha Lampi ja Päivi Ahola

RAKENNESUUNNITTELU: Finnmap Consulting Oy, vastaava rakennesuunnittelija Veikko Heino, projektinvetäjät Mauri Kohtala, Antti Nykänen

GEOTEKNINEN SUUNNITTELU: Fundatec Oy, vastaavat suunnittelijat Jukka Pöllä, Aku Varsamäki, Pasi Loukonen

LVIA-SUUNNITTELU: Insinööritoimisto Olof Granlund Oy, vastaava suunnittelija Paavo Tikkanen, osaprojektien vetäjät Ari Ekström, Risto Nikkilä, Tom Sundman

SÄHKÖSUUNNITTELU: Insinööritoimisto Olof Granlund Oy, vastaava suunnittelija Jarmo Seppänen,

valaistussuunnittelija Sanna Forsman

PALOTURVALLISUUS: L2 Paloturvallisuus Oy, vastaava suunnittelija Juha-Pekka Laaksonen

KARI KUOSMA2008

LIIKENNESUUNNITTELU: WSP Finland Oy, vastaava suunnittelija Risto Jounila

PROJEKTINJOHTOURAKOITSIJA SRV TOIMITILAT OY: tuotantojohtaja Heimo Sillanpää, projektinjohtaja Kalle Mauriala, suunnittelujohtaja Reijo Harmaaajärvi, työmaapäällikkö Kari Kuusela, projektipäälliköt Harri Huhtamäki, Juha Ojala, suunnittelupäällikkö Esa Klemetti

TOTEUTUSVUODET: 2000–2003 hankesuunnittelu, 2003–2005 luonnossuunnittelu ja kaavoitus, 12/2005 Stockmannin hankkeen toteutuspäätös, 2006–2010 rakentaminen

UUSIA KAUPALLISIA TILOJA: noin 10 000 m², maanalaisia huolto-, liikenne- ja teknisiä tiloja noin 8 900 m²

LAAJENNUSOSAN KOKONAISINVESTOINTI: 198 milj. €, minkä lisäksi toteutettiin merkittäviä vanhan kiinteistön korjaus- ja perusparannustoimenpiteitä

HELSINGIN SEUDUN OPISKELIJA-ASUNTOSÄÄTIÖ HOAS

Perustettu vuonna 1969

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön toiminnassa ovat mukana Helsingin yliopiston ja Aalto yliopiston ylioppilaskunnat sekä 10 muuta ylioppilaskuntaa ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntaa 8 500 asuntoa ja noin 17 000 asukasta Toimitusjohtaja VT Heikki Valkjärvi

SIMO-PEKKA VALTONEN

s. 1962

Diplomi-insinööri (TTKK 1987)

2011

ARABIANRANTA

ALUEEN KOKONAISPINTA-ALA: 85 ha, josta puistoja 44 ha ja korttelialueita 29 ha

RAKENTAMISVUODET: 1998–2015

ASUKKAITA (alueen valmistuttua 2015): 7 000

ASUNTOJEN YHTEENLASKETTU PINTA-ALA (2015): 260 000 m²

ASUNTOJA (2015): 3 500 kpl, josta vuokra-asuntoja 50 %, omistusasuntoja 40 % ja muita 10 %

ASUNTOJEN KESKIPINTA-ALA (2011): 62 m²

ASUINPINTA-ALA ASUKASTA KOHDEN (2011): 32 m²

TOIMITILOJEN YHTEENLASKETTU PINTA-ALA: 315 000 m²

TYÖPAIKKOJA: 8 000

OPISKELIJOITA: 6 000

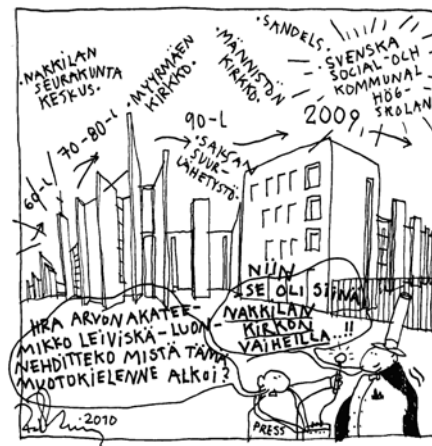
TAIDETEOKSIA: 80 kpl

HELSINKI-PIENTALO

SUUNNITTELUAIKA: 2006–2011

SUUNNITTELIJAT: Jari Frondelius, Jaakko Keppo, Juha Salmenperä, arkkitehdit SAFA

TILAAJA: Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja rakennusvalvontavirasto

KARI KUOSMA2009

MESSUKESKUS, HALLI 7

Messuaukio 1

RAKENNUTTAJA, TILAAJA JA KÄYTTÄJÄ: Suomen Messut

Osuuskunta, kiinteistöjohtaja Lasse Willberg

BRUTTOALA: 17 717 m²

TILAVUUS: 314 970 m³

ARKKITEHTISUUNNITTELU: Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy ja Dietz Joppien Architekten AG, pääsuunnittelija arkkitehti Aki Davidsson

RAKENNESUUNNITTELU: Aaro Kohonen Oy, päärakennesuunnittelija DI Teuvo Meriläinen

SÄHKÖSUUNNITTELU: Projectus Team Oy

LVI-SUUNNITTELU: Projectus Team Oy

PALOTURVALLISUUS: L2 Paloturvallisuus Oy

POHJARAKENTEET: Geotek Oy

PÄÄURAKOITSIJA: SRV Toimitilat Oy

VASTAAVA TYÖNJOHTAJA: Eero Laakso, SRV Toimitilat Oy

KAHVILA MATTOLAITURI

Ehrenströmintie 3 A

Bruttopinta-ala noin 30 m²

RAKENNUTTAJA: Ronola Oy, Esko ja Antero Vartia

ARKKITEHTISUUNNITTELU: Helin & Co Arkkitehdit, Pekka Helin, Antti Laiho ja Taneli Koskela

SISUSTUSARKKITEHTI: Joanna Laajisto

RAKENNESUUNNITTELIJA: Rorak Oy, Heikki Leinonen

LVI-SUUNNITTELIJA: H-Consult Oy, Ulf Holmberg

SÄHKÖSUUNNITTELU & URAKOINTI: Elektroasennus Oy, Ari Kettunen

LVI-URAKOINTI: Mecklin Oy

BETONIRAKENTEET: Sierak Oy, Markku Sieppala

MUUT KIIITEÄT RAKENTEET: Rakennus-Kar Oy

MAANRAKENNUSTYÖ: Juha Kinnunen

TYÖNJOHTO: Wallplan Tmi, Riitta Wallsten

MYYMÄLÄN RAKENTEET: Design T-Luumi Oy, Tapio Luumi

MYYMÄLÄN TEKNINEN KALUSTESUUNNITTELU: Barro Oy, Timo Jakobson

KUSTANNUKSET: noin 1,1 milj. €

TECHNICAL INFORMATION

2007

JARMO PULKKINEN

b. 1953
Architect SAFA (TTY 1978)

VILHELM HELANDER

b. 1941
Architect SAFA (TKK 1967, TkL/Lic. Tech. 1972)
Professor Emeritus

LIVING ROOM HELSINKI – 31 NEW URBAN SPACES IN THE HEART OF HELSINKI

www.kolumbus.fi/juha.ilonen
Juha Ilonen
b. 1959
Architect SAFA (TKK 1988)

2008

VUOSAARI HARBOUR PROJECT

Vuosaaren satamatie
Project leader Antti Mäkinen, M.Sc. (Eng.), Harbour Master
Heikki Nissinen, M.Sc. (Eng.), logistics project leader,
Pekka Kontiala M.Sc. (Eng.), and architect Teemu Palo
HARBOUR AND COMMERCIAL ZONE AREA: 200 ha,
of which reclaimed land 90 ha
BERTHS: 20–25, total quay length 3.4 km
FAIRWAY: safe clearance depth 12.5 m
HARBOUR ROAD: 2.5 km, of which tunnelled 1.5 km
HARBOUR RAIL TRACK: 19 km, of which tunnelled 14 km
COST: harbour and commercial zone € 400 mill.,
transport connections € 300 mill.

KATAJANOKKA CUSTOM INSPECTION BUILDING

Katajanokanranta 4
DEVELOPER/CLIENT: Port of Helsinki
GROSS SURFACE AREA: 300 m²
VOLUME: 1410 m³
ARCHITECTS: Topi Tuominen, architect SAFA, Archivolta Oy
STRUCTURAL ENGINEERS: Finnmap Consulting Oy
ELECTRICAL ENGINEERS: Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy
HVAC ENGINEERS: Tuomi Yhtiöt Oy
DYED CONCRETE CONTRACTOR: Pertti Kukkonen
MAIN CONTRACTOR: YIT-Rakennus Oy
SITE FOREMAN: Teemu Kangaskoski
FACADE CONTRACTOR: Plekitööde Keskus Oü
METAL CLADDINGS: Paroc Oy, exterior cladding panels

VARMA INSURANCE COMPANY OFFICE BUILDING

Salmisaarenranta 11
DEVELOPER/CLIENT/OCCUPANT: Varma Mutual Pension
Insurance Company
OCCUPANT: Varma (Phase 1), Sampo Pankki Oyj (Phase 2),
Lemminkäinen Oyj (Phase 3)
GROSS SURFACE AREA: 63 400 m²
VOLUME: 236 400 m³
ARCHITECTS: Tuomo Siitonen, architect, Professor,
and Esko Valkama, architect, Arkkitehtitoimisto
Tuomo Siitonen Oy
INTERIOR DESIGN: KYW Design Oy
ACOUSTIC DESIGN: Akukon Oy
LANDSCAPE DESIGN: Maisema-arkkitehdit Byman &
Ruokonen
STRUCTURAL ENGINEERS: Finnmap Consulting Oy
ELECTRICAL ENGINEERS: AIR-IX Talotekniikka Oy
HVAC ENGINEERS: Pöyry Building Services Oy
GEOTECHNICAL ENGINEERS: Pohjatekniikka Oy
FIRE PROTECTION ENGINEERS: Palotekninen Insinööri-
toimisto Markku Kauriala Oy

HELSINKI, FOREVER

Documentary film
Director Peter von Bagh
b. 1943, Professor, Ph.D. (Pol.Sc.)

2009

JUHA LEIVISKÄ

b. 1936
Architect SAFA (TKK 1963), Academician
SWEDISH SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES,
CONVERSION AND NEW BUILD
Snellmaninkatu 12
CLIENT: Senate Properties
OCCUPANT: Helsingin yliopisto
DEVELOPER: Haahtela-rakennuttaminen Oy
GROSS SURFACE AREA: 4737 m², of which 1309 m² existing
VOLUME: 16852 m³, of which 4451 m³ existing
ARCHITECTS: lead designer Juha Leiviskä, architect, project
architect Jari Heikkinen, architect (Snellmaninkatu 12,
Pauli Salomaa, 1948)
ASSISTANTS: Kati Murtola, Pekka Kivisalo, Rosemarie
Schnitzler, Peter Paalanen, Cristopher Delany
INTERIOR ARCHITECTS: Studio Jatta Olin / Jatta Olin
LANDSCAPE AND ENVIRONMENTAL DESIGN: Maisema-
arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy / Ria Ruokonen
STRUCTURAL ENGINEERS: Insinööritoimisto Pontek Oy /
Pertti Määttä
HVAC ENGINEERS: AIRIX Talotekniikka Oy / Timo Svahn
ELECTRICAL ENGINEERS: Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy /
Kaj Helenius
LIGHT FITTING DESIGN: Juha Leiviskä, manufacturer
KJM-tuote Oy
MAIN CONTRACTOR: SRV Toimitilat Oy
ELECTRICAL CONTRACTOR: El-City Oy
VENTILATION AND AIR-CONDITIONING CONTRACTOR:
Putki-Kolmio Oy
PLUMBING CONTRACTOR: Star Expert Oy

ARKKITEHTITOIMISTO OKULUS OY

Mikko Bonsdorff
b. 1967
Architect SAFA (TKK 1999)
Kati Winterhalter
b. 1968
Architect SAFA (TKK 1999)

ARKKITEHTITOIMISTO SCHULMAN OY

Sari Schulman
b. 1954
Architect SAFA (TKK 1984,) Professor

JUKKA SAINIO

b. 1948
B.Sc. (Eng.) (HTOL 1975)

2010

EXTENSION AND REFURBISHMENT OF STOCKMANN DEPARTMENT STORE IN HELSINKI CENTRE

Aleksanterinkatu 52
DEVELOPER: Stockmann PLC
Department store management and commercial planning: Director of department stores in Finland and the Baltic countries Juha Oksanen, Director of Helsinki centre department store Tuija Wänttinen, Sales Manager Tero Nyström, Communications Manager Riitta Lassander
CONSTRUCTION PROJECT: project leader, Real Estate Manager Markku Linnamäki, Real Estate Manager Kurt Blomqvist, project managers Antti Hento, Kari Tuominen, Per Friman, Timo Järvinen, Riku Vihervaara
RETAIL DESIGN: retail design and procurement manager Tiina Fägel, project managers Jouni Hokkanen, Kati Myöhänen, Eija Salo
ARCHITECTS AND LEAD DESIGNER: Laatio Architects Ltd., lead designer: architect Pekka Laatio, project leader: architect Weikko Kotila, sub-project leaders: architects Mats Klockars, Juha Lampi and Päivi Ahola
Structural engineers: Finnmap Consulting Oy, structural designer in charge: Veikko Heino, project leaders: Mauri Kohtala, Antti Nykänen
GEOTECHNICAL ENGINEERS: Fundatec Oy, civil engineers in charge: Jukka Pöllä, Aku Varsamäki, Pasi Loukonen
HVAC AND AUTOMATION ENGINEERS: Olof Granlund Oy Helsinki, civil engineer in charge: Paavo Tikkanen, sub-project leaders: Ari Ekström, Risto Nikkilä, Tom Sundman
ELECTRICAL ENGINEERS: Olof Granlund Oy Helsinki, civil engineer in charge: Jarmo Seppänen, lighting designer: Sanna Forsman

FIRE SAFETY: L2 Paloturvallisuus Oy, designer in charge: Juha-Pekka Laaksonen
TRAFFIC ENGINEERS: WSP Finland Oy, civil engineer in charge: Risto Jounila
PROJECT MANAGEMENT CONTRACTOR: SRV Toimitilat Oy: Production Manager Heimo Sillanpää, project leader: Kalle Mauriala, Engineering Director Reijo Harmaa-Järvi, site manager Kari Kuusela, project managers: Harri Huhtamäki, Juha Ojala, engineering design manager Esa Klemetti
IMPLEMENTATION: 2000–2003 project planning, 2003–2005 sketch design and planning process, 12/2005 Stockmann gives go-ahead on project, 2006–2010 construction
NEW COMMERCIAL FLOOR AREA: approx. 10 000 m², underground service, traffic and technical facilities approx. 8 900 m²
TOTAL INVESTMENT ON EXTENSION: € 198 mill., in addition to which the existing building underwent major repair and refurbishment work.

FOUNDATION FOR STUDENT HOUSING IN THE HELSINKI REGION, HOAS

Established in 1969
Hoas' operations involve the student unions of the University of Helsinki, Aalto University, and ten other student unions of university-level institutes and universities of applied sciences
8500 apartments with 17 000 residents
Managing Director Heikki Valkjärvi LL.M.

SIMO-PEKKA VALTONEN
b. 1962
M.Sc. (Eng.) (TTKK 1987), Managing Director

2011

ARABIANRANTA

TOTAL AREA: 85 ha, of which green areas 44 ha and urban blocks 29 ha
CONSTRUCTION PERIOD: 1998–2015
RESIDENTS (AFTER COMPLETION IN 2015): 7 000
TOTAL RESIDENTIAL SURFACE AREA (2015): 260 000 m²
NO. OF RESIDENTIAL UNITS (2015): 3 500 I, of which rented accommodation 50 %, privately owned 40 % and others 10 %
AVERAGE APARTMENT SURFACE AREA (2011): 62 m²
SURFACE AREA PER RESIDENT (2011): 32 m²
TOTAL SURFACE AREA OF NON-RESIDENTIAL FACILITIES: 315 000 m²
WORKING POPULATION: 8 000
STUDENTS: 6 000
WORKS OF ART: 80

HELSINKI MODEL HOME

DESIGN PERIOD: 2006–2011
ARCHITECTS: Jari Frondelius, Jaakko Keppo, Juha Salmenperä architects SAFA
CLIENT: City of Helsinki, City Planning Department and Building Control Department

HELSINKI EXHIBITION AND CONVENTION CENTRE, HALL 7

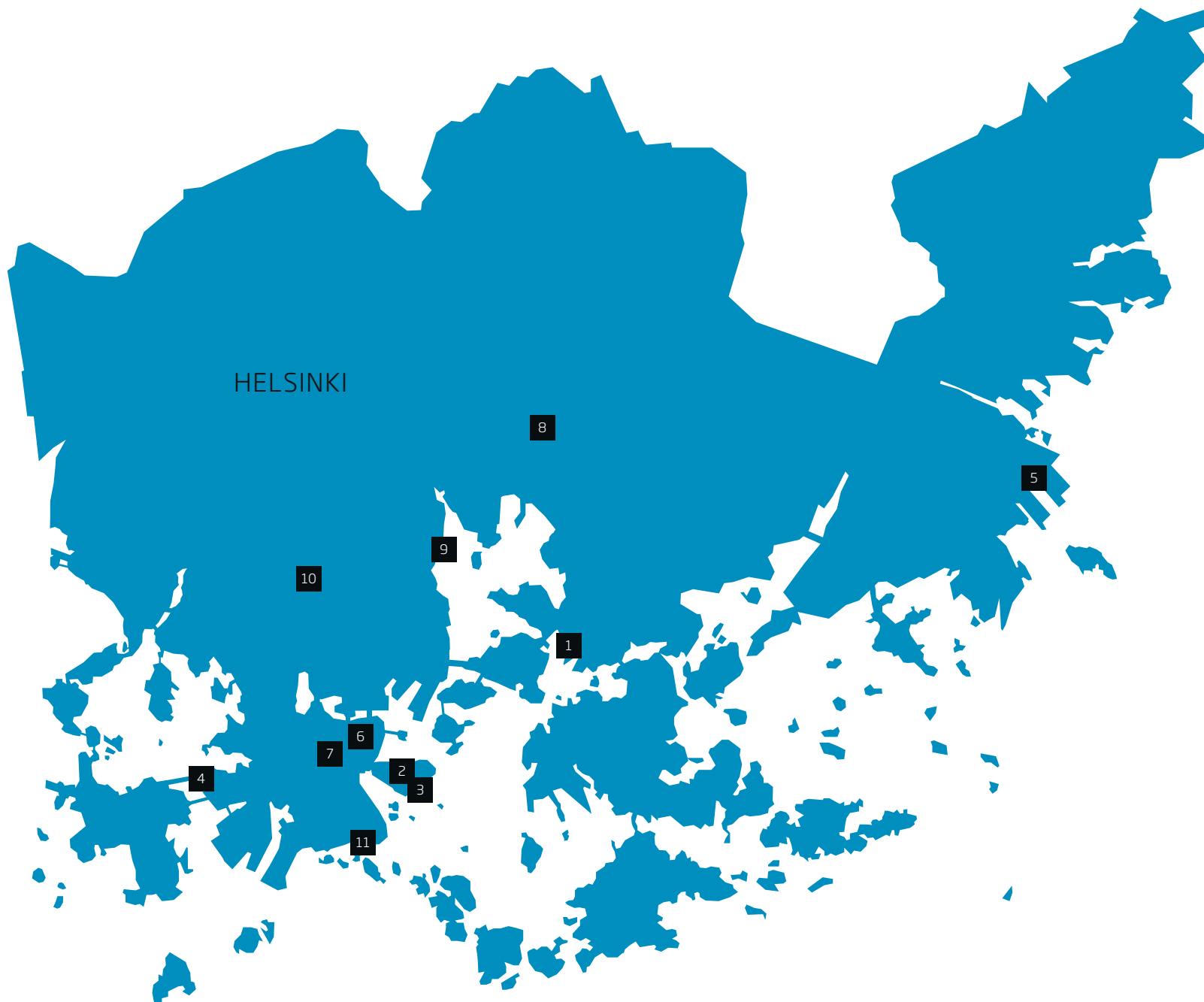
Messuaukio 1
DEVELOPER/CLIENT/OCCUPANT: The Finnish Fair Corporation, Real Estate Director Lasse Willberg
GROSS SURFACE AREA: 17 717 m²
VOLUME: 31 4970 m³
ARCHITECTS: Davidsson Tarkela Architects and Dietz Joppien Architekten AG, lead designer: architect Aki Davidsson
STRUCTURAL ENGINEERS: Aaro Kohonen Oy, chief structural engineer Teuvo Meriläinen M.Sc. (Eng.)
ELECTRICAL ENGINEERS: Projectusteam Oy
HVAC ENGINEERS: Projectusteam Oy
FIRE SAFETY: L2 Paloturvallisuus Oy
GEOTECHNICAL ENGINEERS: Geotek Oy
MAIN CONTRACTOR: SRV Toimitilat Oy
SITE FOREMAN IN CHARGE: Eero Laakso / SRV Toimitilat Oy

CAFÉ MATTOLAITURI

Ehrenströmintie 3 A
GROSS SURFACE AREA: 30 m²
DEVELOPER: Ronola Oy, Esko and Antero Vartia
ARCHITECTS: Helin & Co Architects, Pekka Helin, Antti Laiho and Taneli Koskela
INTERIOR ARCHITECT: Joanna Laajisto
STRUCTURAL ENGINEERS: Rorak Oy, Heikki Leinonen
HVAC ENGINEERS: H-Consult Oy, Ulf Holmberg
ELECTRICAL ENGINEERS AND CONTRACTOR: Elektroasennus Oy, Ari Kettunen
HVAC CONTRACTOR: Mecklin Oy
CONCRETE STRUCTURES: Sierak Oy, Markku Sieppala
OTHER STRUCTURAL WORK: Rakennus-Kar Oy
GEOTECHNICAL CONSTRUCTOR: Juha Kinnunen
SITE MANAGER: Wallplan Tmi, Riitta Wallsten
RETAIL FIXTURES: Design T-Luumi Oy, Tapio Luumi
TECHNICAL DESIGN OF RETAIL FURNISHINGS: Barro Oy, Timo Jakobson
YEAR OF COMPLETION: 2011
TOTAL COST: approx. € 1.1 mill.

KARI KUOSMA 2011

1. HELSINGIN EASTEND
2. KATAJANOKAN KALLIOSUOJEN MAANPÄÄLLISET RAKENTEET
3. TULLIN TARKASTUSASEMA
4. VAKUUTUSYHTIÖ VARMAN TOIMITALO
5. VUOSAAREN SATAMAHANKE
6. SVENSKA SOCIAL- OCH KOMMUNALHÖGSKOLAN
7. STOCKMANNIN HELSINGIN TAVARATALO
8. HOAS VIKKI
9. ARABIANRANTA
10. MESSUKESKUS
11. KAHVILA MATTOLAITURI

1. HELSINKI EASTEND
2. ABOVE-GROUND STRUCTURES OF KATAJANOKKA EMERGENCY SHELTER
3. CUSTOMS INSPECTION STATION
4. VARMA INSURANCE COMPANY OFFICE BUILDING
5. VUOSAARI HARBOUR PROJECT
6. SWEDISH SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
7. STOCKMANN, CENTRAL HELSINKI DEPARTMENT STORE
8. HOAS VIKKI
9. ARABIANRANTA
10. HELSINKI EXHIBITION AND CONVENTION CENTRE
11. CAFÉ MATTOLAITURI

